BUNA-CUVIINȚĂ

în educația creștină a copiilor

ANDREAS

BUNA-CUVIINȚĂ
ÎN EDUCAȚIA CREȘTINĂ A COPIILOR

ANDREAS PRINT

Închinată tuturor copiilor noștri
ce trăiesc sub revărsări de har și iubire întru
Iisus Hristos spre bucuria cerului
și a pământului românesc.

BUNA-CUVIINȚĂ
în
educația creștină
a
copiilor

ALCĂTUIRE DE
IGNATIE MONAHUL

Apare cu binecuvântarea
Mitropolitului Serafim
al Germaniei și al Europei Centrale și de Nord

ANDREAS PRINT

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MONAHUL IGNATIE
Buna-cuviință în educația creștină a copiilor / Ignatie
Monahul. - București: Andreas Print, 2008
ISBN 978-973-8958-41-8

DIFUZOR EXCLUSIV:
AGENȚIA DE DIFUZARE DE CARTE
IVO PRINT
Calea Griviței, nr. 158, demisol, sector 1, București
Tel./Fax: 021.222.07.67
E-mail: ivo_print@yahoo.com
Site: www.editura-andreas.ro

© Editura **ANDREAS** PRINT, București, 2008
Toate drepturile sunt rezervate. Nici o parte din aceasta lucrare nu poate fi reprodusă, stocată și retransmisă sub formă: tipărită, electronică, mecanică, fotocopiată, audio sau sub orice altă variantă fără permisiunea scrisă a **Editurii Andreas Print.**
TEL./Fax: 021.22.20.767; Tel.: 0723.214.540; 0729.07.56.80

Imaginea copertei: Grup de elevi, profesori și părinți la Mănăstirea Curtea de Argeș

Coperta: Editura Andreas
Culegere și redactare: Diana-Cristina VLAD
Tehnoredactare: Gheorghe DUMITRU
Redactare: Laura-Ivona DUMITRU

Imprimat în România de:

TIPOGRAFIA TRIDONA OLTENIȚA
Tel./Fax 0242 515599, 0723153229
Oltenița, Str. Voința nr. 2
SIMTEX-OC
ISO 9001 REGISTERED 2024.0.0

Bun de tipar: 15.01.2008; Coli de tipar: 16
Format: Z_6 (16/54x84 cm).
I.S.B.N.: 978-973-8958--41-8

Moto

„Lăsați copiii să vină la Mine!",
Le-a spus Iisus celor care credeau în El.
Să nu-i împiedicăm nici noi, cei de astăzi,
Căci a lor, a copiilor, este Împărăția cerurilor.
Ei au urechi și aud, au ochi și văd,
Noi de ce suntem atât de surzi și de orbi?
Oare nu putem să înțelegem cât de mare
Nevoie au ei de Cel Ce este blând și bun?
(...) Învățați-i pe copii căile sfințeniei,
Căci a lor, a copiilor, este Împărăția cerurilor!

(ELIZABETH WHITE,
„Tărâmul minunilor")

PREFAȚĂ
Buna-cuviință versus Bunele maniere

BUNELE MANIERE – iată un subiect în vogă. Am căutat informații pe această temă și am fost surprinsă de multitudinea de articole, lucrări și opinii emise recent de diverși autori. Este firesc să ne preocupe normele comportamentale din perspectiva apartenenței la o comunitate, însă găsesc că au fost depășite și în acest caz orice fel de limite, probabil din rațiuni economice *(e un subiect care se caută, se vinde bine)*. Am găsit astfel informații despre cum trebuie să stăm și despre cum trebuie să mergem, despre cum se mănâncă un sandviș mare și cum se mănâncă un sandviș mic, despre când trebuie să folosim deodorant și când nu și chiar despre ce vopsea de păr trebuie utilizată în cazul unei anumite culori a ochilor. Am parcurs cu privirea titluri ca *„Bunele maniere în bătătură"* sau *„Bunele maniere în metrou"* și chiar *„Bunele maniere în relațiile intime cu femei"*. Am trăit iar aceeași senzație de haos, de lipsă de reper pe care o trăiesc zilnic în raport cu aproape orice activitate ruptă de esența existenței noastre pe

pământ. Se simte, și în această sete febrilă a omului după reguli, insatisfacția, nevoia lui de ceva la care să se raporteze, nevoie care exprimă în mod subtil neîmpăcarea lui cu sine și cu semenii lui. Se simte ruptura *„omului recent"* de originea lui, inversarea sistemului de valori al omului tributar filosofiei lui Kant, care întemeiază religia pe morală și nu morala pe religie.

Bunele maniere sunt, cred eu, un concept analog bunei cuviințe, care s-a dezvoltat însă în condițiile unei lumi care a decis să trăiască în orbire și în minciună atunci când a decis să ignore pe Creatorul ei. Neavând un fond consistent și o motivație clară raportată la esența firii umane, conceptul a căzut în formal, iar aplicarea lui are uneori efecte opuse celor scontate, adică în loc să-i apropie pe oameni, îi îndepărtează.

Iată de ce găsesc salutară inițiativa de a scrie o carte despre buna-cuviință creștină. Într-o astfel de carte am putea găsi nu numai repere pentru un comportament cuviincios, dar și temeiurile acestuia.

Orice regulă care ține de conviețuire, de raporturile dintre oameni, trebuie să derive din cea mai importantă regulă: *„să-ți iubești aproapele ca pe tine însuți!"*. Aceasta este, practic, singura lege *„aprobată"* de Dumnezeu în persoana Mântuitorului Iisus Hristos. Orice altă lege sau regulă (chiar și legile decalogului) a fost comentată și interpretată.

Este bine deci să nu sorbim din lingură, pentru a nu-l deranja pe cel cu care mâncăm la aceeași masă. Dar dacă

vom lua prânzul la umbra nucului bătrân din grădina bunicului în vârstă de (să zicem) optzeci de ani, și dacă bunicul, care a trăit o viață în satul lui cultivând pământul și îngrijind animalele, soarbe totuși ciorba din lingură, e bine să-l privim cu duioșie și cu dragoste, ca pe un bunic, și să nu-l considerăm *„necioplit"*, *„prost-crescut"* sau *„needucat"*.

Din păcate, din câte am observat, mulți oameni care se vor *„educați"* își fac din codul bunelor maniere un fel de *„Pat al lui Procust"*, fiind pregătiți să taie picioarele prea lungi (care depășesc lungimea patului). Nu vreau să afirm aici că ar trebui să asistăm cu toleranță la orice tip de comportament în numele nejudecării aproapelui. Din contră, cred că dacă ceea ce se numește *„opinie publică"* ar funcționa la modul constructiv în spațiile publice (mai ales în cele din mediul urban), nu am mai fi nevoiți să asistăm la scene din filmele interzise minorilor în tramvai sau în parcuri și nu ar mai trebui să ascultăm mult prea frecventele trimiteri ale tinerilor (mai nou și fete, și băieți) la denumiri de jargon ale unor organe de reproducere. Însă pentru ca opinia publică să funcționeze, ea ar trebui să acționeze tot în virtutea iubirii de aproapele.

Am făcut un experiment social: am atras atenția, în diverse ocazii și în diverse moduri, tinerilor care vorbeau urât în spații publice. Rezultatul experimentului meu a fost următorul: atunci când le-am vorbit tinerilor pe un ton cald, rugător, cerându-le să se cenzureze cel puțin atâta timp cât sunt prezentă în preajma lor, răspunsul a fost pozitiv; când, în schimb, le-am cerut pe un ton amenințător și

răstit, întrebându-i (inutil) dacă nu le e rușine, abordați astfel, tinerii s-au lansat într-un război verbal, ripostând prin cuvinte urâte și injurii.

Prin urmare există un optim în aplicarea regulilor de bună purtare. Pe de-o parte nu trebuie să ne lansăm cu vehemență în demersul de curățire a ochiului vecinului, câtă vreme nu am îndepărtat bârna din propriul ochi, dar nici nu trebuie să tolerăm impertinența celui care se urcă cu țigara în tramvai sau a celui care mănâncă semințe aruncând cojile pe jos sau, și mai rău, a celui care se uită cu insistență pe geam pentru a nu-i ceda locul unei bătrâne sau unei femei însărcinate în autobuz. Cum putem atinge acest optim? Simplu: găsind în noi puterea de a-l iubi pe cel care se urcă cu țigara aprinsă în tramvai și pe cel care mănâncă semințe și pe cel care se uită pe geam.

Așadar lucrurile nu sunt simple nici pentru adulți. Nu putem să *„lansăm"* un *„cod"* al manierelor și să aruncăm în focurile iadului pe oricine care nu-l respectă. Și totul devine și mai complicat atunci când noi, cei care nu mai știm să iubim, care ne-am depărtat atât de mult de scopul creării noastre, de voința lui Dumnezeu, încercăm să ne educăm copiii în spiritul bunei cuviințe.

Dacă în trecut părinții beneficiau în educarea copiilor de aportul considerabil al școlii, unde elevii învățau să citească cu ajutorul Ceaslovului și al Sfintei Scripturi, în prezent, școala, subordonată societății, pare să aibă drumul ei, rupt de cel al Bisericii. Dacă școala de ieri modela caractere, cea de azi produce minți. Sunt lăudați și încurajați

copii *„competitivi"*, deși este evident individualismul acestora, iar la nivelul colectivității de elevi nu se disting în niciun fel elevii generoși sau cei blânzi; există doar două categorii de elevi: cei cu note mari (deștepți) și cei cu note mici (proști). Materii precum muzica, pictura și chiar religia, care ar trebui să contribuie esențial la formarea sensibilității umane a micului școlar, sunt considerate *„materii neimportante"*, la care copilul trebuie să primească *„musai"* note mari, pentru că altfel se revoltă nu doar părinții, ci și profesorii *„materiilor importante"*. De dragul prestigiului școlii, elevilor cu note foarte mari, participanți la olimpiade și concursuri, li se trec cu vederea orice obrăznicii, de vreme ce, cel mai important lucru e că *„sunt deștepți"*. Mai mult decât atât, cei care nu știu să înjure, nu sunt informați despre ultimele noutăți de la TV, nu răspund la violență tot cu violență, sunt batjocoriți, considerați neadaptați, și *„supraviețuirea"* lor în mediul școlar e pusă sub semnul întrebării. Paradoxal, părinții acestora sunt *„mustruluiți"* de către profesori pentru că nu-și învață copii să *„se descurce"*. Este evident că, date fiind aceste stări de fapt, nici nu se poate vorbi de o educație a virtuților în școală.

De câte ori se vorbește despre criza școlară, despre faptul că profesorii nu mai oferă modele elevilor lor, că *„Domnul Trandafir"* a devenit un personaj dintr-o istorie din ce în ce mai depărtată a școlii românești, se găsește cineva care să le ia apărarea *„bieților profesori"*, scuzându-i pe

temeiul că *„sunt prost plătiți"* și afirmând astfel, în mod indirect, supremația acestui idol al vremurilor noastre: banul.

Această formă de idolatrie nu este ocolită nici în mediul familial. Încă de când se naște, noul membru al familiei beneficiază de cele mai scumpe accesorii, iar când se mărește, parcă pentru a demonstra lumii întregi ce părinți buni sunt, mami și tati nu-l lasă pe micuț să rabde niciodată. A devenit un titlu de glorie să-i oferi copilului tot ce-și dorește. Copii crescuți astfel devin însă peste ani niște tirani pentru părinții lor. Ei capătă indirect, din comportamentul părinților, mesajul: *„Eu sunt cel mai important; mie mi se cuvine totul fără niciun efort!"*.

Părinții de azi, tributari unui individualism pe care l-au dobândit preluând modele de la TV, nu mai vizează în educație BINELE GENERAL, ci pe cel personal. Dacă o mămică se află împreună cu fiul ei (să zicem) în tramvai și micuțului îi scapă câțiva biscuiți din mână, iar copilul se apleacă să-i ridice, mămica sare ca arsă: *„Nu pune mâna! Nu lua de pe jos! E murdar! Are microbi!"* Lasă biscuiții pe jos pentru că ea este *„curată"* și este degradant să ridice ceva de pe jos, se depărtează rapid ca de un focar de infecție sau, și mai rău, rămâne acolo, călcând biscuiții fără să se sinchisească de mizeria pe care a făcut-o și fără să se gândească la posibilul disconfort pe care îl vor avea cei care vor mai călători cu acel tramvai.

În privința sistemului de valori transmis prin educație copilului, el este reflectat de modelele pe care părinții i le oferă. În mod paradoxal, trăind într-o țară a cărei istorie e

plină de eroi adevărați, în care bisericile sunt pline de sfinte moaște ale unor Sfinți care au făcut și continuă să facă minuni, într-o țară în care icoanele plâng și izvorăsc mir, copiii noștri cresc avându-i ca modele pe *„Spiderman"*, *„Batman"* și pe *„Harry Potter"*. Iar la materia numită sugestiv *„Limba și Literatura Română"* sunt încurajați să-și folosească imaginația și să scrie compuneri cu personaje bizare și fantastice, analoge celor pomenite mai sus.

Codul bunelor maniere este un concept care a apărut ca urmare a raportării ființei umane la societatea din care face parte. De aceea el nu poate avea decât o motivație extrinsecă. Nu plescăi pentru că mă vede cineva, nu casc fără să pun mâna la gură pentru că voi fi catalogat drept prost crescut etc.

Într-o pildă creștină pentru copii se povestește cum doi lucrători munceau pe terenul stăpânului lor, supravegheați de acesta. La un moment dat, stăpânul ațipește. Unul dintre lucrători profită de acest răgaz și se oprește din muncă pentru a se odihni puțin. Celălalt continuă să lucreze. Primul, mirat, îl întreabă: *„De ce nu iei o pauză? Stăpânul doarme!"* Cel de-al doilea, care era un bun creștin, arată cu degetul în sus, către cer, și răspunde: *„Al meu, nu!"*

Buna cuviință creștină, spre deosebire de codul bunelor maniere, are motivație interioară, la nivel de persoană. De aceea singura modalitate reală de a-i convinge pe copii că în lumea aceasta mai merită să fii bun, generos, îngăduitor, răbdător, calm, modest, discret, politicos, atent la cei din jur ș.a.m.d. este să-i determinăm să conștientizeze

că deasupra tuturor este Dumnezeu. Că El este răbdător și face să răsară soarele și peste cel drept, și peste cel păcătos, dar va veni un timp când va judeca faptele fiecăruia. Copiii noștri vor fi oameni adevărați doar atunci când vor înțelege că buna lor purtare nu trebuie să înceteze atunci când nu mai e nici mama, nici tata de față. Pentru că ei au un Părinte Care îi observă permanent. El este Cel fără de Care n-ar putea să meargă sau să respire și Căruia Îi suntem cu toții, copii și părinți, datori cu ascultarea.

Cred că mai important decât să învețe codul bunelor maniere este pentru un copil să învețe buna-cuviință creștină. Acea cuviință a oamenilor din satele de munte din Ardeal, care te salută cu *„Doamne-ajută!"* și-ți oferă daruri chiar dacă nu te cunosc. Acea bună-cuviință a bunicuțelor creștine, care probabil că nu știu cu ce tacâm se mănâncă sparanghelul, dar care au totdeauna privirile blânde, vorbele domoale și dojana plină de durere și iubire.

Cred că mai important, pentru un copil decât să fie manierat este să fie, cum zic românii, *„cu frica lui Dumnezeu"*.

Prof. GABRIELA ALEXANDRU

Buna-cuviință în Sfânta Scriptură

„Ai grijă de nume, că acesta-ți va rămâne mai mult decât o mie de comori mari de aur! Viața cea bună are zilele numărate, iar numele cel bun în veci rămâne." (Isus Sirah 41, 15-16)

✞

„Apropiați-vă către mine, cei neînvățați, și rămâneți în casa învățăturii! Pentru ce întârziați la acestea, deși sufletele voastre însetează foarte? Am deschis gura mea și am grăit: Agonisiți-vă fără de argint! Supuneți cerbicea voastră sub jug și să primească sufletul vostru învățătură; aproape este de cei care o caută! Vedeți cu ochii voștri că puțin m-am ostenit și multă odihnă mi-am aflat. Luați învățătură, că mult argint și mult aur veți câștiga cu ea! Să se veselească sufletul vostru de mila Domnului și să nu vă rușinați de lauda Lui!" (Isus Sirah 51, 30-36)

✞

„Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările maicii tale! Căci ele sunt ca o cunună pe capul tău și ca o salbă împrejurul gâtului tău." (Pilde 1, 8-9)

✞

„Ascultă, fiul meu, și primește cuvintele mele, și anii vieții tale se vor înmulți! Eu te voi învăța calea înțelepciunii și te voi purta pe căile dreptății. Când vei merge, pașii tăi nu vor șovăi și chiar de vei alerga, nu te vei poticni. Ține cu

tărie învățătura și nu o părăsi, păzește-o, căci ea este viața ta! Nu apuca pe calea celor fără de lege și nu păși pe drumul celor răi! Ocolește-o și nu merge pe ea, treci pe alături și du-te mai departe; căci ei nu dorm până nu făptuiesc rău și nu-i mai prinde somnul până nu fac pe cineva să cadă. Căci ei se hrănesc din pâine agonisită prin fărădelege și beau vin dobândit prin asuprire." (PILDE 4, 10-17)

✞

„Ascultă, fiule, și primește învățătura mea și nu lepăda sfatul meu...! De-ți va plăcea să asculți, vei învăța, și de vei pleca urechea ta, înțelept vei fi. Stai în tovărășia celor bătrâni și cu cel înțelept te unește! Tot graiul dumnezeiesc poftește a-l auzi și pildele înțelegerii să nu treacă de la tine! De vei vedea înțelept, intră la el și pragurile ușilor lui să le roadă piciorul tău! Cugetă întru poruncile Domnului și întru legea Lui pururi să gândești! El va întări inima ta și pofta înțelepciunii tale se va da ție." (ÎNȚ. LUI ISUS SIRAH 6, 24, 34-39)

✞

„Ascultă-mă, fiule, și bagă de seamă, și mai pe urmă vei înțelege cuvintele mele! În toate lucrurile tale fii cumpătat și nicio neputință nu te va întâmpina!" (ISUS SIRAH 31, 25-26)

✞

„Batjocura, sudalma este partea celor trufași și pedeapsa ca leul va pândi asupra lor." (ISUS SIRAH 27, 29)

✞

„Blestemat să fie cel ce va nesocoti pe tatăl său și pe mama sa!" (DEUT. 27, 16)

„Calea celor drepți este ferirea de rău; numai acela care ia aminte la mersul lui își păzește sufletul său." (PILDE 16, 17)

✞

„Calul neîmblânzit ajunge nărăvaș; așa și un copil lăsat în voia lui ajunge rău-crescut. Dacă ești drăgăstos cu fiul tău, te va înfricoșa; joacă-te cu el și te va întrista. Nu râde cu el, ca să nu te doară împreună cu el și mai pe urmă să ți se strepezească dinții! Nu-l lăsa în voia lui la tinerețe și nu trece cu vederea greșelile lui! Pleacă grumazul lui la tinerețe și bate-l până este prunc, ca nu cumva, încăpățânându-se, să nu te asculte! Ceartă pe fiul tău și fă-l să lucreze, ca să nu se poticnească întru rușine!" (ISUS SIRAH 30, 8-13)

✞

«Când ședzi la masă mare, să nu deschizi spre ea gura ta și să nu zici: *„Multe sunt puse pe masă!"*. Adu-ți aminte că rău lucru este ochiul viclean. Ce este mai rău între lucrurile create decât ochiul viclean? Pentru aceea la toate câte vede lăcrimează.» (ISUS SIRAH 31,13-15)

✞

„Cel care ia aminte la cuvânt află fericirea, iar cel ce se încrede în Domnul este fericit." (PILDE 16, 20)

✞

„Cel care iubește pe fiul său îl bate, ca mai pe urmă să se bucure de el. Cel care ceartă pe fiul său va avea mulțumire și între cei cunoscuți se va lăuda cu el. Cel care învață pe fiul său întărâtă pe vrășmași și înaintea prietenilor se va bucura pentru el." (ISUS SIRAH 30, 1-3)

✞

„Cel ce are o inimă vicleană nu află fericirea și cel ce are o limbă șireată dă peste necaz." (PILDE 17, 20)

✞

„Cine iubește certurile iubește păcatul; cel ce ridică glasul își iubește ruina."(PILDE 17, 19)

✞

„Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, cum ți-a poruncit Domnul Dumnezeul tău, ca să ai zile multe și să fii fericit în țara pe care ți-o dă Domnul Dumnezeul tău!" (DEUT. 5, 16)

✞

«Copii, ascultați pe părinții voștri în Domnul, că aceasta este cu dreptate. *„Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta"*, care este porunca cea dintâi, cu făgăduința: *„Ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ"*. și voi, părinților, nu întărâtați la mânie pe copiii voștri, ci creșteți-i întru învățătura și certarea Domnului!» (EFES. 6, 1-4)

✞

„Copiilor, ascultați pe părinții voștri întru toate, căci aceasta este bineplăcut Domnului! Părinților, nu ațâțați la mânie pe copiii voștri, ca să nu se deznădăjduiască!" (COL. 3, 20-21)

✞

„Copilul se dă pe față din lucrările lui, dacă purtarea lui este fără prihană și dreaptă." (PILDE 20, 11)

✞

„Cununa bătrânilor sunt nepoții, iar mărirea fiilor sunt părinții lor." (PILDE 17, 6)

✞

„Dacă vreo văduvă are copii sau nepoți, aceștia să se învețe să cinstească mai întâi casa lor și să dea răsplătire părinților, pentru că lucrul acesta este bun și primit înaintea lui Dumnezeu." (I Tim. 5, 4)

✞

„Deșarte nădejdi și mincinoase își face omul cel neînțelegător și visurile fac pe cei neînțelepți să-și iasă din fire. Ca și cel care se prinde de umbră și aleargă după vânt, așa este și cel care crede visurilor." (Isus Sirah 34, 1-2)

✞

„Din toată inima cinstește pe tatăl tău și nu uita niciodată durerile mamei tale! Adu-ți aminte că ei ți-au dat viața; ce le vei da tu în schimb pentru ceea ce au făcut ei pentru tine?" (Isus Sirah 7, 28-29)

✞

„Dobândirea înțelepciunii este mai bună decât aurul, iar câștigarea priceperii este mai de preț decât argintul." (Pilde 16, 16)

✞

„Feciorul nebun este necaz pentru tatăl lui și amărăciune pentru maica sa." (Pilde 17, 25)

✞

„Fericiți toți cei ce se tem de Domnul, care umblă în căile Lui! Rodul muncii mâinilor tale vei mânca. Fericit ești; bine-ți va fi! Femeia ta ca o vie roditoare, în laturile casei tale; fiii tăi ca niște vlăstare tinere de măslin, împrejurul mesei tale. Iată, așa se va binecuvânta omul cel ce se teme de Domnul!" (Ps. 127, 1-4)

✞

„Fiilor, ascultați-mă pe mine, tatăl, și vă purtați așa, ca să vă mântuiți, că Domnul a înălțat pe tată peste fii și a întărit judecata mamei peste copii! Cel care cinstește pe tată se va curăța de păcat. și ca acela care strânge comori, așa este cel care cinstește pe mama sa. Cel care cinstește pe tată se va veseli de fii și în ziua rugăciunii sale va fi auzit. Cel care mărește pe tată va avea viață lungă, și cel care se teme de Domnul cinstește pe mama sa. Cel care se teme de Domnul va cinsti pe tatăl său și ca stăpânitor va sluji celor care l-au născut. Cu fapta și cu cuvântul cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți vină binecuvântare de la ei! Că binecuvântarea tatălui întărește casele fiilor, iar blestemul mamei le dărâmă până în temelie. Nu căuta mărire întru necinstea tatălui tău, că necinstea tatălui tău nu-ți este mărire! Că mărirea omului este din cinstea tatălui său și ocară este fiilor mama necinstită. Fiule, sprijină pe tatăl tău la bătrânețe și nu-l mâhni în viața lui! și chiar de i s-ar împuțina mintea lui, ai îndurare și nu-l disprețui când tu ești în putere, pentru că milostenia arătată tatălui nu va fi uitată și, în pofida păcatelor, se va zidi casa ta! În ziua necazului tău Își va aduce aminte Domnul de tine și, ca gheața când este senin, așa se vor topi păcatele tale. Ca un hulitor este cel care părăsește pe tată și blestemat de Domnul este cel care mânie pe mama sa." (ÎNȚ. LUI ISUS SIRAH 3, 1-16)

✞

„Fiul înțelept ascultă de învățătura tatălui său, iar cel batjocoritor nici de mustrare." (PILDE 13, 1)

✞

„Fiul înțelept bucură pe tatăl său, iar fiul nebun nu bagă în seamă pe maica lui." (PILDE 15, 20)

✞

„Fiul meu, dacă te-ai pus chezaș pentru prietenul tău, dacă ai dat mâna pentru altul, atunci te-ai prins prin făgăduieli (promisiuni) ieșite din gura ta și te-ai legat prin cuvintele gurii tale! Fă dar, fiul meu, aceasta: o, izbăvește-te! și fiindcă ai căzut în mâinile aproapelui tău, du-te și cazi la picioarele aproapelui tău și-l roagă. Nu da somn ochilor tăi, nici dormitare genelor tale! și te izbăvește ca o căprioară din mâna vânătorului și ca o pasăre din mâna păsărarului!" (PILDE 6, 1-5)

✞

„Fiul meu, de voiesc păcătoșii să te ademenească, nu te învoi! Fiul meu, nu te întovărăși cu ei pe cale; abate piciorul tău din cărarea lor! Căci picioarele lor aleargă numai la rău." (PILDE 1, 10, 15-16)

✞

„Fiul meu, nu disprețui certarea Domnului și nu simți scârbă pentru mustrările Lui, căci Domnul ceartă pe cel pe care-l iubește și ca un părinte pedepsește pe feciorul care Îi este drag!" (PILDE 3, 11-12)

✞

„Fiul meu, păzește spusele mele și îndrumările mele ascunde-le la tine! Păstrează sfaturile mele ca să rămâi în viață și orânduielile mele ca lumina ochilor tăi! Leagă-le pe degetele tale, scrie-le pe tabla inimii tale! Spune înțelepciunii: *«Tu ești sora mea!»* și numește priceperea prietena ta!" (PILDE 7, 1-4)

„Fiule, ai păcătuit? Să nu mai adaugi încă; și pentru cele mai dinainte ale tale te roagă! Ca de fața șarpelui fugi de păcat, că de te vei apropia de el te va mușca. Dinți de leu sunt dinții lui, care omoară sufletele oamenilor. Ca sabia cea de amândouă părțile ascuțită este toată fărădelegea; rana ei n-are vindecare." (ISUS SIRAH 21, 1-4)

✞

„Fiule! Când vrei să te apropii să slujești Domnului Dumnezeu, gătește-ți sufletul tău spre ispită. Încordează inima ta și fii tare și să nu te tulburi în timpul încercării! Lipește-te de Domnul și nu te depărta, ca să fii înălțat la sfârșitul vieții! Tot ce ți se va întâmpla primește cu plăcere și în necazurile tale fii îndelung răbdător, că în foc se lămurește aurul, iar oamenii cei plăcuți Domnului, în cuptorul smereniei! Crede în El, și-ți va ajuta ție, îndreptează căile tale și nădăjduiește în El!" (ÎNȚ. LUI ISUS SIRAH 2, 1-6)

✞

„Fiule! Cât vei putea fă-ți bine ție și adu Domnului prinoase vrednice. Adu-ți aminte că moartea nu zăbovește și hotărârea morții nu ți s-a arătat! Mai înainte de a muri fă bine prietenului și după cât poți întinde și dă lui. Nu lăsa nici o zi bună să treacă fără folos și partea ta din bucuria cuviincioasă să nu te treacă!" (ISUS SIRAH 14, 11-14)

✞

„Fiule! Din tinerețile tale alege învățătura și până la căruntețile tale vei afla înțelepciune. Ca și cel ce ară și seamănă apropie-te de ea și așteaptă roadele ei cele bune; căci cu lucrarea ei puțin te vei osteni și curând vei mânca

roadele ei. Cât de grea este celor neînvățați, și cel nepriceput nu va stărui în ea! Căci ea este pentru el ca o piatră grea de încercare, de aceea el nu va zăbovi s-o arunce. Că înțelepciunea îndreptățește numele ei și nu la mulți este arătată." (ÎNȚ. LUI ISUS SIRAH 6, 18-23)

✞

„Fiule, păzește-ți întreagă floarea vârstei tale și nu da altora tăria ta!" (ISUS SIRAH 26, 21)

✞

„Fiule! Viață cerșetoare să nu trăiești; mai bine să mori decât să ceri! Omul care caută la masa străină, viața nu i se socotește viață. Va pângări sufletul său cu mâncări străine, iar omul știutor și învățat se va feri. În gura celui fără de rușine dulce va fi cerșirea, iar în pântecele lui ca focul va arde." (ISUS SIRAH 40, 31-34)

✞

„Hrănit-am feciori și i-am crescut, dar ei s-au răzvrătit împotriva Mea." (ISAIA 1, 2)

✞

„Iar Copilul creștea și Se întărea cu duhul, umplându-Se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era asupra Lui." (LUCA 2, 40)

✞

„Iată eu și pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu!" (ISAIA 8, 18)

✞

„Înaintea prăbușirii merge trufia și semeția înaintea căderii." (PILDE 16, 18)

✞

„În puterea limbii este viața și moartea și cei ce o iubesc mănâncă din rodul ei." (PILDE 18, 21)

✞

„În zadar am bătut pe copiii voștri, că n-au primit învățătură...; sunt copii nepricepuți și n-au înțelegere, sunt pricepuți numai la rele, iar binele nu știu să-l facă." (IER. 2, 30; 4, 22)

✞

„Întoarceți-vă, voi, copii căzuți de la credință, zice Domnul, că M-am unit cu voi...!" (IER. 3, 14).

✞

„Întoarceți-vă, copii răzvrătiți, și Eu voi vindeca neascultarea voastră! Ziceți: Iată, venim la Tine, că tu ești Domnul Dumnezeul nostru!" (IER. 3, 22)

✞

„Învățătura cu pace o păziți, fiilor! Înțelepciunea ascunsă și comoara neștiută, ce folos este de amândouă? Mai bun este omul care ascunde nebunia sa decât omul care ascunde înțelepciunea sa." (ISUS SIRAH 41, 17-18)

✞

„Mănâncă cuviincios cele ce sunt puse înaintea ta și nu plescăi, ca să nu te faci nesuferit. Isprăvește cuviincios cel dintâi și nu fi nesățios, ca să nu smintești. și când ședzi între mai mulți, să nu întinzi mâna ta mai înainte de ei. Omul bine crescut se îndestulează cu puțin și în așternu-

tul său nu va gâfâi de prea multă mâncare. Cu somn sănătos se odihnește pântecele celui cumpătat; se scoală dimineața și sufletul lui e limpede. Truda nesomnului și a greței și durerile îmbuibării sunt cu omul nesățios." (ISUS SIRAH 31, 18-23)

✞

„Mândria nu dă prilej decât la ceartă; înțelepciunea se află numai la cei ce primesc sfaturi." (PILDE 13, 10)

✞

„Nu cruța pe feciorul tău de pedeapsă; chiar dacă îl lovești cu varga, nu moare. Tu îl bați cu toiagul, dar scapi sufletul lui din împărăția morții. Fiul meu, dacă inima ta e plină de înțelepciune, și inima mea se va bucura! Rărunchii mei vor tresări de bucurie când buzele tale vor grăi ceea ce este drept! Să nu râvnească inima ta la cei păcătoși, ci totdeauna să rămână la frica de Domnul, căci dacă o vei păzi pe ea, mai ai și tu un viitor și nădejdea ta nu se va pierde! Ascultă, fiul meu, și te înțelepțește și îndreaptă inima ta pe calea cea dreaptă! Nu fi printre cei ce se îmbată de vin și printre cei ce își desfrânează trupul lor, căci bețivul și desfrânatul sărăcesc, iar dormitul mereu te face să porți zdrențe! Ascultă pe tatăl tău care te-a născut și nu disprețui pe mama ta când ea a ajuns bătrână! Adună adevăr și nu-l vinde, înțelepciune și învățătură și bună chibzuială! Tatăl celui drept tresaltă de bucurie și cel ce a dat naștere unui înțelept se bucură de el. Să se bucure tatăl și mama ta și să salte de veselie cea care te-a născut! Dă-mi, fiule, mie inima ta, și ochii tăi să simtă plăcere pentru căile mele!" (PILDE 23, 13-26)

„Ochiul care își bate joc de părintele său și nu ia în seamă ascultarea *(ce este dator)* maicii sale, să-l scoată corbii care sălășluiesc lângă un curs de apă, iar puii de vultur să-l mănânce!“ (PILDE 30, 17)

✞

„Pedepsește pe feciorul tău cât mai este nădejde (de îndreptare), dar nu ajunge până acolo ca să-l omori!“ (PILDE 19, 18)

✞

„Prietenul iubește în orice vreme, iar în nenorocire el este ca un frate.“ (PILDE 17, 17)

✞

„Rușinați-vă de desfrânare înaintea tatălui și a mamei, și de minciună înaintea conducătorului și a celui puternic!“ (ISUS SIRAH 41, 20)

✞

„Sunt prieteni aducători de nenorocire; dar este și câte un prieten mai apropiat decât un frate.“ (PILDE 18, 24)

✞

„Vai de feciorii răzvrătiți, zice Domnul, vai de cei ce fac planuri fără Mine, care fac legăminte ce nu sunt în Duhul Meu, ca să grămădească păcate peste păcate!“ (ISAIA 30, 1)

✞

„Varga și certarea aduc înțelepciune, iar tânărul care este lăsat (în voia apucăturilor lui) face rușine maicii sale. Mustră pe fiul tău și el îți va fi odihnă și îți va face plăcere sufletului tău!“ (PILDE 29, 15, 17)

În familie

„A intra buzna peste cineva fără a-l face atent prin ușoare bătăi în ușă, e o impolitețe dintre cele mai grosolane. Omul bine crescut nu va comite niciodată această impolitețe, ci el va bate mai întâi la ușă, și numai dacă i se va răspunde va intra." (CONSTANTIN COLONAȘ)

✞

„Cerem de la copil să fie politicos, să fie curat la masă, să lucreze bine pentru școală, să se ocupe de frații lui mai mici, să o ajute pe mama lui." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Copiii nu trebuie să facă prea mult zgomot atunci când se joacă, deoarece pot să îi deranjeze pe vecini." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Copiii nu trebuie să se laude singuri, nici să vorbească prea mult despre ei sau să se amestece în discuțiile celor mari, nici să îi ia în râs sau să intervină cu obrăznicie, ci trebuie să fie ascultători și corecți." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Copiii, și cei mici și cei mari, și cei drăgălași și cei mai puțin drăgălași, și cei bolnăvicioși și cei vioi trebuie să se simtă atât de firesc și de liberi în casă, în fața tatălui și a mamei, încât să poată spune, fără rezerve, tot ceea ce vor să spună." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

„Copiii trebuie să fie cuviincioși, să se distingă prin cumințenie și să fie lăudați de oameni și de Dumnezeu. Să învețe să-și stăpânească stomacul, să stea departe de lux, să fie economi și să învețe să se conducă singuri." (Sf. Ioan Gură de Aur)

✞

„Copiii trebuie să fie modești, astfel încât să discearnă lucrurile prin prisma modestiei și a înțelepciunii." (G. Spiliotis)

✞

„Copiii trebuie să îi ajute pe cei mari la diverse treburi, după puterea fiecăruia – chiar dacă sunt prea mici pentru a le fi realmente folositori și chiar dacă lucrul e câte o dată prea greu pentru a-l duce la bun sfârșit. În acest fel copiii vor dobândi simțul răspunderii și nu vor trăi doar pentru ei înșiși. Vor putea învăța să aprecieze munca plină de sacrificiu a părinților pentru ei." (Maica Magdalena)

✞

„Copiii trebuie să învețe să fie mulțumiți cu ceea ce au: cu mâncarea, cu îmbrăcămintea lor, cu jocurile și cu tot ce îi înconjoară." (Episcopul Irineu)

✞

„Copilul nu trebuie să facă tot ceea ce vrea. Nu pentru că va fi pedepsit sau amenințat, ci pentru că nu le știe pe toate, pentru că este posibil să facă greșeli. Trebuie să știe că există cineva care are multă experiență, îl iubește, îi vrea binele, îl îngrijește, îl îndrumă și îl conduce acolo unde trebuie să ajungă." (Arhim. Simeon Kraiopoulos)

„Copilul trebuie să aibă sentimentul de rușine pentru cuvintele, faptele și sentimentele nepermise." (GLEB KALEDA)

✞

„Copilul trebuie să ia singur atitudine și să nu aștepte totdeauna ajutorul celorlalți." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Copilul trebuie să învețe să fie smerit, să se gândească și la celălalt, să cedeze, să se lipsească, să se jertfească." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Copilul trebuie să rețină că primul lucru pe care trebuie să-l facă atunci când se trezește este să unească trei degete și să se însemneze cu semnul crucii; primele cuvinte să fie lauda adusă Creatorului; prima convorbire, rugăciunea, aducerea în măsura puterilor a slavosloviilor și a cererilor Domnului; prima mâncare, Sfânta Împărtășanie sau apa sfințită și pâinea sfințită." (N. E. PESTOV)

✞

„Copilul trebuie să se obișnuiască încă de mic să-și pună singur frâu, să-și impună restricții, să se supună Legii lui Dumnezeu și cerințelor morale ale unei vieți creștinești și să urmeze neabătut poruncile Domnului, nu capriciile furtunoasei sale tinereți." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Copilul trebuie să știe că există lucruri pe care nu trebuie să le facă, există lucruri pe care nu trebuie să le spună, iar în cazul în care va proceda contrar va suporta o pedeapsă pe măsură." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

„Dacă cineva dintre fii sau fiice *(mai cu seamă între credincioși)* s-ar îndepărta și n-ar da cuvenitul respect părinților săi, scuzându-se cu cinstirea de Dumnezeu, anatema să fie!" (CANOANE, GANGRA 16)

✞

„Dacă un copil dorește ceva din partea celor mai în vârstă decât el, va trebui să exprime aceasta prin rugăminte, nu să dea ordine; și orice i s-ar da, să-i fie de ajuns și să mulțumească." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„De cum încep să rostească primele cuvinte, copiii trebuie să învețe să folosească la orice ocazie trei cuvinte: *«Iartă-mă!», «Mulțumesc!»* și *«Te rog!»*" (N. E. PESTOV)

✞

„Fratele cel mai mare poate face glume cu cel mai mic, spre a-l bucura, însă cel mic nu trebuie să dobândească îndrăzneală prin bucuria ce o simte din gluma celui mare." (CUVIOSUL PAISIE AGHIORITUL)

✞

„Încrederea copiilor față de părinți trebuie să aibă asemenea dimensiuni încât copiii să nu îndrăznească să spună minciuni părinților." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„În familie copiii trebuie să aibă respect atât față de părinți, cât și față de cei mai mari. Să simtă respectul, supunerea și recunoștința față de cel mai mare ca pe o necesitate. Atunci când cel mai mic îl respectă pe cel mai mare, iar cel mai mare îl iubește pe cel mai mic, se creează o frumoasă atmosferă familială." (PAISIE AGHIORITUL)

„În timpul conversației cu oamenii maturi, copiii trebuie să stea în picioare și să răspundă cumpătat la întrebări, fără să se limiteze la răspunsuri monosilabice sau imperceptibile." (N. E. PESTOV)

✞

„Învățați să zâmbiți cu rost! Să nu hliziți!" (PR. CONSTANTIN NECULA)

✞

„Nerecunoștința cea mai urâtă, dar cea mai obișnuită și mai veche este nerecunoștința copiilor față de părinți." (VANVENARGNES)

✞

„Nu fi lipsit de respect nici față de tine însuți, nici față de alții!" (JOHN LOCKE)

✞

„Nu râde de alții, uită-te la tine!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Nu te amesteca, nepoftit, în vorba altuia!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Nu vorbi neîntrebat!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Pe orice bătrân să-l cinstești ca pe un părinte, și pe orice tânăr ca pe un copil al tău!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Poartă-te cu părinții tăi precum ai dori să se poarte și copiii tăi cu tine!" (ISOCRATE)

✞

„Respectul este un drept al tuturor și fiecare se consideră îndreptățit să aspire a fi respectat de ceilalți." (GHEORGHE MARIN)

✞

„Respectul și dragostea copiilor față de părinți nu numai la vârsta copilăriei, ci și la maturitate, le asigură binecuvântarea lui Dumnezeu." (CUVIOSUL PAISIE AGHIORITUL)

✞

„Revolta împotriva tatălui și a mamei este un păcat pentru suflet și-o nenorocire pentru familie." (PLATON)

✞

„Se cade ca familiile noastre să fie mici bisericuțe și casele noastre mici temple, unde să se slujească lui Dumnezeu cu luare aminte și bună rânduială." (PIERRE DUMOULIN)

✞

„Să ascultăm și să cinstim pe părinții noștri!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Suntem datori a-i îngriji pe părinții noștri până la ultima lor suflare!" (SF. IOAN GURĂ DE AUR)

✞

„Trebuie să înțelegem că părinții ne-au născut pe noi, noi însă nu-i putem naște pe ei. și dacă nu putem face ceva tot atât de important pentru părinții noștri, măcar să le răsplătim acest dar neprețuit pe care ni l-au dat și să-i cinstim așa cum se cuvine." (SF. IOAN GURĂ DE AUR)

✞

„Virtutea de căpătâi a fiecărui copil este ascultarea." (SF. VLADIMIR, MITROPOLITUL KIEVULUI)

La biserică

„Biserica e școală și factor sau mentor determinant în educație." (CASIAN CRĂCIUN, EPISCOPUL DUNĂRII DE JOS)

✞

„Biserica este loc de învățătură, nu de conversații!" (SF. IOAN GURĂ DE AUR).

✞

„Copiii care încep viața duhovnicească să ia seama la cauzele păcatului și să aibă mereu gânduri bune." (G. SPILIOTIS)

✞

„Copiii trebuie să fie plini de gânduri și sentimente de evlavie încă de la vârsta preșcolară, pentru a fi pregătiți din timp pentru întâlnirea cu influențele acestei lumi." (GLEB KALEDA)

✞

„Copiii trebuie să se deprindă să frecventeze biserica în fiecare duminică și sărbătoare religioasă și să se comporte adecvat în ea. Mersul la biserică trebuie să devină o sărbătoare, și nicidecum un eveniment rar." (GLEB KALEDA)

✞

„Copiii trebuie să știe că biserica este ceva special, că liniștea și atenția sunt elementele roditoare pentru viața duhovnicească și că în adâncul Sfintei Liturghii se află un mesaj profund." (ARHIEPISCOPUL HRISOSTOM DE ETNA)

„Copilul trebuie să crească cu conștiința fermă a existenței lui Dumnezeu, a Atotputerniciei și Iubirii Lui, și nu doar cu înțelegerea necesității rugăciunii ca respectare a unei obligații." (GLEB KALEDA)

✞

„Copilul trebuie să știe că cel ce vrea să se bucure de darurile de la Dumnezeu trebuie să se roage și să mulțumească pentru ele." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Fiecare rugăciune a unui copil îi marchează destinul său și pe cel al întregii lumi." (MAICA MAGDALENA)

✞

„În biserică toți copiii trebuie să stea liniștiți, să-și facă semnul crucii și să se roage cu multă atenție." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Prima virtute pe care copiii trebuie să o aibă cultivată cât mai de timpuriu în inimile lor este frica de Dumnezeu, adică evlavia, buna-cuviință și credința." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Să Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru lucrurile frumoase de pe pământ și să încercăm să ne folosim de ele într-un mod binecuvântat!" (MAICA MAGDALENA)

La joacă

„Dacă jocurile copilăriei le veți juca cinstit și le veți lua în serios, iar din cărți veți culege nectarul înțelepciunii, când veți ajunge mari, le veți preschimba în fapte adevărate, demne de toată lauda." (PETRU DEMETRU POPESCU)

✞

„În timpul jocului sau a unei discuții copiii trebuie să știe să cedeze. Stăpânirea de sine exterioară și concentrarea ajută la stăpânirea de sine interioară." (N. E. PESTOV)

✞

„Jocul, în general, face copilul mai viguros, mai suplu și mai rezistent, vederea mai pătrunzătoare, tactilul mai subtil, spiritul mai metodic și mai ingenios. Orice joc întărește, ascute vreuna dintre capacitățile fizice și intelectuale." (R. CAILLOIS)

La masă

„Ajungi la masa altuia, nu poți mânca cum îți place." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Copilul, în loc să mănânce singur cele două prăjituri, mănâncă numai una, pentru că pe cealaltă trebuie să o mănânce fratele său. Sau este posibil să nu fie două prăjituri, ci numai una, situație în care va trebui să o împartă cu fratele său." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

„Copilul trebuie să învețe să postească cel puțin de două ori pe săptămână, miercurea și vinerea." (Sf. Ioan Gură de Aur)

✞

„Masa, în timpul unei călătorii cu trenul, trebuie să fie compusă din alimente ușoare, dar mai ales nemirositoare. Ea trebuie să fie cât mai frugală și consumată cu cât mai puțină ceremonie." (Constantin Colonaș)

✞

„Omul bine crescut se mai cunoaște și după felul cum stă la masă. A ține coatele pe masă e o atitudine necuviincioasă." (Constantin Colonaș)

✞

„Programul de masă stabilit nu trebuie încălcat fără un motiv întemeiat. Astfel copilul învață să nu ceară de mâncare cum i s-a făcut foame, ci să aștepte ora mesei." (N. E. Pestov)

✞

„Se permite a mânca numai la masă. Masa va începe și se va termina cu rugăciunea." (Gleb Kaleda)

La școală

„A învăța nicicând nu e târziu." (Proverb românesc)

✞

„Analfabetul de mâine nu va fi cel care nu știe să citească, ci va fi cel care nu a învățat cum să învețe." (Herbert Geryouy)

„Ascultă pe cel învățat și vei ieși mai învățat." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Așadar, nimic să nu se învețe pentru școală, ci pentru viață, ca astfel, odată ce a ieșit cineva din școală, să nu-i zboare nimic din ceea ce a învățat!" (JAN AMOS COMENIUS)

✞

„Când statul nu plătește profesorii, copiii sunt cei care vor plăti." (GUY BEDOS)

✞

„Cel mai important lucru pe care l-am învățat în școală a fost să comunic." (LEE IACOCCA)

✞

„Cine nu învață de tânăr, nu va ști nici la bătrânețe." (PROVERB FRANCEZ)

✞

„Cine vrea să dobândească o memorie bună trebuie s-o cultive, s-o întărească printr-un exercițiu zilnic." (DIDEROT)

✞

„Copiii au datoria să asculte de dascălul lor și să-i dea cinstea cuvenită." (SF. IOAN GURĂ DE AUR)

✞

„Copiii trebuie să înțeleagă că până la terminarea studiilor lor, până atunci când își vor lua diploma și până când se vor maturiza și vor ajunge oameni în toată firea, au trebuință de o oarecare îngrădire." (PAISIE AGHIORITUL)

✞

„Copiii trebuie să învețe bine la școală și să se distingă ca fiind elevi foarte buni. O astfel de ambiție rațională și echilibrată face parte din caracterul fiecărui om. Această ambiție nu trebuie să depășească anumite limite, deoarece sfârșește prin a se transforma în slavă deșartă și mândrie." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Copile, în loc să cutreieri de mic maidanele, să înjuri și să azvârli vorbe grosolane și pline de noroi, tu să citești mai întâi și mereu! Cu cât vei citi mai mult, cu atât vei ști mai mult și mai bine." (PETRU DEMETRU POPESCU)

✞

„Copilul care a învățat să citească trebuie să se ferească de lecturile deșănțate, căci setea de lectură nu face alegere." (DR. DIMITRI AVDEEV)

✞

„Dascălul, înainte de a căuta să dea elevilor săi o educație moral religioasă, trebuie deci să caute a și-o da sieși. Altfel întreaga lui carieră e imposibilă." (ONISIFOR GHIBU)

✞

„Dascălul trebuie să caute a deștepta în școală, cu orice ocazie, sentimente morale, să le lămurească, pentru ca aceasta să îndemne la acțiuni morale și, după aceasta, să-i facă pe elevi să simtă ce mobil puternic pentru suflet este convingerea morală. Ea e mai presus de orice armă materială și îl face pe om mai fericit decât oricare altă răsplată. Când elevul va ajunge să găsească răsplată pentru vreo faptă și în convingerea pe care i-o dă fapta însăși, educația și-a atins scopul, dascălul și-a îndeplinit datoria." (ONISIFOR GHIBU)

„După ani grei de școală mi-am câștigat dreptul de a nu face nimic." (VALERIU BUTULESCU)

✞

„E de cea mai mare însemnătate ca toți copiii să învețe de mici să muncească." (KANT)

✞

«Educația activă prin iubire face din copii și tineri adevărate *„statui de aur"*, după cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur. Studiile universitare conduse cu dragoste îmbogățesc și cizelează „statuile de aur", transformându-le în adevărate comori și monumente ale speranțelor omenești. Dragostea de studiu unită cu seriozitatea, demnitatea și un caracter ireproșabil au impus pe studenții capadócieni Vasile și Grigore până într-atât colegilor și profesorilor lor, la Atena, încât la sfârșit li s-a propus să ocupe catedre universitare.» (PR. PROF. IOAN G. COMAN)

✞

„E firesc ca cel mai tânăr să salute mai întâi pe cel bătrân; cel inferior, pe cel superior. Elevul își va saluta, așadar, profesorul." (CONSTANTIN COLONAȘ)

✞

„Elevii mănâncă ceea ce profesorii au digerat." (KARL KRAUS)

✞

„Este important ca din mulțimea de cărți să fie înlăturat tot ce este imoral și să se aleagă acele cărți care înalță sufletul, îl desăvârșesc, iar nu îi trezesc patima și ura." (GLEB KALEDA)

✞

„Este mai bine să înveți în chip desăvârșit un mic număr de lucruri decât superficial mai multe." (ANDRE MAUROIS)

✞

„Experiența este cel mai dur profesor, pentru că întâi îți dă testul și apoi îți spune care era lecția." (VERNON LAW)

✞

„Fă-ți datoria, orice s-ar întâmpla!" (PROVERB FRANCEZ)

✞

„Gândirea este dată omului nu pentru a se contempla cu ea, ci pentru a fi pusă în valoare, adică pentru a face cu ea o întrebuințare inteligentă." (C. RĂDULESCU-MOTRU)

✞

«Lecțiile trebuie începute și terminate cu rostirea unei rugăciuni, cel puțin cu rugăciunile începătoare sau cu *„Tatăl nostru"* înainte de începerea lecției, și respectiv cu cea de mulțumire la sfârșitul ei.» (GLEB KALEDA)

✞

„Menirea firească a școlii nu e să dea învățătură, ci să deștepte cultivând destoiniciile intelectuale în inima copilului, trebuința de a învăța toată viața." (IOAN SLAVICI)

✞

„Mergeți la școală cu tema nescrisă... Dumnezeu să mă ierte! Acela nu e creștin! Creștin înseamnă omul datoriei făcute cu profesionalism, până la capăt." (PR. CONSTANTIN NECULA)

✞

„Nu am lăsat niciodată școala să interfereze cu educația mea." (WILLIAM SHAKESPEARE)

„Numai acel învățător va putea împărtăși elevilor săi o educație moral religioasă, ale cărui fapte vor fi întotdeauna în consonanță cu învățăturile pe care le propagă. Orice discrepanță între vorbe și fapte este un atentat pe care-l săvârșește învățătorul la adresa sufletului elevilor săi, pe care, dacă i-ar minți în chipul acesta, nu i-ar mai putea educa în adevăratul sens al cuvântului." (ONISIFOR GHIBU)

✞

„Nu trage cu ochiul în timpul tezei la colegul de bancă, pentru că s-ar putea să bănuiască ceva: că vrei să copiezi după el!" (PETRU DEMETRU POPESCU)

✞

„Nu uitați niciodată că talentul este un dar *«de sus, pogorând de la Părintele luminilor»*. Folosiți-l frumos, ca să fiți și voi frumoși sufletește! Nu îl folosiți în scopuri egoiste, ca să provocați sau să faceți rău!" (PR. TIMOTEI KILIFIS)

✞

„O școală bună rumegă gândirea altora, nu o memorează." (VASILE GHICA)

✞

„Omului cu învățătură
Îi curge miere din gură." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Părtinire cu interes nicicum să ții cuiva, ci deopotrivă pe toți cu ochiul dreptății să-i vezi!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Poți învăța în patru feluri: pentru școală, pentru viață, pentru tine și pentru orișicine." (NICOLAE IORGA)

„Profesor îți este orice om de la care poți să înveți ceva." (NICOLAE IORGA)

✞

„Profesorii cei mai îndrăgiți sunt cei care au o legătură armonioasă cu copiii. Copiii sunt adeseori gata să accepte răspunsul unui adult de care simt că sunt iubiți și în ale cărui păreri au o încredere desăvârșită." (MAICA MAGDALENA)

✞

„Profesorii și elevii au un dacsăl comun: dragostea." (LEGONVE)

✞

„Profesorul deschide ușa, dar trebuie să intri singur." (PROVERB CHINEZESC)

✞

„Raportul dintre dascăl și elev nu trebuie să fie un raport de teamă sau de «*respect*», ci un raport de iubire. Elevul nici să nu poată altcum decât să-l respecte din tot sufletul pe dascălul său și să-l iubească. Pentru elev cuvântul dascălului este sfânt, și dacă acesta este la locul său, sfânt rămâne pentru totdeauna. Elevul care se simte iubit de dascăl lucrează întotdeauna bucuros, chiar și când facultățile sale intelectuale nu sunt pronunțate." (ONISIFOR GHIBU)

✞

„Să nu încetați niciodată să scrieți, să pictați, să vă exprimați, să creați, ducând mai departe mesajul vieții!" (PR. TIMOTEI KILIFIS)

✞

„Să nu persistați în greșeală! Imediat ce vi se atrage atenția asupra greșelii voastre, să aveți curajul de a o recunoaște și de a o îndrepta, căci aceasta este singura modalitate de a progresa." (Pr. Timotei Kilifis)

✞

„Să nu pierdeți timpul acesta prețios, ci să învățați cât mai multe! Să iubiți adevărata educație, care vă conduce spre moralitate! Să învățați cât mai mult, ca să vă fie bine mai târziu!" (Pr. Timotei Kilifis)

✞

„Să nu trădați prietenia nici chiar atunci când voi înșivă ați fost dezamăgiți! De asemenea, niciodată să nu admiteți în viața voastră o prietenie fățarnică, căci vă va face foarte mult rău. Prietenia sinceră este cea mai mare comoară." (Pr. Timotei Kilifis)

✞

„Să păstrați ce are mai înălțător istoria noastră de mii de ani! Nu stricați o asemenea moștenire prin ahtierea față de tot ce este străin!" (Pr. Timotei Kilifis)

✞

„Se știe că un profesor bun e cel care te face ca lucrurile mai grele să ți se pară ușoare." (Grigore Moisil)

✞

„Școala are mai întâi de toate chemarea de a dezvolta interesul pentru lucruri, și numai în linia a doua de a da cunoștințe gata. Ea nu poate avea nicidecum scopul de a da oameni sătui de știință, ci dimpotrivă, oameni flămânzi și însetați după cunoștințe; ea n-are să dea carte, ci dragoste statornică de carte." (Onisifor Ghibu)

„Școala cea mai bună e aceea în care înveți înainte de toate a învăța." (NICOLAE IORGA)

✞

„Școala nu trebuie să fie junglă, dar nici seră." (VASILE GHICA)

✞

„Tinerii care studiază nu pățesc nimic dacă învață și se obosesc puțin mai mult în perioada studiilor lor." (PAISIE AGHIORITUL)

✞

„Toate pe care nu le știu le-am învățat la școală." (ENNIO FLAIANO)

✞

„Trebuie să avem grijă să ne apărăm istoria, neamul, realizările culturale și duhovnicești. Dat fiind faptul că avem un trecut mare, suntem datori să îl promovăm în lume." (PR. TIMOTEI KILIFIS)

✞

„Un bun profesor are această grijă statornică: îi învață pe discipoli să se lipsească de el." (ANDRE GIDE)

✞

„Un copil instruit este dator să cunoască literatura clasică a poporului căruia îi aparține și să-și formeze o idee despre operele artistice universale." (GLEB KALEDA)

✞

„Un elev are datoria de a învăța. Copiind, înseamnă că dezertează de la datoria de elev." (PETRU DEMETRU POPESCU)

✞

„Un secol de trăiești, un secol să înveți!" (PROVERB RUSESC)

Dragostea de frați și surori

„A nu avea dragoste către un frate înseamnă a nu avea respect pentru acei care l-au născut; iar disprețul autorității părintești este o nelegiuire.“ (PLUTARH)

✞

„Atunci când cel mai mic îl respectă pe cel mai mare, iar cel mai mare îl iubește pe cel mai mic, se creează o frumoasă atmosferă familială. Tatăl meu adeseori îmi spunea: «*Să faci ascultare de fratele tău mai mare!*»“ (CUVIOSUL PAISIE AGHIORITUL)

✞

„Eu și cu fratele meu eram ca două ace ale aceluiași ceas: el era acul cel mare și eu cel mic, dar amândoi arătam aceeași oră.“ (XAVIER DE MAISTRE)

✞

„Cea mai mare otravă din viața omului este invidia dintre frați. Copii, vă îndemn să vă bucurați și să vă lăudați cu frații, în loc să-i urâți!“ (PR. TIMOTEI KILIFIS)

✞

„Copiii trebuie să iubească sincer, adevărat, pe aproapele lor, pe cel în nevoie, să-și iubească frații, surorile și pe ceilalți copii, să fie buni, săritori, blânzi. Copiii trebuie să învețe să se bucure de binele aproapelui și să se întristeze de necazul acestuia.“ (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Dintre toate comorile pe care părinții le pot lăsa copiilor lor nu e niciuna mai de preț ca un frate: e un prieten dat de natură, un prieten căruia nimeni nu-i poate ține locul și pe care, odată pierdut, nimeni nu-l poate înlocui." (PLUTARH)

În vacanță

„Este bine ca noțiunea de vacanță să capete de timpuriu în mintea copilului o semnificație adecvată unui mod de viețuire creștin. Copilul ar trebui să-și reprezinte vacanța ca pe o perioadă în care se odihnește și se joacă mai mult, iar nu ca pe o perioadă în care trebuie să se simtă bine și să-și satisfacă plăcerile, pentru că această din urmă viziune dezvoltă un spirit pătimaș." (PROF. GABRIELA ALEXANDRU)

✞

„Vacanța e un timp pentru joacă, pentru legat noi prietenii, pentru călătorii, pentru lectură și pentru alte activități, deopotrivă plăcute și educative. Din păcate pentru copiii zilelor noastre, ea a devenit un timp pentru *«distracție»*, pentru cheltuit cât mai mulți bani în acumulări materiale inutile, pentru satisfăcut capricii extravagante și lipsite de folos, pentru neorânduială și dezmăț." (PROF. GABRIELA ALEXANDRU)

✞

La bunici

„Copilul, neîndrumat de către părinți, va fi tentat să profite de blândețea și de ușoara lipsă de exigență a bunicilor.“ (Prof. G. Alexandru)

✞

„Copilul trebuie să fie conștientizat de către părinți că bunicii lui sunt ca niște fântâni de înțelepciune și ca niște depozite de experiență umană. De aceea trebuie să-i respecte și să-i asculte.“ (Prof. Gabriela Alexandru)

✞

„Dacă i se vorbește copilului despre neajunsurile bătrâneții, el va deveni mai serviabil, mai atent și mai săritor cu oamenii în vârstă în general și cu bunicii lui în particular.“ (Prof. Gabriela Alexandru)

✞

„Un copil își va respecta bunicii în aceeași măsură în care părinții lui îi respectă.“ (Prof. Gabriela Alexandru)

Pe stradă
și în transportul în comun

„De mic, copilul trebuie să știe că în locurile publice sunt de obicei mulți oameni de prezența cărora trebuie să țină cont. De aceea el va învăța să-și autoimpună niște restricții cum ar fi:

– în locurile publice nu cânt;
– în locurile publice nu vorbesc tare;
– în locurile publice nu strig pe nimeni;
– în locurile publice nu alerg, ca să nu rănesc pe cineva ;
– în locurile publice nu fac mișcări bruște etc."

(PROF. GABRIELA ALEXANDRU)

✞

„Nu este deloc indicat ca, în cazul în care un copil nu ascultă de părintele lui, acesta să recurgă la amenințarea cu pedepse imposibil de pus în practică, cum ar fi : *«Dacă mai plângi, te las în tramvai și cobor fără tine!»*" (PROF. GABRIELA ALEXANDRU)

La spectacol

„Intrând într-o sală de spectacol, avem datoria de a păstra o atitudine și o conduită demne față de acea manifestare de artă care se desfășoară acolo, pe scenă sau pe ecran." (CONSTANTIN COLONAȘ)

✞

„Omul bine crescut se cunoaște și după atitudinea pe care o are în fotoliul său la teatru. El nu va uita că mai sunt și alții care vor să vadă spectacolul. Stând comod în fotoliul său, el își va alege o poziție convenabilă, renunțând la toate acele bălăbăneli fără rost, care incomodează și enervează pe cei ce se află înapoia sa." (CONSTANTIN COLONAȘ)

Folosirea TV-ului, a calculatorului, jocuri, muzică

„Nu urmați mesajele mijloacelor de informare în masă! Opuneți-vă lor prin mijloacele de care dispuneți! Închideți televizorul atunci când trebuie! Aruncați din mâinile voastre orice publicație care face propaganda crimei în mod direct sau indirect! Nu vă lăsați influențați de reclame! Construiți-vă propriul sistem de apărare împotriva violenței , a furtului, a tâlhăriei, a bandelor de răufăcători și a anarhiei care conduce spre haos, fără să ofere nimic în schimb!" (PR. TIMOTEI KILIFIS)

✞

„Părintele responsabil își va învăța copilul să-și gestioneze cu *«dreaptă socoteală»* timpul liber și să nu-i lase pe alții să-i răpească acest timp. Spre exemplu, nu va aprinde televizorul pentru că nu are ce face și vrea să vadă ce mai e nou, ci doar dacă a studiat în prealabil programul TV și a identificat o emisiune adecvată vârstei sale și care îl interesează." (PROF. GABRIELA ALEXANDRU)

✞

„Pe măsură ce cresc, copiii trebuie să-și selecționeze singuri emisiunile ce i-ar putea interesa cu adevărat, să urmărească numai aceste emisiuni, după care să stingă televizorul. Altfel spus, să nu se uite la televizor doar ca să-și piardă vremea." (MAICA MAGDALENA)

✞

„Pentru un copil care este pasionat de muzică, ea este necesară pentru exprimarea sentimentelor și gândurilor sale, dar cu condiția să fie o muzică înălțătoare, purificatoare, iar nu una care să-i pângărească sufletul." (GLEB KALEDA)

✞

„Prezența unui televizor în casă poate aduce mari nenorociri familiei creștine și în primul rând copiilor. Ei trebuie să se ferească de filme dăunătoare pentru suflet și de asemenea de ispita distracției." (N. E. PESTOV)

✞

„Să fim atenți la muzica pe care o ascultăm, să alegem numai ce este frumos și ce poate înălța sufletul, să purifice simțirile noastre, și să refuzăm tot ce poate atâța poftele trupești, ura și dorința de a distruge!" (GLEB KALEDA)

✞

„Se cere o mare atenție la muzica pe care o ascultăm, la educația muzicală a copiilor." (GLEB KALEDA)

✞

„Televizorul este nociv în mai multe moduri. În primul rând este vorba de nocivitatea informațională. Absorbind otrava care vine prin el, sufletul copilului nu poate să rămână sănătos." (DR. DIMITRI AVDEEV)

Relația cu duhovnicul

„Este bine ca întreaga familie, bărbatul, femeia și copiii, să aibă același duhovnic, căci aceasta ajută mult." (CUV. PAISIE AGHIORITUL)

✞

„Este nevoie ca fiecare copil să aibă duhovnic și să adapteze la viața lui sfaturile primite de la el." (G. SPILIOTIS)

✞

„Copiii pot primi de la duhovnicul lor anumite îndrumări, precum și o scurtă regulă de rugăciune, atunci când sunt în stare să o primească." (MAICA MAGDALENA)

✞

„De mic copilul poate fi încurajat să meargă la duhovnic să-i ceară sfatul și să asculte de cuvântul lui ca de cuvântul lui Dumnezeu." (MAICA MAGDALENA)

Atitudinea față de cadouri

„Când dăruiești ceva, fă așa ca darul să coste puțin și să placă mult.“ (B. GRACIAN)

✞

«Copiii vor spune întotdeauna *„Mulțumesc!“* atât pentru cadourile primite, cât și pentru orice serviciu, oricât de mic.» (N. E. PESTOV)

✞

„Nu darul l-a mulțumit, ci modul în care s-a oferit!“ (LA BRUYERE)

✞

„Nu valoarea darului, ci intenția celui care dă este aceea care naște meritul.“ (SF. GRIGORIE DE NAZIANZ)

✞

„Un cadou trebuie să fie trimis la timp potrivit, dar mai cu seamă cu gust și cu multă chibzuință ales. Un cadou modest, dar util, poate mulțumi adeseori nemăsurat mai mult decât un cadou de gust rafinat, dar fără rost.“ (CONSTANTIN COLONAȘ)

Atitudinea față de animale

„Dragostea pentru animale trebuie să fie cu măsură. Nu este permis ca această dragoste să o eclipseze pe cea față de oameni, iar animalele să fie transformate în idoli." (GLEB KALEDA)

Atitudinea față de bani

„Banul îți face vrășmași." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Mai bine e de a câștiga puțin cu dreptate decât mult cu strâmbătate." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Socotesc un blestem de-a lăsa copiilor ca moștenire bani mulți. Le-am face cel mai mare serviciu dacă le-am da o educație cât mai sănătoasă, făcându-i astfel să se prezinte cât mai bine înarmați pentru lupta vieții. Având bani mulți, îi facem să piardă imboldul de-a se strădui, și astfel nu-și mai găsesc calea cea dreaptă." (CECIL RHODES)

Substanțe nocive: țigări, băutură, droguri

„Acolo unde există idealuri adevărate și înalte, drogurile nu circulă niciodată!“ (Pr. Timotei Kilifis)

✞

„Bețivul își înecă întâi necazurile și apoi viața.“ (N. Iorga)

✞

„Butucul are trei vițe: una aduce plăcerea, alta beția și cea de-a treia crima.“ (Epictet)

✞

„Copiii nu au voie să consume nici un fel de băutură alcoolică. Cele mai sănătoase băuturi pentru copii sunt apa, laptele și sucurile de fructe.“ (Episcopul Irineu)

✞

„După mine, tutunul este – împreună cu alcoolismul – cel mai de temut vrășmaș al inteligenței.“ (Al. Dumas - fiul)

✞

„Nici furii, nici lacomii, nici bețivii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu!“ (I Cor. 6, 10)

✞

„Nu aveți nicio justificare atunci când cădeți în iadul întunecat al narcoticelor, deoarece drogul înseamnă moarte." (PR. TIMOTEI KILIFIS)

✞

„Nu vă îmbătați de vin, întru care este desfrânarea!" (EFES. 5, 18)

✞

„Să nu se îngreuieze inimile voastre... cu beția!" (LUCA 21, 34)

✞

„Știți voi ce bea acest om din paharul care-i tremură în mâini, clătinându-se de beție? Bea lacrimile, sângele, viața soției sale și a copiilor săi." (LAMENNAIS)

✞

„Un popor care se alcoolizează e un popor care se ofilește; un popor alcoolizat este un popor pe calea pieirii." (DR. LEGRAIN)

Vulgaritatea limbajului

„Cuvântul aspru scârbă aduce, iar cel dulce dragoste ți-aduce. Cuvinte urâte să nu scoți din gura ta, căci scârbă aduci celui ce te aude!" (IORDACHE GOLESCU)

„Epocile de sănătate morală se caracterizează printr-un limbaj duhovnicesc. Gustul pentru vorbe proaste și pentru glume nesărate este termometrul care ne indică precis nivelul moral scăzut al unei societăți. Orice om care se respectă trebuie nu numai să se îmbrace cuviincios, ci să și vorbească frumos, căci cuvântul este haina gândirii și a simțirii noastre." (PR. PROF. DR. SOFRON VLAD).

✞

„Este bine chiar dușmanilor să te adresezi cu cuvinte frumoase." (SYRUS).

✞

„În vorbire, gesturi, purtare,
De ești mic, oricât de mare,
Arată întâi bună-cuviință,
Apoi cultură și multă știință!"

(PR. GHEORGHE PASCHIA)

✞

„Nici să asculți, nici să grăiești cele ce nu se cuvin, nici ție, nici la cel ce te ascultă!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Nimic din ceea ce poate jigni auzul sau văzul nu trebuie să atingă pragul locuinței în care se găsește un copil. Datorăm copilului cel mai mare respect." (JUVENAL)

✞

„Nu uitați că bunii și străbunii noștri au fost oameni cu mare cuviință în vorbe și fapte!" (SIMION MEHEDINȚI)

Vestimentația și ținuta

„Bucuria copiilor, manifestată atunci când primesc în dar o nouă îmbrăcăminte, este ceva firesc și nevinovat, dacă nu sunt depășite anumite limite. Când însă aceste manifestări de bucurie sunt exagerate și de lungă durată, sau când aceștia se laudă cu veșmintele lor umilindu-i pe alți copii, care sunt îmbrăcați cu haine mai simple, atunci este clar că limitele firescului au fost depășite." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Cât adevăr și înțelepciune în populara vorbă românească: Arată-mi cum și cu ce te îmbraci, ca să-ți spun cine ești! La acest proverb ar trebui să ia seama îndeosebi fiicele Evei, spre a se purta cu grijă și cu responsabilitate, câștigându-și respect și admirație, iar nu desconsiderare și repulsie." (IGNATIE MONAHUL)

✞

„Copiii trebuie să poarte o îmbrăcăminte curată și îngrijită și trebuie să fie învățați să fie curați și îngrijiți." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Copilul trebuie să se tundă ca să aibă un aspect cuviincios, să nu se îngrijească de ținută mai mult decât este necesar, și dacă uneori protestează că nu i se dă voie să poarte podoabe sau să se facă frumos, să i se spună că tocmai a fi natural este cea mai mare podoabă." (SF. IOAN GURĂ DE AUR)

„Dezordinea în ținută e cel mai bun certificat de rea creștere. Un om cu bun simț și cu bună educație nu va putea umbla niciodată cu hainele mototolite, descusute sau fără nasturi. El va găsi totdeauna modalitatea de a-și orândui îmbrăcămintea, pentru a apărea în lume într-o ținută demnă și corectă." (CONSTANTIN COLONAȘ)

✞

„Hainele purtate în zilele de sărbătoare se vor deosebi de cele din zilele obișnuite, pentru a le da copiilor senzația de sărbătoare." (N. E. PESTOV)

✞

„Haine scumpe pe spinare
Bagă omu-n lipsă mare." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Simțul curățeniei să fie insuflat copilului până la pasiune!" (NIETZSCHE)

Atitudinea față de suferință, plictiseală, suicid

„Nimic nu justifică faptul că vă plictisiți și că vă simțiți singuri, voi care ar trebui să fiți plini de viață!" (PR. TIMOTEI KILIFIS)

✞

„Fixați-vă scopuri în viață, alegeți-vă prieteni, priviți viața în profunzimea ei, și nu vă veți mai plictisi niciodată, nici nu vă veți mai simți singuri! Viața este atât de scurtă și avem de făcut atâtea lucruri, încât nu ne-ar ajunge nici zece vieți ca să le înfăptuim pe toate." (PR. TIMOTEI KILIFIS)

„Tinerii sunt construiți pentru eroism, nu pentru autodistrugere și sinucidere. Tânărul normal luptă până la capăt și, fără îndoială, el va triumfa!" (PR. TIMOTEI KILIFIS)

Depresia la copii

„Dintre cauzele provocatoare sau declanșatoare ale unui episod depresiv juvenil, literatura medicală menționează: pretențiile exagerate, ce depășesc puterile copiilor, din partea părinților; neacceptarea lor de către părinți, începând cu „abandonul uterin„ sau indiferența până la ostilitate a mamei față de sarcină și ajungând la intoleranță, amenințări și lipsă de afecțiune, educația dizarmonică și defectuoasă, constând într-o listă eronată de libertăți și interdicții pentru copil; violența domestică etc." (PREOT IOAN C. TEȘU)

Atitudinea față de adevăr și minciună

„Buzele mincinoase sunt urâte Domnului, dar cei ce lucrează în adevăr Îi sunt plăcuți." (PROVERBE, 12, 22)

✞

„Cine umblă cu traista cu minciuni n-o duce mult." (PROVERB ROMÂNESC)

„Copiii trebuie să fugă de minciună nu din teama că vor fi pedepsiți dacă vor fi prinși, ci pentru că Dumnezeu nu ne dă voie să mințim, pentru că orice minciună este păcat înaintea Lui." (SF. VLADIMIR, MITROPOLITUL KIEVULUI)

✞

„Copilul trebuie să știe că mai degrabă i se vor ierta douăzeci de greșeli decât o singură ascundere a adevărului." (ROLLIN)

✞

„Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul. Oricine care purcede din adevăr ascultă glasul Meu." (IOAN 18, 37)

✞

„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața! Nimeni nu vine la Tatăl Meu fără numai prin Mine." (IOAN 16, 6)

✞

„Făgăduiește numai ce poți da!" (PROV. ROMÂNESC)

✞

„În orice să căutăm adevărul, numai adevărul este trainic!" (STENDHAL)

✞

„Între toate comorile agonisite, nici unele n-ar trebui să fie mai prețuite de om decât comorile adevărului..." (GOTTHOLD EPHRAIM LESSING)

✞

„Nimic nu dezvoltă mai mult caracterul ce deprinderea statornică de-a spune adevărul." (R. BONGHI)

✞

„Sunt împrejurări când ne e îngăduit să tăcem; dar niciodată nu ne este permis să trădăm adevărul cu o minciună." (FER. AUGUSTIN)

✞

„Un om în nicio împrejurare nu are voie să spună minciuni." (THOMAS CARLYLE)

Politețea

„ devărata politețe e să arăți oamenilor bunăvoință." (J.J. ROUSSEAU)

✞

„Adevărata politețe este sinceră." (SAMUEL SMILES)

✞

„A vorbi așa, ca să rănești o persoană oarecare din jurul tău, este dovada cea mai mare de necuviință." (SWIFT)

✞

„Buna-cuviință se poate forma prin obișnuința de a te purta frumos cu cei din jur." (J. LOCKE)

✞

„Bună-cuviința înseamnă corectitudinea în ținuta și în atitudinea exterioară, în cuvânt și faptă, respectarea bunelor maniere și a formelor sociale, amabilitate. În manifestare, ea variază după condiții impuse de timp, loc și societate, dar satisface totdeauna pretențiile corectitudinii firești. Ca virtute creștină, buna-cuviință înseamnă

evitarea a tot ce poate constitui pentru persoana proprie și pentru alții motiv de atâtare senzuală. *«Ci fiecare din noi să i se facă plăcut aproapelui său în ceea ce este bun spre zidire.»* (ROM. 15, 2) Desigur, buna-cuviință să nu fie falsă și artificială, ci reală, smerită, plină de iubire față de aproapele, de respect și ascultare față de conducători, deci condusă de principiile moralei creștine. Acest fel de bunăvoință este podoaba creștinului și temei pentru înflorirea celei mai frumoase dintre virtuți: castitatea trupească și sufletească." („TEOLOGIA MORALĂ ORTODOXĂ")

✞

„Bunele maniere preced faptele bune și le comandă. Morala este o politețe sufletească, un fel de-a fi al ființei în sine (chiar când este vorba de un altul), o etichetă a vieții interioare, un cod al datoriilor, un ceremonial al esenței. În schimb politețea apare ca o morală a corpului, o etică pur comportamentală, un cod al vieții sociale, un ceremonial al aparențelor. *«Bani de hârtie»*, spune Kant, care oricum valorează mai mult decât nimic și pe care ar fi absurd să-i scoți din uz sau să-i iei drept aur veritabil." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Cea mai bună politețe este onestitatea." (PROV. AMERICAN)

✞

„Cu politețea fină și delicată ni se trec cu vederea multe cusururi, și însușirile bune ale noastre sunt arătate mai pregnant. Cei cărora le lipsesc manierele bune au mai multă nevoie de însușiri temeinice, și reputația lor se formează încet. În sfârșit, politețea costă puțin și aduce servicii multe." (M-ME DE LAMBERT)

„Dacă devenim morali – și acest lucru este necesar pentru ca morala și chiar imoralitatea să fie posibile – aceasta se întâmplă deci nu datorită virtuții, ci educației, nu prin morală, ci prin politețe, nu prin respect al valorilor, ci al uzanțelor." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Dacă nu putem fi buni, să încercăm să fim măcar politicoși!" (N. STEINHARDT, „JURNALUL FERICIRII")

✞

„Dacă pe lume n-ar fi politețe, oamenii nu ar veni în contact între dânșii decât pentru a se lua de păr." (ANONIM)

✞

„De ce e nepoliticos a fixa ochii pe cineva fără să-i spui nimic? Pentru că aceasta înseamnă a-l întreba, fără ca să poată să-ți răspundă. De aici vine faptul că cea dintâi mișcare a celui privit astfel este de-a întreba ce se cere din parte-i. Ochii pot întreba, precum pot și răspunde. Ei fac dovada sufletului pe care-l reflectă." (DE BONALD)

✞

„Diferențele, demnitățile, eticheta, protocolul sunt demodate. Ne scufundăm în omogenitatea lui *«tu»*, iar *«tu»* evoluează semantic spre *«nimeni»*. Nu ne-ar strica un pic de ștaif. Nu ne-ar prinde rău o scurtă epidemie de politețe." (ANDREI PLEȘU)

✞

„Florii i se cere parfum și omului politețe." (PROVERB INDIAN)

✞

„Iubirea nu este suficientă pentru creșterea copiilor, nici pentru a-i face la rândul lor plăcuți și iubitori. Nici

politețea nu ajunge; de altfel, este nevoie de amândouă. Întregul proces de educație familială se petrece aici, între cea mai măruntă dintre virtuți, care nu este încă morală, și cea mai importantă dintre ele, care este deja mai mult decât morală." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„În cazul unei ființe grosolane putem pune totul pe seama unei traume suferite în copilărie, de exemplu, sau a eșecului social. Nu însă și când avem de a face cu o ființă politicoasă. Bunele maniere sunt, în acest caz, circumstanțe agravante, care acuză personajul respectiv, insul sau poporul; societatea întreagă poate fi acuzată nu pentru eșecuri, care ar putea constitui tot atâtea scuze, ci pentru așa-zisele reușite." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Mai bine să fii prea onest pentru a fi politicos decât prea politicos pentru a fi onest!" (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Manierele bune nu sunt un lucru de puțină însemnătate, ci rodul unei firi nobile și-al unui spirit cinstit." (EMERSON)

✞

„Manierele bune sunt scrisori de recomandare." (LUBBOCK)

✞

„Manierele sunt podoaba faptei. Este un fel anume de a rosti un cuvânt bun sau de-a săvârși ceva îndatoritor, care le ridică mult prețul." (S. SMILES)

„Mândria, un rău caracter și lipsa de bun simț sunt cele trei mari izvoare ale manierelor rele." (SWIFT)

✞

„Morala începe cât se poate de jos - prin politețe, și chiar asta și trebuie: să înceapă. Nicio virtute nu este naturală, trebuie deci să devii virtuos. Dar cum să devii, dacă nu ești deja? *«Lucrurile pe care trebuie să înveți să le faci»*, explică Aristotel, *«le înveți făcându-le!»*." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Mult mai bine ar fi, se înțelege, bunul simț de-ar ține loc de lege!" (LA FONTAINE)

✞

„Nerușinarea este proprie păcătosului, rușinea e proprie celui ce e vrednic, drept și plin de virtute, iar incapabil să simtă rușinea, dar și incapabil de nerușinare este cel ce nu are putința nici de a înțelege, nici de a consimți. Cel ce n-a primit înțelegerea binelui și a răului nu poate fi nici nerușinat, dar nici nu se poate rușina." (PHILON DIN ALEXANDRIA)

✞

„Politețea adevărată este modestă. și cum ea caută să placă, știe că mijloacele pentru a reuși în acest scop sunt de-a lăsa impresia că nu ne punem mai presus de ceilalți, că-i avem în primul rând în stima noastră." (M-ME DE LAMBERT)

✞

„Politețea, dacă este luată prea în serios, devine contrariul autenticității. Acești oameni *«bon chic bon genre»* sunt ca niște copii mari, excesiv de cuminți, prizonieri ai regulilor, înșelați de uzanțe și de convenience." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

„Politețea este calitatea omului bine crescut." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Politețea este icoana blândă a bunătății, și această bunătate ne e scumpă tuturor." (VOLTAIRE)

✞

„Politețea este o floare a umanității." (J. JOUBERT)

✞

„Politețea este o monedă care îmbogățește pe cel ce-o cheltuiește." (ZICĂTOARE PERSANĂ)

✞

„Politețea este pentru oameni ceea ce căldura este pentru ceară." (SCHOPENHAUER)

✞

„Politețea este pentru spirit ceea ce este frumusețea pentru obraz: o icoană a bunătății de spirit." (VOLTAIRE)

✞

„Politețea este sora iubirii." (SF. FRANCISC DE ASSISI)

✞

„Politețea este un amestec de discreție, de omenie, de bunăvoință și de atenție, însoțite de-o voioșie în tot ce zicem sau facem." (SAINT-EVREMOND)

✞

„Politețea este un artificiu, iar oamenii se feresc de artificii. Este o podoabă, iar lumea nu crede în podoabe. Diderot evoca undeva *«politețea insultătoare»* a celor mari, și ar trebui să o amintim și pe aceea slugarnică a celor mici. Ar fi de preferat disprețul fără cuvinte și obediența lipsită de maniere." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

„Politețea nu este decât o gimnastică a expresiei, o artă a semnelor." (ALAIN)

✞

„Politețea nu este o virtute, ci o calitate pur formală. Luată în ea însăși, politețea este secundară, derizorie, aproape nesemnificativă; comparată cu virtutea sau cu inteligența, ea nu înseamnă nimic, dar, cu rezerva care i se impune, ea trebuie să știe să le exprime și pe acestea. Este limpede că ființele inteligente și virtuoase nu sunt scutite de a fi și politicoase. Nici chiar iubirii nu i se permite încălcarea totală a formelor. Acest lucru trebuie să-l învețe copiii de la părinți, acei părinți care îi iubesc atât de mult – deși uneori prea mult sau câteodată în dezavantajul lor – și care nu încetează totuși să le găsească cusururi, nu în fond (căci cine ar îndrăzni să spună propriului său copil: *«Nu mă iubești destul!»*), ci în formă. Filosofii se vor întreba dacă forma primară nu reprezintă în realitate totul și dacă distincția între morală și politețe nu este doar o iluzie. S-ar putea ca totul să nu țină decât de uzanțe și de respectarea uzanțelor. S-ar putea ca toate acestea să nu însemne altceva decât politețe. Politețea nu este totul, ea este aproape nimic. Dar și omul este aproape un animal." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Politețea nu este o virtute morală, ci o calitate; aceasta nu înseamnă că ea este mai puțin necesară omului virtuos." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Politețea nu presupune întotdeauna bunătate, dreptate, milă, gratitudine; ea dă un minimum de aparențe,

face exteriorul omului să pară așa cum ar trebui să fie el în interior." (LA BRUYERE)

✞

„Politețea nu te costă nimic, și totuși cu ea cumperi tot, uneori chiar lucruri pe care cu bani nu le-ai putea dobândi." (LADY MONTAGNE)

✞

„Politețea precede morala și o face posibilă. *«Paradă, spune Kant, dar moralizatoare»*. Este vorba de a-ți însuși mai întâi bunele maniere, nu pentru a te mulțumi cu ele, desigur, ci pentru a ajunge, prin intermediul lor, la ceea ce ele imită - virtutea - și care nu e tangibilă decât imitând." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Putem să fim de nesuferit, chiar cu virtutea, cu competența și cu bună purtarea noastră. Manierele pe care le neglijăm în lucrurile mărunte sunt adesea acelea care fac pe oameni să emită aprecieri în bine sau în rău despre noi." (LA BRUYERE)

✞

„Rușinarea e un semn al politeții." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Și ține minte, Sancho Panza, că politețea este moneda care circulă în lumea întreagă." (CERVANTES)

✞

„Știința vieții nu este însăși viața, politețea nu este totuna cu morala, dar înseamnă totuși ceva. Politețea este ceva mic, care pregătește însă lucruri mari. Este un ritual, dar fără Dumnezeu, un ceremonial lipsit de religie, un cult al etichetei de curte fără monarh. Formă vidă, valoroasă prin chiar acest vid. Politețea plină de ea însăși, o politețe care se

ia în serios, este o politețe înșelată de propriile-i maniere și care încalcă astfel regulile pe care ea însăși le recomandă. Politețea nu este suficientă, dar se poate spune că este nepoliticos să fii infatuat." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Trebuie să ne purtăm întotdeauna cuviincios, ca și cum ar fi de față Domnul." (CLEMENT ALEXANDRINUL)

✞

„Una din condițiunile indispensabile ale manierelor bune e de a fi punctuali, ca timp, în toate acțiunile noastre față de alții." (SWIFT)

✞

„Unde se întâlnesc doi, trei sau mai mulți oameni, ori viețuiesc împreună, este necesară buna-cuviință în vorbire, în gesturi și în fapte." (PR. GHEORGHE PASCHIA)

✞

„Un nemernic politicos nu este mai puțin ticălos decât altul, ba chiar dimpotrivă! Să fie vorba de ipocrizie? E îndoielnic, căci politețea nu se pretinde morală. Pe de altă parte, nemernicul politicos este în mod voit cinic, fără ca prin aceasta să fie lipsit de politețe, dar nici de răutate." (ANDRE COMTE-SPONVILLE)

✞

„Un tânăr se cade să fie plin de cuviință." (PLANT)

Alte teme

„Ajungi în casa altuia, nu poți ședea cum îți place.“ (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Am cunoscut lumea, am iubit lumea și-am căutat în ea fericirea. Am căutat-o în aur, în viața luxoasă și libertină, în satisfacerea plăcerilor egoiste, în încrederea unui prieten, și n-am găsit-o nicăieri. Fericirea n-am găsit-o decât în rugăciune și în slujba lui Dumnezeu.“ (P. HERMANN)

✞

„Ascultă și nu te mânia, ca să te poți îndrepta.“ (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Blestemul părinților e ca piatra munților, cade greu asupra copiilor.“ (ZICĂTOARE ROMÂNEASCĂ)

✞

„Când nu mai suntem copii, am murit de mult.“ (CONSTANTIN BRÂNCUȘI)

✞

„Cele mai înalte culmi ale geniului omenesc sunt poeții și filosofii, eroii și sfinții. Fiecare din ei realizează în felul său ceva din sufletul pur al copilăriei.“ (NICHIFOR CRAINIC)

✞

„Ce n-au văzut copiii noștri astăzi? Ce n-au auzit ei? Ce n-au săvârșit, sărmanii? și mă întreb: cine poate evalua

răul imens făcut vlăstarelor acestui neam? Cine își asumă dezastrul actual și la salvarea copiilor României cine se mai gândește cu grijă, cu teamă și conștiință?" (IGNATIE MONAHUL)

✞

„Copiii trebuie să deprindă obiceiul de a face bine tuturor celor care au nevoie de ajutor și de compătimire, să se grăbească să facă bine." (GLEB KALEDA)

✞

„Copilul aduce pace într-o căsnicie tulburată; cuviință și cinste într-o căsnicie dezordonată; ordine și chibzuință într-o căsnicie risipitoare. În fața acestei creaturi curate și nevinovate patimile tac, viciile se ascund, familia se purifică." (P. JANET)

✞

„Copilul trăiește într-o societate și trebuie să înțeleagă foarte repede că există unele norme sociale pe care este dator să le respecte." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Copilul trebuie să trăiască în această lume nu ca un om singuratic, ci ca membru al societății. și este dator să trăiască conform rânduielilor și legilor acestei societăți." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Cum greșești, cere iertăciune; cu aceasta pe tine te cinstești." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Cu nimic să nu fii nimănui dator, afară de iubire și ajutor!" (RABELAIS)

✞

„Dacă cineva vă cere o lămurire sau vă întreabă de cutare sau cutare stradă, nu treceți înainte nepăsător, nici nu-i aruncați din mers un *«Nu știu!»*. Opriți-vă în loc și căutați să-i fiți de cât mai mult folos, dându-i cu amabilitate toate îndrumările." (CONSTANTIN COLONAȘ)

✞

„E înțelept, prudent și generos de a te deprinde, chiar de la vârsta tânără, cu bunătatea, de a dobândi tot ce se poate din această virtute, dacă natura nu s-a arătat darnică." (PAUL DOUMER)

✞

„Femeia care se plictisește când are copii e de disprețuit." (JEAN PAUL)

✞

„În multe chipuri putem răsfăța un copil: îi răsfățăm mintea prin exagerarea nesocotită a laudelor; îi stricăm caracterul făcându-i toate voile; îi răsfățăm inima ocupându-ne de el prea mult, adorându-l, idolatrizându-l." (DUPANLOUP)

✞

„Nu arunca greșeala ta asupra altuia, ci mai bine îndreapt-o!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Nu e nevoie a cunoaște regulile de politețe pentru a-ți da seama că un râs gălăgios constituie o dovadă de rea creștere. Omul simțit nu se va da niciodată în spectacol cu râsul său. Chiar acolo unde situațiile sunt bufe, unde efectele comice sunt irezistibile și unde râsul e îngăduit, el nu trebuie să izbucnească așa, ca o cascadă. El trebuie dozat, trebuie înfrânat." (CONSTANTIN COLONAȘ)

✞

„Nu intra unde nu ești chemat!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Nu te supăra când prietenul îți arată greșeala! E de laudă cel ce-și cunoaște greșeala și îndată și-o îndreaptă." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Pentru cel mai mic ajutor să fii recunoscător!" (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Prietenii nu se cumpără cu bani." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Prieteni noi să-ți faci, dar dă-i bătrâni să nu te lași." (PROVERB ROMÂNESC)

✞

„Respectul față de femeie este semnul după care cunoști omul nobil." (J.E. PECAUT)

✞

„Să nu urmărim în prietenii noștri decât virtutea care ne leagă de ei, fără să ținem seamă de situația lor materială – bună sau rea!" (JEAN DE LA BRUYERE)

✞

„Societatea nu e decât prelungirea familiei: dacă omul iese deformat din familie, va intra corupt în lume." (LACORDAIRE)

✞

„Trebuie să fim recunoscători binefăcătorilor și să le aducem mulțumiri." (ESOP)

✞

„Vorbește puțin, ascultă mult și niciodată nu vei greși!" (PROVERB ITALIAN)

✞

Texte alese despre educație

„Problemele de educație au preocupat în chip deosebit pe scriitorii din primele veacuri creștine, ceea ce era de la sine înțeles, mai ales că noua religie, odată cu răspândirea ei, nu putea să ignore necesitatea creșterii tinerilor în alt duh decât al păgânismului. Așa se face că un Ioan Gură de Aur, bunăoară, va alcătui un tratat intitulat *«Despre slava deșartă și despre creșterea copiilor»*. În condițiile de odinioară, când Biserica aflată la începuturile ei n-avea alte mijloace de educare a copiilor decât familia, – atunci funcționarea unor școli creștine nu era încă posibilă – înțelegem ce rol important aveau părinții și mai ales mamele." (NICOLAE CORNEANU, MITROPOLITUL BANATULUI)

✞

„A educa copiii cum trebuie, iată toată morala noastră! Casa părintească este o grădină în care crește cea mai nobilă floare: floarea umană. Pe aceasta o avem de îngrijit. Ea trebuie să devie tare, pentru a putea purta roade sănătoase." (CARNERI)

✞

„A educa e mai greu decât a studia, de aceea sunt puțini educatori în mulțimea de învățați." (VASILE CONTA)

✞

„Acolo unde se cere un galben pentru ridicarea de orașe, castele, monumente, arsenale – dați o sută pentru creșterea și educația unui copil!" (MARTIN LUTHER)

✞

„Adevăratul educator se îngrijește mai mult de propriul său caracter și de propria sa activitate decât de acelea ale copilului." (G.G. ANTONESCU)

✞

„A-i pedepsi pe copii pentru greșeli pe care nu le-au făcut sau chiar a-i pedepsi sever pentru niște greșeli ușoare înseamnă să pierzi cu totul încrederea lor." (JEAN DE LA BRUYERE)

✞

„Am putea spune, fără să greșim, că suntem atâta de creștini câtă copilărie pură am izbutit să păstrăm în noi până la sfârșitul vieții." (NICHIFOR CRAINIC)

✞

„A nu iubi pe părinți este rea voință; a-și uita sau chiar a se rușina de ei este nebunie." (SENECA)

✞

„Așa după cum o mamă se coboară la nivelul de înțelegere al pruncului ei, fără a înceta să fie mamă, ca să-l poată ridica treptat la vârsta deplinătății lui, tot astfel și Dumnezeu Se smerește pe Sine, ca să înalțe omul la comuniunea de viață veșnică a Sfintei Treimi. Lepădarea de sine nu înseamnă pierderea de putere, ci dobândirea unei puteri spirituale noi, puterea iubirii divine, care depășește orice egoism individualist sau colectiv și promovează dăruirea de sine." (PR. PROF. DR. DUMITRU POPESCU)

✞

„Aș vrea să facem pe copil să simtă că-l certăm din dragoste. și cum am putea să facem să simtă aceasta decât prin blândețe?" (TURGOT)

✞

„A-ți învăța copiii să facă binele înseamnă a le lăsa moștenirea cea mai prețioasă." (MONTEGAZZA)

✞

„Bun lucru este acela de a-i predispune pe copii spre căință astfel încât, fără teamă, cu încredere și lacrimi, să vină la voi și să vă spună: *«Am făcut ceva rău!»*" (SF. TEOFAN ZĂVORÂTUL)

✞

„Calea de căpetenie pentru o bună-creștere nu este dojana și cearta, ci efortul de a ușura drumul spre bine. Trebuie să deștepți în altul dorul de a face bine. Trebuie să-l ridici, nu să-l cobori." (FR. W. FORSTER)

✞

„Candoarea copilăriei se întâlnește pe același plan înalt cu sfințenia. Lupta sfântului este aceea de a menține nivelul inițial de candoare. Precum valurile mării macină pe nesimțite țărmul de piatră, tot astfel valurile vieții nimicesc cu timpul blocul de candoare al copilăriei." (NICHIFOR CRAINIC)

✞

„Capul copilului nu este un vas pe care să-l umpli, ci o făclie pe care să o aprinzi astfel încât, mai târziu, să lumineze cu lumină proprie." (PLUTARH)

✞

„Când aplicăm severitatea unde nu trebuie, nu mai știm s-o aplicăm unde trebuie." (JOUBERT)

✞

„Cât timp ține educația? Atât cât ține și viața." (MICHELET)

✞

„Cea mai bună educație este ca omul să se dezobișnuiască să facă rău." (Pr. Dumitru Irina)

✞

„Cea mai bună moștenire pe care o puteți lăsa copiilor voștri este educația creștin-ortodoxă. Să îi învățați adevărurile de bază ale credinței noastre. Să îi învățați să fie evlavioși și să se roage, din fragedă pruncie, atât cu cuvântul vostru, cât mai ales prin exemplul vostru. Degeaba se vor chinui mai târziu preoții sau profesorii de religie să îi învețe toate acestea, dacă nu veți pune voi bazele acestei educații încă de acasă! Povățuiți-i pe copiii voștri să trăiască creștinește și cu frică de Dumnezeu. Numai așa puteți spera ca mai târziu să fiți mândri de ei și nu să ajungeți să plângeți pentru dânșii. Dacă copiii voștri trăiesc cu frica lui Dumnezeu, vor fi și ascultători, și recunoscători față de voi mai târziu. Dacă îi veți învăța să Îl iubească pe Dumnezeu, atunci cu siguranță că vă vor iubi în mod sincer și pe voi." (Episcopul Irineu)

✞

„Cea mai importantă parte a lucrării noastre constă în a-i da toate posibilitățile pentru o bună acomodare în viața socială. Aparținând unei comunități care se lărgește continuu, trecând de la cercul mic familial la școală, apoi în comunitatea unde va lucra, copilul se va găsi succesiv față în față cu probleme diferite, se va confrunta cu încercări pe care trebuie să le depășească, iar noi nu vom fi întotdeauna lângă el pentru a-l ajuta să-și rezolve problemele și să depășească greutățile." (Arhim. Simeon Kraiopoulos)

✞

„Cei ce lipsesc copiii de religie fac o crimă față de viitorul lor de oameni pe această lume și față de mântuire

pentru lumea veșnică; a nu face educație religioasă copilului e a proceda la o operație caracterizată de infirmizarea sufletului, e a amputa ființa omenească de ceea ce are mai de preț." (VASILE BĂNCILĂ)

✞

„Cel care este maestru în educație poate schimba fața lumii." (LEIBNITZ)

✞

„Cel dintâi scop al unei școli ar trebui să fie educația umană, adică înălțarea, mobilizarea firii omenești; înălțare înseamnă că omul trece de la frică la curaj, de la lene la muncă, de la furie la stăpânirea de sine, de la minciună la adevăr." (NICOLAE MOISESCU)

✞

„Cele mai multe din elementele educației se asimilează pe cale de încredere și de afecțiune între educator și educat. Din acest punct de vedere, nimeni n-a întrecut pe marele Pedagog al creștinismului, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, a Cărui bunătate, blândețe și capacitate de a inspira încredere n-au fost întrecute de nimeni: *«Lăsați copiii să vină la Mine!», «Veniți la Mine, căci jugul Meu este bun, iar sarcina Mea e ușoară!»; «Oile Mele ascultă glasul Meu și Eu le cunosc și ele vin după Mine. Eu le dau viață veșnică și în veac nu vor pieri și nimeni nu le va răpi din mâna Mea!»*" (IOAN 10, 27-28)" (PR. PROF. IOAN G. COMAN)

✞

„Chiar și copiii cei mai mici sunt în stare să se bucure de momentele liniștite." (ELIZABETH WHITE)

✞

„Chiar și copiii mici trebuie să cunoască Scripturile, bineînțeles, la un nivel care le este lor accesibil." (ELIZABETH WHITE)

✞

„Cine închide ochii asupra anilor de educație din casă și-și pune nădejdea în minutele școlii, fără să-și dea seama că scrisul, cititul și socoteala ajută numai jumătatea stângă a creierului, acela din capul locului osândește copilul și-i primejduiește viitorul." (SIMION MEHEDINȚI)

✞

„Consolidați în sufletele copiilor voștri sentimentele bunei cuviințe și ale decenței. Nu le permiteți să se arate dezbrăcați în fața altora. Nu le permiteți să se dezbrace sau să se îmbrace în fața cuiva. Nu râdeți de ei atunci când se arată a fi rușinoși și pudici. Dimpotrivă, să îi lăudați, dând slavă lui Dumnezeu că aveți un astfel de copil. Fiți atenți la orice fel de manifestare a copilului: cum stă, cum merge, cum se așează. Fiți atenți la fiecare vorbă și mișcare. Tot ceea ce se dovedește a fi necuviincios să încercați să rectificați imediat, fără întârziere. Folosiți mai întâi cuvintele: „Nu este frumos să faci aceasta, este rușine! Îngerul tău păzitor se va supăra, văzând aceasta!". Dacă aceasta nu ajută, atunci, următoarea dată, trebuie aplicată pedeapsa potrivită acelei fapte." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Copiii au mai multă nevoie de modele decât de critici." (JOUBERT)

✞

„Copiii au nevoie să simtă de la o vârstă cât mai fragedă că fac parte din familia Bisericii." (ELIZABETH WHITE)

✞

„Copiii făgăduinței dumnezeiești trebuie feriți de influențe rele." (RICHARD WURMBRAND)

✞

„Copiii învață compasiunea la fel cum învață toate celelalte lucruri - practicând-o. Copiii trebuie să învețe că toți avem răspunderea de a avea grijă unul de celălalt." (ELIZABETH WHITE)

✞

„Copiii nu sunt proprietatea părinților, ci persoane aparte și irepetabile, care au nevoie de îngrijire deosebită. Iar această îngrijire nu trebuie să devină opresivă, nici să servească satisfacerii unor scopuri egoiste. Obișnuita tendință a părinților de a-și împlini în persoana copiilor dorințele și planurile pe care nu au izbutit să le realizeze ei înșiși în viața lor devine adesea chinuitoare pentru copii." (PROF. DR. GEORGIOS MANTZARIDIS)

✞

„Copiii să fie ținuți cât mai aproape de dragostea părintească, însă fără a fi alintați. Să nu li se satisfacă dorințele sau moftu rile care-i moleșesc în viață, ci să li se dea numai ceea ce este de trebuință. În față (părinții) să-i iubească cu măsură, în taină, să-i îngrijească ca pe sine. Copilul numai când doarme trebuie dezmierdat, iar când este treaz trebuie certat. Să fie mereu supravegheați, ca să nu capete obiceiuri rele de la alții, ca: fumatul, beția, desfrâul, înjuratul, invidia, vulgaritatea și tot felul de obrăznicii, care pot avea urmări rele în toată viața lor. În general vorbind, cum vor fi crescuți în copilărie și tinerețe, așa vor trăi la bătrânețe." (IEROM. NICODIM SACHELARIE)

✞

„Copiii se conduc prin raţiunea autorităţii, iar tinerii prin autoritatea raţiunii." (BONALD)

✞

„Copiii sunt o oglindă a părinţilor, problema copiilor este aproape întotdeauna problema părinţilor. Să se îngrijească părinţii să locuiască Hristos în ei, în inima lor, şi atunci din inima lor va trece Hristos şi în inima copiilor, fără îndoială." (PĂRINTELE ARSENIE MUSCALU)

✞

„Copiii sunt viitorul – este un clişeu auzit frecvent, însoţit întotdeauna de încuviinţări din cap şi murmure aprobatoare. În practică însă, adulţii acţionează adeseori pe căi care împiedică sau inhibă dezvoltarea gândirii, independenţei, creativităţii şi principiilor morale ale copiilor. Existenţa acestui conflict între teoria şi practica educării şi creşterii copiilor demonstrează că, de fapt, creăm o lume mai puţin gânditoare, mai puţin creativă şi mai puţin morală decât s-ar cuveni. şi irosim o imensă bogăţie de potenţial uman ca urmare directă a acţiunilor noastre." (JOHN CHAFFEE)

✞

„Copiii trebuie pregătiţi pentru evitarea răului acestei lumi, a ispitirilor şi a patimilor ei, dar nicidecum să se izoleze de ea; trebuie să le insuflăm capacitatea de a înfrunta această lume şi de a păstra credinţa în mijlocul necredinţei, curăţia în mijlocul murdăriei şi a păcatului." (GLEB KALEDA)

✞

„Copiii trebuie crescuţi pentru ei, nu pentru părinţi." (N. IORGA)

✞

„Copilul ajunge pentru părinții săi după educația pe care o capătă: răsplată sau pedeapsă." (PETIT SENN)

✞

„Copilul este cartea în care citim și în care noi trebuie să scriem." (P. ROSENGGER)

✞

„Copilul trebuie îndrumat să deprindă buna-cuviință în cuvânt, în îmbrăcăminte, în ținută, în purtare. La tinerețe lucrul acesta e cu atât mai potrivit cu cât atunci e foarte puternică tendința de a imita, mai ales exterior, iar obiceiurile împrumutate pot, statornicindu-se, să rămână pentru toată viața." (DIMITRI AVDEEV)

✞

„Cruzimea naște cruzime și blândețea, blândețe. Copiii cărora nu li se arată dragoste ajung să nu mai iubească." (H. SPENCER)

✞

„Cultivarea respectului față de părinți și față de cei mai în vârstă are o mare importanță, pentru că actualele tendințe nivelatoare, uniformizatoare, duc lesne la necuviință și nerușinare, distrugătoare pentru viața socială. În vechea literatură grecească, nerușinarea este prezentată drept cea mai gravă boală umană. și din punct de vedere creștin nerușinarea constituie o însușire demonică, care dă naștere insensibilității și lipsei de scrupule." (PROF. DR. GEORGIOS MANTZARIDIS)

✞

„Cum este izvorul, așa e și pârâul, cum sunt părinții, așa și copiii." (CAMPE)

„Cuvintele dascălului trebuie să izvorască dintr-un suflet recules, senin, armonios, pătruns de statornicele idealuri morale și intelectuale ale omenirii, dar și dintr-o minte plină, în curent cu toată mișcarea culturală a țării și a lumii." (HENRIC SANIELEVICI)

✞

„Educația are o dublă menire: pe de o parte să anuleze pornirile rele, iar pe de alta să le sădească pe cele bune. De aceea este necesar ca ea să înceapă încă de la cea mai mică vârstă a copilăriei." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Dacă aș avea de crescut un copil, de ce m-aș ocupa mai întâi: să-l fac om cinstit sau om mare? și mi-am răspuns singur: să-l fac om cinstit. Mai întâi să fie bun; va fi mare după aceea, dacă e în stare să fie. Atât pentru el, cât și pentru mine și pentru toți cei ce-l înconjoară, țin mai mult să aibă un suflet bun decât să fie un geniu." (DIDEROT)

✞

„Dacă cineva și-ar părăsi copiii și nu i-ar hrăni, nici nu i-ar crește n cuviincioasa cinstire de Dumnezeu, ci ar motiva nepurtarea lui de grijă, să fie anatema!" (CANOANE, GANGRA 15)

✞

„Dacă dezvoltăm numai forțele fizice ale unui copil, facem dintr-însul un atlet sau un sălbatic; de cultivăm numai forțele morale, facem un entuziast sau un maniac; dacă dezvoltăm numai forțele intelectuale, vom avea un om original sau poate un monstru. Dacă voim un om complet, trebuie să ne îngrijim ca o armonie perfectă să existe în dezvoltarea ce o dăm acestor forțe." (S. SMILES)

„Dacă grija pentru educația copiilor începe de timpuriu, atunci osteneala părinților, exemplul lor și bunele învățăminte au mare înrâurire. Dacă dimpotrivă, relele apucături au pătruns în sufletul lor, atunci tirania obiceiului nu mai poate fi învinsă la ei și nu va mai fi niciun leac pentru tămăduirea răului. Pentru a împiedica răul ca să nu ajungă deprindere, trebuie să se ia măsuri din timp." (BOSSUET)

✞

„Dascălul poate învăța pe alții numai atunci când el însuși învață. În momentul când învățătorul dă cartea la o parte și nu se mai ocupă de autoinstruirea lui, atunci în el a murit dascălul." (DIESTERWEG, PEDAGOG)

✞

„Din prima vârstă datează înclinările omului spre viciu sau spre virtute. Dacă chiar de la început, din pragul vieții, veți îndepărta pe copii de viciu și-i veți conduce pe calea virtuții, veți schimba chiar natura lor prin deprinderile pe care le veți imprima." (PR. DUMITRU IRINA)

✞

„Dintre cei care-și iubesc copiii, puțini știu cum să-i iubească cu adevărat. Unii, din prea mare iubire, îi răsfață când sunt mici; iar când sunt mari, se ceartă cu ei, fiindcă sunt răsfățați." (LORD CHESTERFIELD)

✞

„Dintre toate sfintele lucrări, educația religioasă a copiilor este cea mai sfântă." (SF. TEOFAN ZĂVORÂTUL)

✞

„Dovada educației adevărate este veselia și sinceritatea copilului." (J. L. SCHWARTZ)

„Educarea copiilor în duhul sănătății duhovnicești și sufletești reale, nu aparente, în duhul adevăratei cucernicii este cu neputință fără credința în Domnul Iisus Hristos și fără ajutorul lui Dumnezeu. Numai prin harul lui Dumnezeu sufletul omului se curățește, se luminează și se înțelepțește. Iar fără har el nu numai că nu-i în stare să se desăvârșească, ci nici nu poate să realizeze întregul tragism al nenorocitei sale stări." (DR. DIMITRI AVDEEV)

✞

„Educația are drept scop formarea caracterului." (HERBERT SPENCER)

✞

„Educația este aceea care dă strălucire tuturor celorlalte însușiri și le face folositoare celui ce le posedă, pentru că atrage asupra lui stima și bunăvoința tuturor celor cu care vine în contact. Dacă are cineva toate celelalte calități, afară de o bună educație, ele nu pot decât să-l facă să treacă drept un om plin de sine, încrezut, superficial sau ridicol." (JOHN LOCKE)

✞

„Educația este cauza tuturor lucrurilor, fie ele bune sau rele." (SF. TEOFAN ZĂVORÂTUL)

✞

„Educația este ceea ce mai rămâne, când tot ce se învață la școală se uită." (EMERSON)

✞

„Educația este cel mai frumos dar pe care-l poate dobândi omul." (PLATON)

✞

„Educația este descoperirea treptată a ignoranței noastre." (WILL DURANT)

✞

„Educația este un ornament în vremuri de prosperitate și un refugiu în vremuri de restriște." (ARISTOTEL)

✞

„Educația este un proces complex, la care participă și trupul, și sufletul și al cărei scop este desăvârșirea în vederea mântuirii. Asemenea educației profane, educația creștină urmărește o dezvoltare armonioasă a puterilor trupești și sufletești în vederea unei vieți corecte și raționale aici, pe pământ Din acest punct de vedere e aproape coincidență între filocalia creștină și kalokagathia elenică. Dar, spre deosebire de educația profană, cea creștină vrea să pună la dispoziția celui educat scara de suire până al Dumnezeu, izvorul însuși al desăvârșirii și desăvârșirea însăși. Educația creștină vizează Împărăția cerurilor și viața veșnică. De aceea ea adună, unește și topește ca într-un singur creuzet toate elementele unei educații complete: religioase, intelectuale, morale, sociale, tehnice." (PR. PROF. IOAN G. COMAN)

✞

„Educația este un vaccin pentru violență." (EDWARD JAMES OLMOS)

✞

„Educația fiind îndeosebi exercițiul eroic al voinței, constă din sforțarea continuă de a păstra pe om la nivelul sublim al purității și al simplității cu care a venit odinioară pe lume ca prunc. Astfel măsura virtuții omenești e copilul." (NICHIFOR CRAINIC)

„Educația nu este ceea ce ai memorat, nici măcar cât știi. Este capacitatea de a diferenția între ceea ce știi și ceea ce nu știi." (ANATOLE FRANCE)

✞

„Educația prin exemple se dovedește a fi unul din cele mai importante mijloace pentru formarea caracterului moral al copiilor noștri." (N. I. BOLDÂREV)

✞

„Educația unui popor se judecă după ținuta de pe stradă. Văzând grosolănia pe stradă, ești sigur că o vei găsi și în casă." (EDMONDO DE AMICIS)

✞

„Eu cred că profesiunea de învățător este o artă. Este un har. Foarte mulți învățători fără har, așa cum sunt și actorii, fără talent, nu primesc aplauzele și prețuirea copiilor. Predăm în fața unui spectator pe care trebuie să-l captăm și să-l cucerim. Ce nu știu pedagogii și știe bunul simț românesc? Nu da povață celui ce nu ți-o cere, căci nu te ascultă! Însetează-l mai întâi! Pune-l în situația de a o cere! și pe urmă spune-i, dacă ai de spus ceva!" (CONSTANTIN NOICA)

✞

„Există, fără îndoială, tineri cu judecată și bătrâni fără minte; căci nu timpul ne învață să gândim, ci o educație timpurie și predispoziția." (DEMOCRIT)

✞

„Facem ceva pentru copiii noștri? Ceea ce facem este lucrarea lui Dumnezeu. Domnul Dumnezeu să fie Stăpânul, să nu fim noi stăpâni! Acesta să îndrume, Acesta să conducă, să îndemne, să ajute, să meargă înaintea noastră pe drumul pe care-l avem de parcurs și tot Acesta să fie sfârșitul drumului nostru." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

„Factorii decisivi în instrucție și educație sunt: înțelegerea, învățarea și exercițiul." (PR. PROF. IOAN G. COMAN)

✞

„Fără disciplină nu se învață nimic, sau nimic cum trebuie. Disciplina trebuie să fie permanentă, să nu înceteze niciodată, să fie întotdeauna serioasă și niciodată ceva cu care să te poți juca. Disciplina să nu fie niciodată violentă." (JAN AMOS COMENIUS)

✞

„Fără duioșie și nevinovăție, nimeni nu se poate apropia de sufletul copiilor." (S. MEHEDINȚI)

✞

„Fără modele demne, adică fără dascăli de religie înnăscuți, cu reală vocație, cu autentică dăruire și cu un nou suflu al sincerității și al iubirii dezinteresate pentru elevi, nu va fi posibilă educația religioasă. Fără religiozitatea și duhovnicia sinceră a profesorului, nu vom avea elevi sinceri și duhovnicești, gata să își asume rolul de creștin în societate." (CASIAN, EPISCOPUL DUNĂRII DE JOS)

✞

„Fiul meu, nu uita că noi, creștinii, nu suntem chemați spre a sluji în viață scena, arena sau stadionul!" (PR. ANGHELUȚĂ ANDONE)

✞

„Ideile despre educație ale pedagogilor creștini au fost strălucit aplicate de familiile lor, de ei înșiși și de ucenicii lor. Ei au fost printre puținii educatori din lume care au experimentat și trăit personal ideile și principiile

pedagogice pe care le-au propovăduit. Ei și-au făcut din formarea omului creștin, așa cum îl cere Biserica, nu o profesiune, ci o misiune sfântă. A scoate din blocul inform al ființei umane o statuie vie după chipul lui Dumnezeu era lucru greu, dar merita osteneala. Merita, pentru că ei iubeau pe marele Pedagog, Mântuitorul Iisus Hristos, Care-și dăduse viața pentru oile Sale cuvântătoare; și merita, pentru că ei iubeau cu căldură pe om, pe omul pe care din simplă făptură Iisus Hristos îl făcuse fratele Său și fiul lui Dumnezeu. Umanismul capadocienilor și al Sfântului Ioan Gură de Aur e de o rară puritate și adâncime: el luptă împotriva păcatului și a tuturor pornirilor rele, pentru a elibera ființa umană de asediul lor și a o face capabilă să se unească cu Dumnezeu. Piscul educației umaniste era a face pe om capabil de o dragoste așa de puternică și curată, încât să poată iubi pe toată lumea, inclusiv pe vrășmași. Autorii noștri au trăit și au iradiat din ei o asemenea dragoste. Ei au făcut din multe făpturi umane oameni cu adevărat, în înțelesul superior creștin al acestui cuvânt. Ei au apreciat pe adevărații oameni din toate neamurile și i-au citat ca modele de virtute. Dar ei au apreciat mai ales pe oamenii creștini: martiri, sfinți, episcopi etc. Ei au iubit copiii și tineretul cu o căldură puțin comună, așa cum reiese din operele speciale pe care li le-au consacrat și cum reiese din toată viața lor. Ei au fost educatori de prim rang și numele lor nu se va șterge niciodată din cartea crescătorilor de oameni." (PR. PROF. IOAN G: COMAN)

✞

„Instrucția hrănește mintea, educația hrănește inima." (PESTALOZZI)

„În creștinism, măsura omului desăvârșit nu e cel vârstnic, ci copilul. Nu pruncul trebuie să fie ca noi, ci noi trebuie să fim ca pruncii. Această măsură a religiozității, pe care ne-o dă Iisus Hristos, pare bizară pentru felul nostru obișnuit de a judeca, fiindcă noi confundăm cultura cu religia. În cultură, care e un fenomen omenesc progresiv, o acumulare necontenită de idei și de cunoștințe noi, copilul nu poate să fie măsura noastră. El e un fermecător ignorant, pe care trebuie să-l ridicăm treptat la nivelul nostru de instrucție. Procesul religios însă se petrece invers față de procesul cultural. Ce reprezintă din punct de vedere mistic copilul nou născut în această lume și renăscut prin baia tainică și sacramentală a Botezului? El reprezintă însăși simplitatea și puritatea absolută în felul ei. Frăgezimea naturii lui neatinsă încă de arșița patimilor din lume, virginitatea, spiritul lui care încă nu cunoaște răul, neprihana de crin a inimii lui fac din aceasta ființă un înger în trup, destinat parcă numai zâmbetului și bucuriei fără sfârșit." (NICHIFOR CRAINIC)

✞

„În cultură, savantul e măsura copilului; în religie, copilul e măsura savantului." (NICHIFOR CRAINIC)

✞

„În educația autentică, profesorul trebuie să-l lase pe copilul dinăuntrul lui să se întâlnească cu cel pe care-l educă." (PROF. GABRIELA ALEXANDRU)

✞

„În mod intuitiv, părinții trebuie să își învețe copiii să se poarte cu grijă față de vietățile mici (cum sunt furnicile, de exemplu), să pășească fără să le calce, prevenind astfel

dezvoltarea sentimentelor de cruzime și nepăsare. Mai mult, ei stimulează comportamentul de ocrotire care – repetat – cultivă (în interior) sentimentele de dragoste și respect față de tot ce este viu. (GABRIELA STANCIU)

„În străduința de a forma caracterul copiilor lor, părinții trebuie să conlucreze armonios. Să nu dărâme unul ceea ce construiește celălalt. Niciodată un copil nu devine mai alintat, ca în cazul în care vede că unul dintre părinți îi îngăduie ceea ce celălalt îi interzice." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Întâia educație, dată de o mamă iubitoare și virtuoasă, are tot atâta înrâurire asupra viitorului nostru ca și însușirile naturale cele mai prețioase." (NAPOLEON I)

✞

„Învățământul n-are să se facă numai de dragul învățământului, ci el are să îndeplinească o misiune educativă – el trebuie să fie mai înainte de toate un învățământ educațional; așadar toate cunoștințele care se predau copiilor în școală trebuie să aibă ca scop curățenia minții și inimii lor și aducerea spre o înțelegere ideală a lumii acesteia atât în ceea ce privește raportul oamenilor între ei, cât și raportul cu Dumnezeu și natura." (ONISIFOR GHIBU)

✞

„La vetrele familiale se formează sentimentele și moravurile care hotărăsc fericirea publică." (MIRABEAU)

✞

„Lecțiile fundamentale ale vieții trebuie sădite în suflet de la o vârstă cât mai fragedă. Pentru copii, lecția esențială

este aceea de a-L cunoaște pe Dumnezeul Cel veșnic, pe Dătătorul vieții veșnice." (Sf. Clement din Alexandria)

✞

„Lung e drumul prin învățături, scurt și neted prin pilde!" (Seneca)

✞

„Mai întâi de toate păstrați în inimile lor puritatea firească a copilăriei. Dumnezeu Însuși ne ajută să facem aceasta. El ni-i predă pe copii curați și puri și ne oferă în ajutor pe îngerul păzitor. Dumnezeu a sădit în sufletele copiilor puritatea. Astfel, singura datorie ce le revine părinților este de a o păzi și de a o face să se dezvolte. De cele mai multe ori însă, ei sunt aceia care greșesc și distrug floarea gingașă a purității copilăriei. Către aceștia se adresează și cuvintele Domnului, prietenul copiilor: *«Iar cine va sminti pe unul dintre aceștia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul mării...»*" (Episcopul Irineu)

✞

„Mama, după ce a dat propriei sale odrasle viața trupească, trebuie să-i dea și viața morală, sădind în ea primele răsaduri ale educației morale, religioase și intelectuale." (Montegazza)

✞

„Marea artă a unui educator constă în cizelarea manierelor și în formarea minții; el trebuie să sădească în elevul său bunele deprinderi și principiile virtuții și ale înțelepciunii, să-i dea treptat o viziune asupra lumii și să dezvolte în el tendința de a iubi și imita tot ce este minunat

și demn de laudă; și pentru atingerea acestui scop, să-l facă viguros, activ și întreprinzător." (JOHN LOCKE)

✞

„Nerefuzându-le nimic copiilor lor, unii părinți nu realizează ce impact va avea primul refuz din afară asupra unui copil care nu știe ce însemnă un banal (sau nu) *«NU»*. Acești copii vor avea dificultăți de integrare în societate, începând cu prima intrare în colectivitate și continuând cu viața zilnică. A permite sau a disciplina este ceva absolut normal și poate da unui copil stabilitatea de care are atâta nevoie, el știe la ce să se aștepte de la societate și de la părinții săi. A permite sau nu ceva nu înseamnă a-ți stresa copilul, ci doar înseamnă că el va învăța că există și lucruri care nu se pot obține și că societatea are reguli după care se conduce, că exista limite în toate..." (ROXANA LILEA)

✞

„Nicio purpură nu este mai nobilă și nicio domnie nu este mai plină de putere decât a noastră, a educatorilor. Noi îndrumăm sufletul poporului dintr-un veac în altul; a noastră este datoria de-a veghea asupra învățăturii și gândurilor lui." (GUSTAV FREYTAG)

✞

„Nimeni nu se poate educa fără nuia." (SCHOPENHAUER)

✞

„Nimic nu e mai primejdios în educație ca un sfat bun, urmat de o pildă rea." (M-ME DE SABLE)

✞

„Noi, cei mari, uităm adesea c-am fost copii. Uităm cum eram, ce simțeam și cum judecam când eram copii. Și lucrul acesta ar trebui să ni-l aducem aminte mai ales când ne găsim în fața copiilor." (AL. VLAHUȚĂ)

„Nu cunosc altă școală de virtuți decât vatra familială." (CASTELLAR)

✞

„Nu este îngăduit să pedepsim un copil fără rost, pentru că ne mâniem sau pentru că ne strică liniștea, sau pentru că i se întâmplă ceva rău tatălui, mamei sau învățătorului. Pedeapsa care va fi aplicată copilului trebuie să fie ca o urmare firească a lucrului rău pe care l-a făcut și pe care nu trebuia să-l facă." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Nu există artă mai frumoasă decât arta educației. Pictorul și sculptorul fac doar figuri fără viață, dar educatorul creează un chip viu; uitându-se la el, se bucură și oamenii, Se bucură și Dumnezeu." (SF. IOAN GURĂ DE AUR)

✞

„Nu le permiteți îndărătniciri și alintări copiilor voștri, fie ei cât de mici. Aceasta nu înseamnă, desigur, că trebuie să limitași la maxim libertatea lor de voință. Copilul poate să ceară ceva bun și folositor, ceva de care are într-adevăr nevoie, ceva pe care îl merită. Atunci voi trebuie cu toată bunăvoința să le îndepliniți cererea." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Nu neglijați să vă rugați neîncetat pentru puritatea sufletelor copiilor voștri. Cereți protejarea lor din partea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a îngerului lor păzitor, înălțând către aceștia în fiecare zi rugăciuni fierbinți. Părinților, vă spun din nou: *«Nu uitați că, așa cum ne-a spus Domnul, marele prieten al copiilor, fericiți sunt cei curați cu inima»*". (MATEI 5,8)

✞

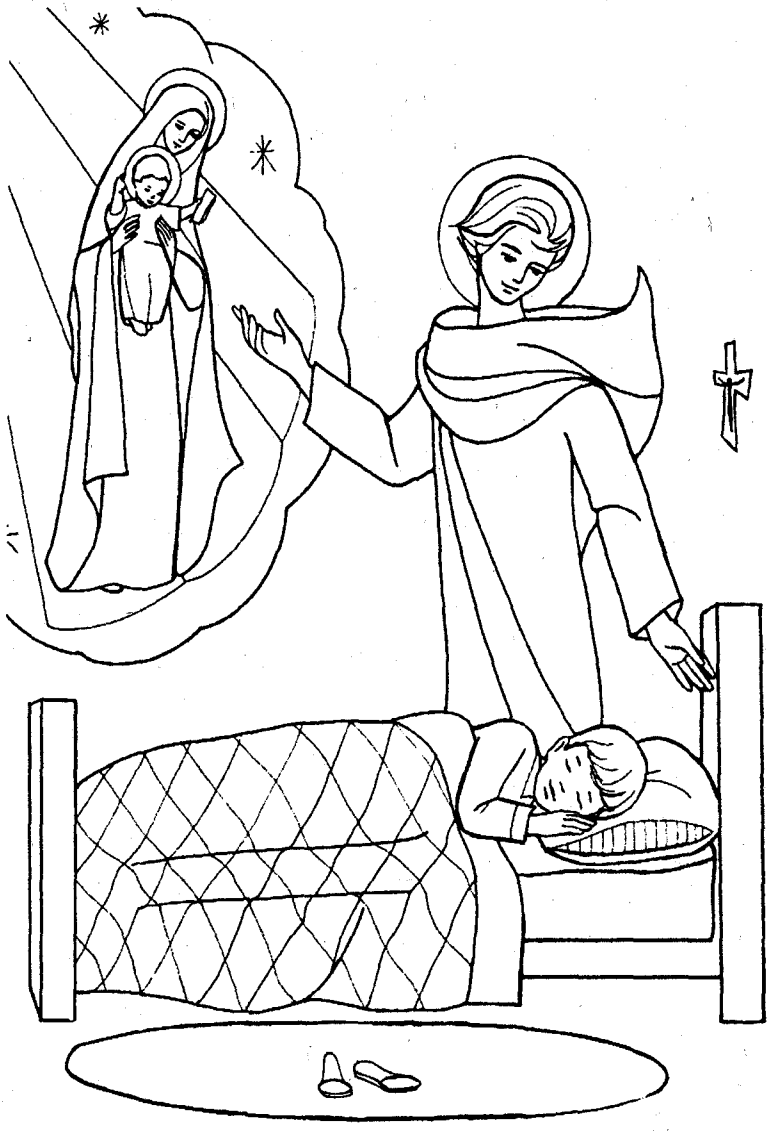

„Dacă pruncii voștri nu vor fi păstrați cu inima curată, nu Îl vor vedea pe Dumnezeu! Iar dacă aceasta se va întâmpla din cauza voastră, nici voi nu Îl veți vedea pe Dumnezeu, Care va cere din mâinile voastre sufletele copiilor voștri!" (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Nu pregetați să-i ascultați pe copiii voștri, și ca tați, și ca mame! Mai ales în timpurile noastre lucrul acesta este foarte necesar." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Nu rămâneți indiferenți față de bucuriile și tristețile copiilor voștri. Nu spuneți niciodată că pentru voi copiii sunt o greutate și un chin. Nu arătați niciodată că orice jertfă pentru binele lor este prea mare sau prea grea pentru voi. Dăruiți-le tot ceea ce le este necesar cu bucurie și căldură sufletească. Cum poate un copil să iubească pe acel părinte care îi dă bombănind o bucată de pâine? Oferiți-le din când în când copiilor și acele mici bucurii și satisfacții. Un dar de sărbători sau de ziua numelui întărește iubirea lor." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„O bună educație este izvorul și baza cinstei sau onoarei." (PLUTARH)

✞

„O carte bună, o cuvântare frumoasă pot face mult bine; dar o pildă bună vorbește inimii mai convingător decât orice." (CONFUCIUS)

✞

„O educație justă ne asigură o bătrânețe fericită; una greșită ne va aduce suferințe, lacrimi, și de aceasta vom fi vinovați față de ceilalți oameni, față de țara întreagă." (A. S. MAKARENKO)

„Omul nu poate deveni om decât prin educație, el nu este decât ceea ce educația face din el." (KANT)

✞

„Omul moral e aproape format la vârsta de zece ani; dacă formarea aceasta n-a avut loc în brațele și pe genunchii mamei, va fi cea mai mare nenorocire." (J. DE MAISTRE)

✞

„Oricare educație, oricum ar fi ea, depinde în mare măsură de valoarea personală a celora care o realizează." (ROBERT DOTTRENS)

✞

„Orice om primește două feluri de educație: una dată de alții și alta, mult mai importantă, pe care și-o face singur." (GIBBON)

✞

„Părinții au datoria să ajute copilul, acest om mic, să se miște liber, să simtă liber, să plece și să vină liber. Nu necontrolat, nu în afara oricăror rânduieli și a oricăror principii, dar liber. Această făptură minusculă trebuie să se dezvolte liber." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Părinții au obligația să-și împlinească datoria lor față de copii respectând personalitatea lor, respectând libertatea pe care Dumnezeu o dăruiește fiecărui om care vine pe lume. Să-i învețe pe copii, chiar de la vârsta prunciei să creadă în Dumnezeu, să se roage, să aibă comuniune cu Dumnezeu, să-i învețe să trăiască atât cât este posibil creștinește." (ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS)

✞

„Părinții care nasc copii și le dăruiesc trupul trebuie să contribuie și la renașterea lor duhovnicească. Apoi, lucrul pe care nu-l pot face ei înșiși pentru copiii lor să-l încredințeze dascălilor. De aceea și Biserica noastră se roagă pentru *«părinții și învățătorii noștri»*. Există însă și părinți duhovnicești, care ostenesc pentru înnoirea duhovnicească a oamenilor și ajută mai eficient la educația copiilor." (CUVIOSUL PAISIE AGHIORITUL)

✞

„Părinții care nasc copii și se îngrijesc să nu lipsească nimic trupului lor trebuie să contribuie și la creșterea lor duhovnicească, lucru pe care, dacă nu-l pot împlini ei înșiși, sunt datori să-l încredințeze dascălilor lor duhovnicești, și asta în măsura în care se vrea cu adevărat să devenim casnici sau prieteni ai lui Dumnezeu. Viața în Biserica lui Hristos te angajează, te responsabilizează personal atât față de sine, cât și față de semeni, în a fi un mădular viu și lucrător al trupului tainic al Mântuitorului." (VARSANUFIE PRAHOVEANUL)

✞

„Părinții care nu-și vor iubi și certa copiii deopotrivă, ci pe unul îl vor iubi, iar pe altul îl vor urî, sau strânsoarea lor nu și-o vor împărți în mod egal, anatema să fie! (P.B.G. 65, P. 106)

✞

Unii ca aceștia să nu se pricestuiască Dumnezeieștilor Taine până nu se vor îndrepta." (P.M.G., GLAVA 283)

✞

„Părinților! Niciodată să nu vă permiteți jocuri sau glume necuviincioase față de copiii voștri. Tatăl care se maimuțărește în mod exagerat în fața copiilor săi, nu se poate aștepta la respectul cuvenit din partea acestora și

nici nu poate îndrepta comportamentul lor necuviincios." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Părinți și educatori! Păziți copiii voștri cu toată grija de mofturile în fața voastră, altfel copiii vor uita degrabă prețul iubirii voastre, își vor umple inima de ură, vor pierde de timpuriu sfânta, sincera, aprinsa dragoste a inimii, iar odată cu atingerea maturității vă vor reproșa că în copilărie i-ați dădăcit prea mult, satisfăcându-le mofturile inimii. Moftul este germenele stricăciunii sufletului, rugină a inimii, molie a dragostei, sămânța răutății, urâciune înaintea Domnului." (SF. IOAN DE KRONȘTADT)

✞

„Pedagogii patristici fac din religia creștină baza educației pe care o propun. E o educație de structură religioasă, pentru că se întemeiază în primul rând pe credință. Educația preconizată de autorii creștini e religioasă, și anume creștină, pentru că creștinismul creează un om nou, după modelul lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat. Acest om nou, care înseamnă restabilirea chipului lui Dumnezeu în om prin procesul asemănării cu Dumnezeu, adică prin virtute, se realizează prin revărsarea în el la maximum a tuturor forțelor bune, dar mai ales a credinței. Credința e o putere care schimbă pe om și fața pământului. Credința nu anulează și nu slăbește rațiunea, ci o tonifică. Această credință are caracter universalist; de aceea și educația care se bazează pe ea are structură universalistă. Ea nu suprimă tot ce e în legătură cu pământul, ci face din acesta o *«tindă a Împărăției cerurilor»*, o palestră în care ne exercităm pentru câștigarea vieții veșnice. De aici aprecierea pe care edu-

cația creștină o acordă meseriilor și ocupațiilor omenești bune și folositoare. Monahilor, pe lângă viața contemplativă, li se recomandă stăruitor și munca manuală, atât pentru a trăi din ea, cât și pentru a putea ajuta pe alții. Sfântul Grigorie de Nyssa zice că civilizația umană e necesară pentru a recupera cele pierdute prin păcat. Pe de altă parte, însușirea elementelor bune din cultura profană este necesară, pentru că aceasta e trebuitoare la înțelegerea și asimilarea învățăturii creștine. Universalismul creștin în educație lasă loc larg pentru toate posibilitățile și mijloacele de formare în duhul creștin. Respectând limba și cultura popoarelor, Biserica înțelege să câștige sufletul oamenilor pentru a face din ei următori ai lui Hristos." (Pr. Prof. Ioan G. Coman)

✞

„Pentru a fi educatori perfecți, ar trebui să fim într-una conștienți nu numai de ceea ce se petrece înlăuntrul nostru, dar și de ceea ce simt acei cărora ne adresăm." (Andre Berge)

✞

„Poate nimic din câte face omul pe pământ nu se compară cu faptul educației. A transforma pe om din animal și fiară în persoană, a preface triburile sălbatice în membri ai societății civilizate, a face din ființa umană om în accepția cea mai înaltă și mai deplină a acestui cuvânt înseamnă a săvârși educație." (Pr. Prof. Ioan G. Coman)

✞

„Povestirile sunt o parte esențială a educației copiilor, întrucât ele le stimulează imaginația și consolidează legătura dintre părinți și copii. De preferat sunt povestiri luate

din Biblie, iar copiilor să li se ceară să le repete adeseori, pentru a chezăşui o înţelegere deplină a lor." (Sf. Ioan Gură de Aur)

✞

„Prietenia dintre copii şi părinţi trebuie să fie o prietenie bună, sinceră, şi atunci se vor putea înţelege întotdeauna unii pe alţii." (Anatoli Alexin)

✞

„Prin faptul că aţi dat copiilor voştri hrana trupească să nu credeţi că v-aţi făcut datoria faţă de ei! Să înveţe de la voi a deosebi binele de rău, a le plăcea binele şi a-l face cu plăcere, a urî răul şi a fugi de el cu groază!" (Lamennais)

✞

„Prosperitatea unui popor depinde mult mai mult de sistemul său de educaţie decât de instituţiile sale sau de guvernarea sa." (Gustave le Bon)

✞

„Răspunderea noastră faţă de copil este mare. Educaţia copiilor presupune mai întâi de toate desăvârşirea propriei noastre educaţii, a sentimentelor noastre. Educaţia părinţilor merge împreună cu educaţia copiilor." (Arhim. Simeon Kraiopoulos)

✞

„Rolul părinţilor şi al căminului familial este determinant pentru vârsta copilăriei şi a adolescenţei. El trebuie să fie prin excelenţă un rol educaţional. Lucrarea pedagogică corectă şi înţeleaptă a părinţilor asupra sufletelor copiilor, încă de la cea mai fragedă vârstă, trebuie să pună bazele unei vieţi întru Hristos, a singurei căi viabile şi ade-

vărate, pe care nicio furtună a vârstei tinere sau adulte nu o va mai putea clătina." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Să conducem pe copil la stăpânirea de sine, condiția principală a progresului și a desăvârșirii omului!" (DUMITRU THEODOSIU)

✞

„Să nu credeți că omul este prin firea sa bun și cinstit. Chiar dacă este inteligent, dacă nu primește o educație corespunzătoare, la vârsta potrivită, nu va evolua în chip pozitiv. Pentru ca, așa cum ne confirmă și cuvântul lui Dumnezeu, din firea sa omul este înclinat spre a săvârși răul." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Sentimentele care trăiesc totdeauna, a zis un înțelept, sunt acelea care se nasc în jurul leagănului nostru." (H. DE BALZAC)

✞

„Sinceritatea, ca însușire a caracterului, trebuie educată de la cea mai fragedă vârstă, și tot de la cea mai fragedă vârstă trebuie combătute manifestările de minciună." (A. I. SOROKINA)

✞

„Socot că educația este pentru om o trebuință organică." (HORACE MANN)

✞

„Spuneți: *«Te rog!»*, astfel respectați libertatea celorlalți. Spuneți: „Mulțumesc!", recunoscând astfel că sunteți dependent de alții." (DONALD MCCULLOUGH)

✞

„Strămunii noștri spuneau că fiecare dintre noi este dator să aibă întâi de toate frică de Dumnezeu și rușine de oameni. Iar despre copii vorbeau de importanța fundamentală, decisivă și definitorie a celor șapte ani de-acasă." (ARHIM. VASILE PRESCURE)

✞

„Școala nu poate avea decât două scopuri. Primul e să dăm copilului cunoștințele generale, de care, bineînțeles, va avea nevoie să se servească: aceasta este instrucția. Celălalt e să pregătim în copilul de azi pe omul de mâine, și aceasta este educația." (GASTON BERGER)

✞

„Și în formarea sufletelor omenești potopul rupe și îneacă, pe când ploaia măruntă, răbdătoare (timpurie și târzie), aduce fără îndoială roade." (N. IORGA)

✞

„Tânărului să nu-i dai caracterul bătrânului și copilului, caracterul omului în floare; caracterele trebuie potrivite cu vârsta!" (Q. HORATIUS FLACCUS)

✞

„Toată educația depinde de mamă." (ARISTOTEL)

✞

„Toți oamenii au fost la început copii, dar puțini își mai amintesc." (ANTOINE DE SAINT-EXUPERY)

✞

„Un dascăl nu predă ce știe, ce vrea sau ceea ce este obligat să predea; el predă ceea ce este!" (CLAPAREDE)

✞

„Un părinte bun nu uită niciodată că relațiile din familie sunt pentru copil exercițiul școlarizării primare și modelul viitorului." (EDUARD DĂNCILĂ)

✞

„Un părinte bun va ține seama de înțelepciunea înaintașilor, ale căror povețe pentru copiii de ieri au rămas valabile și pentru copiii de astăzi și de mâine." (IOAN DĂNCILĂ)

„Un trup sănătos, un suflet drept, o voință virtuoasă – iată ce-și propune să formeze o bună educație!" (GUIZOT)

✞

„Un țăran care adusese la Rabelais copilul pentru a-l ucenici în ale scris-cititului și socotitului, îi spune: *«Maestre, mie să-mi iei o plată mai mică decât altora, deoarece copilul meu a mai fost la un dascăl, deci știe ceva și-ți va fi mai ușor să-l înveți!». «Dimpotrivă!* – a replicat Rabelais. *Acela a fost un profesor slab dacă l-ai părăsit și ai venit la mine. Va trebui să-mi plătești dublu, pentru că voi munci îndoit decât cu alți ucenici. Mai întâi ca să-l dezvăț de proastele deprinderi și abia apoi să-l învăț eu ce trebuie și cum trebuie!»"*

✞

„Uneori e necesar a aplica și pedeapsa, pentru ca exemplele și povățuirile să fie primite cu mai multă atenție." (JAN AMOS COMENIUS)

✞

„Urmăriți tot timpul înclinațiile copilului vostru. și orice tendință rea își face apariția, smulgeți-o din rădăcină cu ajutorul educației. Asemănați-vă grădinarului, care în epoca potrivită a anului, tunde ramurile rebele și nefolosi-

toare ale copacilor. Același lucru trebuie să îl faceți cu copiii voștri. Inima copilului poate fi comparată cu o grădină, iar părinții cu niște grădinari ai lui Dumnezeu, care sunt datori să curețe la vreme grădina - adică inima copilului – de buruienile păcatelor și de neghina obișnuințelor rele." (EPISCOPUL IRINEU)

✞

„Zilnic noi trebuie să fim gata să înfruntăm influența lumii printr-o educație creștină sănătoasă. Tot ce cunoaște copilul la școală trebuie să fie controlat și corectat acasă. Nu trebuie să gândim că ceea ce îi dau copilului învățătorii este pur și simplu folositor sau neutru, căci chiar dacă el își însușește cunoștințe și îndemânări folositoare (iar cea mai mare parte a școlilor contemporane eșuează rușinos chiar și în aceasta), lui i se vor preda și multe păreri și idei greșite. Aprecierea de către copil a muzicii, istoriei, artei, filozofiei, științei și, desigur, a vieții și religiei trebuie să vină în primul rând din familie și Biserică, altminteri copilul va căpăta o educație greșită. Părinții trebuie să supravegheze ce învață copiii lor și să repare aceasta acasă, menținându-se pe o poziție sinceră și relevând numaidecât aspectul moral, care lipsește cu desăvârșire în instruirea laică." (SERAPHIM ROSE)

✞

„Societatea de consum nu este societate de educație. Nici epoca tehnologică nu este epocă de învățământ. Sigur irigăm încă de la izvoarele marelui învățământ al trecutului. Însă curgerea lor se reduce." (H. MALEVITI)

Despre creșterea copiilor

„Amintind porunca Decalogului, care prevede respectul față de părinți, Sfântul Apostol Pavel sfătuiește copiii să asculte de părinții lor, dar și pe părinți să nu *«își întărâte la mânie»* copiii (EFES . 6, 1-4) Sfatului acesta trebuie să îi dăm o mai mare atenție în epoca noastră. Condițiile de trai ale copiilor, cel puțin în marile centre urbane, sunt deosebit de apăsătoare pentru sănătatea lor psihică și spirituală. Înstrăinarea de mediul natural și limitarea lor la spațiile asfixiante ale blocurilor, absența liniștii și a libertății de mișcare, atmosfera poluantă și ritmul angoasant al vieții, supraîncărcarea școlară și depersonalizarea instruirii duc la surmenaj. Acesta provoacă la rândul lui intense reacții psihice, care ajung să ia forma revoltei. Mai mult, feluritele incitări și nenumăratele provocări și oferte de distracții de orice nivel calitativ, intervenția de tip proxenet a mass-mediei și a reclamelor de tot felul fac lucrarea pedagogică a părinților, ca și a tuturor celor responsabili de educarea copiilor, deosebit de problematică. În aceste condiții, lipsa discernământului și a înțelegerii din partea părinților poate avea grave consecințe și poate duce la rezultate dezastruoase. De aceea sporirea atenției, dar și a iubirii, în lucrarea de creștere a copiilor constituie o nevoie imperioasă." (PROF. DR. GEORGIOS MANTZARIDIS)

✝

„Copiii își privesc părinții ca pe niște autorități. Aceasta este folositor și necesar educației și maturizării lor spirituale. La început, determinantă este pentru copil autoritatea mamei. Mai apoi conceptul de autoritate se asociază în sufletul copilului cu persoana tatălui. Adevărata autoritate nu se exercită însă ca putere, ci ca adevăr care convinge și călăuzește la libertate. Această autoritate nu se întemeiază pe asuprire și constrângere, ci pe iubire și slujire. Exercitarea ei ca putere opresivă dă naștere unor stări negative, conștientizate mai ales în epoca noastră. Îndeosebi în societatea contemporană, care presează asupra copilului cu nesfârșite posibilități și incitări, dialogul cu el în vederea abordării corecte a lucrurilor este deosebit de imperativ. Copilul nu este chemat să urmeze în viață un drum de la sine înțeles, ci să își aleagă propriul lui drum din multitudinea de posibilități alternative ce i se oferă. De altfel același lucru sunt chemați să îl facă și cei mari. și dacă aceasta este dificil pentru cei mari, pentru cei mici este cu mult mai dificil. Dar pentru a fi ajutați și îndrumați de părinți este nevoie de iubire și înțelegere." (PROF. DR. GEORGIOS MANTZARIDIS)

✞

„Creșterea copiilor depinde în principal de părinți. Odinioară exista și cercul mai larg al familiei patriarhale, care exercita și el asupra copiilor o influență cu un mai intens caracter colectiv. Dar o dată cu dispariția familiei patriarhale și predominarea celei nucleice, creșterea copiilor a rămas mai mult în mâna părinților. Desigur, o mare parte a lucrării lor o preiau astăzi factorii de specialitate ai societății sau chiar și mass-media. Presa, radioul și mai ales televizorul și internetul intervin ca *«profesori la domi-*

ciliu», cu o uriașă putere de influență, și exercită o educație care scapă controlului. În special televizorul funcționează ca cea mai puternică școală, care hrănește viața cotidiană a oamenilor de toate vârstele cu informații, distracții, artă și crearea unor modele de imitat, introducând și consacrând înșelăciunea, violența, crima și imoralitatea. Cu toate acestea, importanța prezenței și a modelului părinților în creșterea și educarea copiilor rămâne fundamentală și de neînlocuit. Răul este însă că adesea părinții înșiși își neglijează această lucrare a lor și o predau unor persoane iresponsabile sau chiar o încredințează mass-mediei. Acest lucru se întâmplă de obicei atunci când, datorită exercitării profesiei, mama este nevoită să absenteze de acasă." (PROF. DR. GEORGIOS MANTZARIDIS)

✞

„Îndeosebi legătura armonioasă a părinților constituie cea mai bună premisă pentru dezvoltarea morală și spirituală a copiilor. Din contră, lipsa armoniei în relațiile părinților influențează negativ întreaga viață a copiilor." (PROF. DR. GEORGIOS MANTZARIDIS)

✞

„În vreme ce se vorbește de nevoia educării copiilor de către părinți, se uită de nevoia autoeducării părinților, dar și a celor mai vârstnici în general, în cadrul comuniunii lor cu copiii. Hristos îi cheamă, precum știm, pe credincioși să se facă precum copiii, fiindcă doar așa vor intra în Împărăția lui Dumnezeu. Iar Sfântul Apostol Pavel îi îndeamnă pe credincioși să fie copii *«când e vorba de răutate»*, fără însă a-și împuțina maturitatea minții. Părinții au marele privilegiu de a trăi împreună cu copii lor și de a cunoaște, păstrându-și totodată maturitatea vârstei, carac-

terul de copil al acestora. Adesea însă, mai ales în epoca noastră, părinții nu dedică timp suficient faptului de a trăi ca niște copii împreună cu copiii, ci mai degrabă cheltuie și timpul copiilor în activități intelectuale plicticoase, distrugând astfel vârsta copilăriei nevinovate." (PROF. DR. GEORGOIS MANTZARIDIS)

✞

„Oamenii se nasc și cresc în general în familie. În mediul familial se manifestă pentru întâia dată sociabilitatea omului, i se formează personalitatea și se pun bazele exercitării caracterului social sau a comuniunii, care îi vor determina într-un mod hotărâtor întreaga viață. După cum tatăl sau mama nu este în familie o unitate impersonală, tot așa nici copilul nu este în familie o unitate impersonală, ci o persoană concretă, unică și irepetabilă. Are numele lui și este de neînlocuit în unicitatea lui. Cu ajutorul părinților și al celorlalți membri ai mediului familial, copilul își creează prima imagine despre lume și societate, își formează religiozitatea sau concepția lui despre lume, cultivă respectul sau disprețul față de aproapele și dezvoltă spiritul întrajutorării sau individualismului. Familia care trăiește creștinește se dovedește un laborator al iubirii. În cadrul ei, fiecare își găsește în persoana celuilalt adevăratul sine, pe Hristos: soțul în persoana soției și reciproc, părinții în persoanele copiilor, copiii în persoanele părinților, frații în persoanele fraților." (PROF. DR. GEORGIOS MANTZARIDIS)

✞

„Scopul educației trebuie să fie nu atât de a evita contactul cu răul, ceea ce e aproape imposibil, cât mai ales de a-l face pe copil să lupte contra răului și să-l învingă." (PROF. ANASTASIA POPESCU)

Copiii
și spiritualitatea ortodoxă

„Copiii sunt adevărata comoară a neamului nostru românesc." (PATRIARHUL TEOCTIST)

✞

„Dintre toate vârstele, copiii sunt preferați îndeosebi de Mântuitorul, și lor, înaintea tuturor, li se dă Împărăția Cerurilor. În logica misterioasă a acestei preferințe, oamenilor maturi li se adresează următoarea condiție: *«Amin zic vouă: oricine nu va primi Împărăția lui Dumnezeu ca pruncul, nu va intra în ea!»*. Iar pruncul acesta, care e numai un pui de om, e ridicat pe brațe de Iisus și, peste capetele tuturor, e arătat omenirii drept pildă de creștin model. Dacă te lași sfătuit de orgoliul tău de om în vârstă, ți se pare aproape scandalos că trebuie să redevii copil ca să câștigi iubirea lui Iisus Hristos. și totuși, aceasta e legea împărătească a încreștinării noastre. Trebuie într-adevăr, psihologic, să te reîntorci la starea copilăriei pentru a-ți regăsi linia marelui destin de dincolo de moarte." (NICHIFOR CRAINIC)

✞

„Feciorii cei buni sporesc și cresc numele părinților lor și-l fac fără de moarte, iar feciorii cei răi ocărăsc și sting numele părinților buni." (N. COSTIN)

✞

„Grija copiilor e pregătirea viitorului creștin și românesc al neamului." (NICHIFOR CRAINIC)

„În satul copilăriei mele nu puteai trece pe lângă cineva fără să saluți, să dai *«Bună ziua!»*. Era porunca părinților, plină de sfințenie, regula cea nescrisă a pământului românesc. Acum privesc de la distanța deceniilor, cu un fel de nedumerire, de nostalgie, satul de atunci în comparație cu cel de azi." (PATRIARHUL TEOCTIST)

✞

„Însemnătatea pe care o dă Mântuitorul copiilor în scena evanghelică a binecuvântării lor, e de o dumnezeiască drăgălășenie și devine principiu normativ în creștinism. Înțelegem din ea că între Iisus Hristos și copii există o atracție spontană. El are brațele deschise către toți copiii din lume, iar acești copii sunt împinși către Dânsul ca de o putere tainică a sufletului lor. În icoanele care înfățișează intrarea triumfală în Ierusalim, copiii sunt cei care Îl primesc cu entuziasm mai fierbinte, și ramurile verzi cu care Îl omagiază sunt parcă prelungiri în aer ale sufletului lor fraged. Dar este în aceste icoane un amănunt de o frumusețe îndumnezeitoare: pe planul întâi e zugrăvit un copil, care se pleacă cu o cucernicie de-o infinită gingășie și sărută din mers piciorul Mântuitorului călare pe asin. Zugravul a concentrat în acest amănunt toată adânca pornire și toată recunoștința copilăriei din lume pentru Fiul lui Dumnezeu Care vine. Avem noi dreptul, părinți sau dictatori politici, oricine am fi, avem noi dreptul să împiedicăm această atracție spontană și adâncă dintre Iisus Hristos și copii? *«Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, că a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu!»*, ne poruncește El. și sensul acestor cuvinte este că mai presus de noi, oamenii, copiii aparțin lui Iisus Hristos." (NICHIFOR CRAINIC)

„Nu vedem noi oare în copiii noștri, în candoarea ființei lor, în simplitatea spiritului lor, în neprihana inimii lor, în toată preacurata lor făptură, ceva din frumusețea fără asemănare a raiului și a cerului cu îngeri? Frăgezimea trupului lor ca de lujer, din altă lume, surâsul pe care îl numim îngeresc al gurii lor, lumina suprapământească a ochilor lor nevinovați, ciripitul lor ca de păsările neștiute, rămase undeva departe, în paradis, totul ne sugerează o lume superioară, necoruptă de păcat, dominată de armonie, de iubire și de lumină nesfârșită. Dostoievski zice că dacă a rămas ceva în lumea noastră care să ne amintească de frumusețea raiului e frăgezimea frunzelor de primăvară, e ciripitul păsărelelor și ochii copiilor. Dați-mi pe toată viața ochii unui copil, și nu voi mai vedea altceva decât lumina fericită a raiului dumnezeiesc. Darul acesta supraomenesc nu-l au pe pământ decât Sfinții și copiii. Copiii, din natura lor simplă și neprihănită cu care vin pe lume din marele mister al lui Dumnezeu. Sfinții – din nevoința unei vieți întregi de a redeveni asemenea copiilor." (NICHIFOR CRAINIC)

✞

„O casă fără copil este ca un clopot fără limbă." (CARMEN SYLVA)

✞

„Truda educatorului adevărat nu este să-i facă pe copii asemenea nouă, ci să-i salveze pe toată viața în simplitatea de spirit și în curățenia inimii cu care au venit pe lume. O generație nouă e o primăvară nouă a omenirii. și ea e menită sigur veștejirii dacă voim s-o creștem după asemănarea noastră. Există însă un singur mijloc de a o

salva: când educația, fundamental înnoită și încreștinată, va crește pe copil după chipul și asemănarea lui Dumnezeu." (NICHIFOR CRAINIC)

Cugetări despre tata

„Mai bine să plângă copilul din cauza tatălui, nu tatăl din cauza lui!" (RICHARD WURMBRAND)

✞

„Tatăl este acel tip care a înlocuit bancnotele din portmoneu cu poze ale copiilor săi." (MIKE FOREST)

✞

„Tatăl meu este coloana vertebrală a familiei noastre." (WHITNEY HOUSTON)

✞

„Tatăl tău are încredere în tine chiar și atunci când tu însuți nu mai ai." (PASCAL UMBERT)

„Tati - o inimă bună." (RENEE)

✞

„Tații ne veghează adeseori ca niște îngeri păzitori, gata să ne ajute în orice fel." (SIAN E. MORGAN)

✞

„Tații nu oferă copiilor doar dragostea lor, ci mai ales capacitatea de a oferi dragostea." (LINDA MACFARLANE)

✞

„Te numești *«tată»* copiilor tăi după trup, fii tatăl lor și după duh! Nu numai simpla naștere te face tată, ci mai ales o bună educație a copiilor tăi! Ai știut să-ți nești copiii, să știi dar să-i și educi cum trebuie, pentru ca să porți cu vrednicie numele de tată!“ (Sf. Tihon Zadonschi)

Cugetări despre mama

„Am reușit să înțeleg cu adevărat, de-a lungul vieții, mesajul mamei: *«Voi fi mereu cu tine!»*. Adică pentru totdeauna, în eternitate, orice-ar fi.“ (Rebeca Walker)

✞

A spus cineva: *„Fiecare cuvânt al mamei mele este ca o liră de aur!“*

✞

„Așa era mama în vremea copilăriei mele, plină de minunății, pe cât îmi aduc aminte; și-mi aduc bine aminte, căci brațele ei m-au legănat când îi sugeam țâța cea dulce și mă alintam la sânu-i gângurind și uitându-mă în ochii ei cu drag! și sânge din sângele ei și carne din carnea ei am împrumutat, și a vorbi tot de la dânsa am învățat.“ (Ion Creangă)

✞

„Bunăstarea unui cămin nu depinde de bogăție sau de confort, de frumusețe sau de lux. Totul depinde de Mama.“ (G. W. E. Russell)

„Cea mai veche carte din lume este o mamă, cea mai frumoasă carte din lume este o mamă." (GRIGORE VIERU)

✞

„Când mama îmi face cadouri, ca de exemplu o cordeluță, acuarele sau un caiet de scris, asta înseamnă că mă iubește." (NINA ROBERTS, 7 ANI)

„Când râdea mama, cu râsul ei la fel de încântător precum îi era chipul, totul în jur se umplea de frumusețe și de strălucire." (LEV TOLSTOI)

✞

„Ce bine e să ai o Mamă! Mamele sunt încântătoare, iar eu voi fi la fel când voi crește mare. O să-mi iubesc copiii la fel cum m-au iubit părinții mei." (ESTELLE MORETON)

✞

„Ce minunat este că pot vorbi cu ea despre orice, că pot să mă destăinui și să râdem împreună, că o înțeleg și mă înțelege ca nimeni altcineva din întreaga lume!" (ANNE MORROW)

✞

„Cine mă iubește și mă va iubi întotdeauna, cu o dragoste pe care nicio situație, supărare sau greșeală a mea nu o poate clinti? Aceea ești tu, măicuța mea!" (THOMAS CARLYLE)

✞

„Cinstea femeii este cunună de glorie pe capul bărbatului; cinstea mamei alcătuiește cea mai mare parte din zestrea fetelor." (GUERAZZI)

✞

„Cu toate că sunt matură de acum, ori de câte ori văd ceva nou sau deosebit îmi vine să strig: *«Mamă, vino să vezi!»*" (HELEN EXLEY)

✞

„Dacă totdeauna am unit adorarea lui Dumnezeu și slăvirea științei cu cinstirea patriei, o datorez sentimentelor sădite de tine, scumpă mamă!" (PASTEUR)

„Decăderea mamei este începutul decăderii unui popor." (PR. MIRCEA IRINA)

✞

„De la moartea bietei mele mame, nu mai poate fi nenorocire pentru mine." (H. DE BALZAC)

✞

„Dragostea de mamă e cel mai puternic și cel mai statornic sentiment al femeii." (BANTAIN)

✞

„Dragostea de mamă este cea mai bună; dragostea de Dumnezeu este cea mai înaltă." (PROVERB GERMAN)

✞

„Dulceața de la mama este iubire la borcan." (H. M. E.)

✞

„E o minune că, dintre toate mamele din lume, tu ești mama mea!" (CHARLOTTE GRAY)

✞

„Fără mame sănătoase nu vom avea un popor robust." (NICHIFOR CRAINIC)

✞

„Femeia cea mai folositoare este aceea care naște cei mai mulți copii." (NAPOLEON I)

„Femeia credincioasă este îngerul casei." (V. C. 1939, NR. 17, PG. 1)

✞

„Fericit copilul care dă mamei sale mulțumirile și mângâierile pe care le-a primit! Fie ca într-o bună zi să poată ajuta bătrânețea aceleia care a sprijinit cei dintâi pași ai săi!" (BERSOT)

„Fie că suntem copii sau bătrâni, fie că o vedem zilnic sau mult mai rar, de Ziua Mamei, îi datorăm cinstire și mărturisim că acasă, de fapt, înseamnă mama." (CAROL CAPERELLI)

✞

„Grija unei mame față de copiii ei nu are sfârșit." (SHERYL HARTLEY, 12 ANI)

✞

„Inima unei mame este un adânc, în străfundul căruia se găsește totdeauna iertare." (H. DE BALZAC)

✞

„Iubirea mamei este lampa de veghe a casei." (PAM BROWN)

✞

„Împăratul Napoleon I întrebă într-o zi pe o doamnă de la curtea sa: *«Ce lipsește pentru a da oamenilor o bună creștere?». «Mame!»*, răspunse doamna. Răspunsul îi plăcu mult împăratului. *«Da, da!*, zise el, *în această vorbă mică se cuprinde o înaltă școală a educației. Aveți grijă așadar să formați mame care să știe a da o bună creștere copiilor lor!»*" (NAPOLEON I)

✞

„În brațele drăgăstoase ale mamei, copilașul adoarme liniștit." (VICTOR HUGO)

✞

„Mama este cel mai bun prieten al meu." (DEAN, 8 ANI)

✞

„Mama mea a fost dintotdeauna drăgăstoasă, răbdătoare și înțelegătoare. Acea senzație că sunt iubită și protejată mă va însoți întreaga viață." (HELEN THOMSON)

✞

„Mama poate să-mi șteargă lacrimile prin telefon." (PAM BROWN)

✞

„Mamă! Niciuna din năzuințele tale nu este atât de curată, de sfântă, de binecuvântată ca aceea de a-ți crește copiii spre slava lui Dumnezeu!" (F.C. 1942, NR. 10-12, PG. 11)

✞

„Mamă, rugăciunea ta și rugăciunea copilului, iată două din cele mai plăcute flori înaintea Domnului!" (F.C. 1942, NR. 3, PG. 4)

✞

„Mamele sunt adevărat mame nu numai dând naștere copiilor lor, ci mai ales dându-le o bună creștere." (SF. IOAN HRISOSTOM)

✞

„Mami a mea este frumoasă ca nimeni alta, adică nu știu exact, dar pentru mine ea așa e. Nu neapărat ca înfățișare, cum sunt reclamele de la televizor sau din

reviste. Eu mă refer la frumusețea ei din interior." (DONNA HITTE, 12 ANI)

✞

„Maternitatea este patriotismul femeilor." (ALEX. DUMAS - FIUL)

✞

„Mi-ar fi rușine să întreb pe maică-mea dacă-i românca sau nu." (GRIGORE VIERU)

✞

„Multe minuni sunt în Univers, dar capodopera creației unii e tot inima unei mame." (E. BERSOT)

✞

„Născându-și copilul, mama dă mai întâi un om, iar pe urmă tot în el trebuie să dea cerului un înger." (RICHARD WURMBRAND)

✞

„Nicio mamă nu este războinică, dar vitejia feciorului ei îi umple sufletul de o vie și înălțătoare tandrețe." (GRIGORE VIERU)

✞

„Nicio mamă nu poate ști viața cui leagănă: a unui viitor rege sau a unui viitor criminal." (GRIGORE VIERU)

✞

„Nimeni nu e mai singur decât o mamă, până își vede copilul ajuns acasă." (PAM BROWN)

✞

„Nu există nici floare, nici mamă urâtă." (GRIGORE VIERU)

✞

„Nu mai există în lumea întreagă un alt izvor atât de adânc de dragoste statornică, puternică și nepieritoare decât acela din inima mamei." (FELICIA HEMANS)

✞

„Numai o mamă știe ce înseamnă a iubi și-a fi fericit." (CHAMISSO)

✞

„Numai popoarele care au mame vrednice progresează; când la un popor a decăzut maternitatea, la nimic nu folosește cealaltă educație." (PR. DUMITRU IRINA)

✞

„Nu numai purtarea în pântece te face mamă, ci o temeinică educație creștinească a copiilor tăi! Cel dintâi cuvânt despre Dumnezeu trebuie să-i spună copilului ființa căruia copilul i-a dăruit cel dintâi zâmbet." (PR. ROJDESTVESCHI)

✞

„Nu poți aștepta un copil decât în iubire, dacă îl aștepți într-adevăr ca pe un dar de la Dumnezeu: chiar este un dar al lui Dumnezeu – *«Am dobândit om de la Dumnezeu!»* (FACEREA 4,1) – este o binecuvântare de la Dumnezeu. Dacă există dăruire reciprocă, primești copilul ca pe o binecuvântare a lui Dumnezeu și ca pe un dar reciproc al iubirii unuia față de celălalt, rodul acelei iubiri. În acea clipă, copilul este primit cu bucurie. Este cuvântul Evangheliei: *«Femeia, când e să nască, se întristează, fiindcă i-a venit ceasul; dar după ce a născut copilul, nu-și mai aduce aminte de durere, pentru bucuria că s-a născut un om în lume.»* (IOAN 16, 21) Așadar, chiar la originea așteptării unui copil și a nașterii sale se află iubirea.

Receptivitatea mamei față de copil nu poate apărea decât în iubire, adică într-o depășire de sine, primindu-l pe celălalt. și când este vorba de cineva care vine de la noi, care provine din noi, nu-l putem primi decât în iubire, cu iubire. Dacă nu, copilul va fi considerat în plus, cel de-al treilea, care strică relația celor doi. E o atitudine ușor de înțeles: dacă se caută plăcerea între soț și soție, copilul este numărul trei, veșnic în calea celor doi, cărora le place să stea numai unul cu celălalt; copilul va fi tocmai acel ceva pe care vor căuta cu tot dinadinsul să-l îndepărteze; în măsura posibilului, chiar înainte să apară: întâlnim atunci fenomenul avortului, sau se va căuta îndepărtarea lui cât mai curând posibil, prin încredințarea lui altora și păstrând cu el cât mai puține legături cu putință.

Așadar lipsa de iubire explică îndepărtarea față de copil, pentru că între mamă și copil, între tată și copil, există o legătură naturală care este extrem de profundă, o legătură substanțială. Copilul este prelungirea vieții părinților, în așa fel încât va fi pentru ei cel care-i va privi din perspectiva de dependență a iubirii filiale. Când spui cuiva *«mamă»* sau *«tată»* există o legătură afectivă extrem de profundă. Această legătură explică de ce femeia care nu este încă mamă și care presimte măreția maternității este fericită să-și poată purta copilul și să-l poată aduce pe lume pe fiul sau pe fiica ei, al ei și în același timp altul decât ea. Aici e întregul mare mister - cred că putem spune că este marele mister – al continuității tatălui și a mamei în copilul lor: o continuitate care permite într-un fel o depășire. Întreaga uzură a timpului este depășită prin copil, prin această ființă nouă: el îi va întineri pe părinți și le va da un nou elan de viață. Un cămin fără copii riscă

întotdeauna să îmbătrânească repede. De îndată ce există un copil, se petrece o întinerire, apare un nou elan în plan pur natural. Mi se pare extrem de important să înțelegem noul elan de viață și reîmprospătarea ei.

La nivel supranatural, divin, copilul este în același timp cel care va deveni fiul lui Dumnezeu prin Botez: părinții Îi dăruiesc așadar lui Dumnezeu un nou fiu, Îi dăruiesc lui Iisus un nou prieten; e un fapt nespus de măreț să poți conlucra astfel la creșterea numărului celor aleși; părinții au permis ca numărul aleșilor să sporească, au permis ca Împărăția lui Dumnezeu să numere cu un membru mai mult! Aceasta este bucuria mamei creștine și a tatălui creștin. Dar și din punct de vedere uman copilul cere să fie așteptat și primit ca un bine gratuit, ca cel mai mare dintre bunurile pe care le-am putea primi; bani, zestre, titluri, diplome, glorie omenească nu sunt nimic față de acest bine sacru (promis) care este copilul. Toate acestea nu sunt decât pur materiale, sunt de ordin utilitar, în timp ce copilul reprezintă o realitate personală, spirituală, capabilă să iubească, să cunoască și să caute adevărul. Este un bine sacru, în același timp uman și divin. Copilul este de la bun început cineva pe care îl poți iubi și pe care trebuie să-l iubești, să-l învălui în iubire și a cărui iubire trebuie să o primești. Putem spune că este ca o mărire, în ordinea relațiilor umane. Unei femei care n-a avut niciodată copii îi lipsește ceva în dezvoltarea feminității sale. Maternitatea îi aduce femeii – mai mult încă decât îi aduce bărbatului paternitatea – o uimitoare dezvoltare. Se vede deîndată. Atunci când ai cunoscut o tânără mai înainte, o vezi împlinită prin logodnă și căsătorie, dar apare ceva nou când aduce pe lume un copil,

primul ei copil. Mi se pare ca o înflorire, ca o strălucire. Copilul este gloria părinților săi, gloria mamei sale: glorie în sensul împlinirii, în sensul manifestării. Copilul manifestă iubirea tatălui său față de mamă, a soțului față de soție. Le manifestă iubirea și le manifestă unitatea. Manifestă fecunditatea vieții lor.» (MARIE-DOMINIQUE PHILIPPE)

✞

„Oamenii fac legile, femeile fac moravurile." (GUIBERT)

✞

„O mamă bună este o cinste pentru familie, o icoană pentru copii și-o comoară pentru bărbat." (FER. IERONIM)

✞

„O mamă bună prețuiește cât o sută de învățători." (H. SPENCER)

✞

„O mamă este persoana pe care o cauți, când toți te-au părăsit." (PAM BROWN)

✞

„O mamă nu realizează că îi dăruiește copilului ei amintiri pentru toată viața." (CHARLOTTE GRAY)

✞

„O mamă râde râsul nostru, varsă lacrimile noastre, iubește iubirea noastră, suferă teama noastră. Trăiește bucuriile și necazurile noastre și împărtășește speranțele și visurile noastre." (JULIA SUMMERS)

✞

„Orice dragoste conține un element de interes personal. Numai dragostea maternă este complet dezinteresată, neegoistă." (RICHARD WURMBRAND)

✞

„Orice mamă este bogată când își iubește pruncii. Nu există mame sărace, și nici urâte sau bătrâne. Iubirea lor rămâne pe vecie cea mai frumoasă dintre bucurii." (CONTELE MAURICE MAETERLINCK)

✞

„Oriunde este mama mea, acolo este casa mea." (FELICITY MARTIN)

✞

„Pentru mame nu există spațiu: o adevărată mamă presimte și-și vede copilul de la un pol al pământului la altul." (H. DE BALZAC)

✞

„Prietenii țin la tine, dar numai mama te înțelege, trudește pentru tine, te îngrijește, te iubește, te iartă." (BARONEASA VON HULTON)

✞

„Profesorii buni fac școlari buni, numai mamele bune fac oameni buni." (AIME MARTIN)

✞

„Râde când râd, plânge când plâng, respiră când respir. Tot ce pot să spun este că trăiește pentru mine și că trăiesc pentru ea." (JOSEPHIDES PANAYOTA, 16 ANI)

✞

„Ruga mamei apără de orice primejdie, pe apă, în aer și pe uscat." (GOGOL)

„Să îngenunchem înaintea mamei! De e ceva pe lume care să ne întruchipeze mai limpede pe Dumnezeu, apoi aceasta e mama. Cândva... citii despre o mamă... ucisă de fiul ei, care, văzând în clipele din urmă mâna lui plină de sânge, îl întreabă, în spasmele morții, dacă și-a făcut rău la mână." (BENEDETTO DE LUCA)

✞

„Te iubesc, mamă, zise copilul, nu știu să-ți spun cât te iubesc! Se cuibări în brațele mamei, iar dragostea lor le ținea de cald." (STEVIE SMITH)

✞

„Un cămin bun și o femeie cumsecade prețuiesc cât aur și mărgăritare." (GOETHE)

✞

„Viciile noastre cele mai mari încep din cea mai fragedă copilărie, iar îndrumarea de căpetenie a noastră e în mâinile mamei." (MONTAIGNE)

✞

„Viitorul țării îl țese femeia." (CARMEN SYLVA)

✞

„Viitorul unui copil este totdeauna fapta mamei sale." (NAPOLEON I)

Părinții

„Cel ce se îngrijește de părinții săi primește mare binecuvântare de la Dumnezeu!“ (CUVIOSUL PAISIE AGHIORITUL)

✞

„Cel mai rău copil nu este alungat de la masa părintească; pe cel mai rău copil părinții îl petrec la război cu lacrimi în ochi.“ (GRIGORE VIERU)

✞

„Cine vrea să ridice o casă fără binecuvântarea părinților și a lui Dumnezeu, nu va reuși să ajungă la acoperiș!“ (M.V.C. 1940, NR. 32, PG. 2)

✞

„Copilul care luptă contra părinților iese învingător, dar victorie mai rușinoasă nu cred să existe.“ (GRIGORE VIERU)

✞

„Copilul n-are nevoie numai de pâine. Trebuie să ajutăm și să formăm sufletul său gingaș: să-l ajutăm prin iubire, să-l formăm prin disciplină. Cine va fi lângă el toată vremea, pentru a sădi în inima lui simțămintele cele bune? Mama! Cine-i va vorbi despre primejdiile și nenorocirile vieții și-l va învăța tăria voinței și măreția virtuții? Tatăl! Copilul va avea aceste două bune genii până ce va putea zbura cu propriile sale aripi.“ (J. SIMON)

✞

„Dragostea pentru știință și cultul pentru casa părintească sunt cele două mari idei care au fost pasiunea și farmecul vieții mele. Oh, tatăl meu, oh, măicuța mea, oh,

scumpii mei dispăruți care ați trăit atât de modest, într-o căscioară, vouă vă datorez totul! Entuziasmul tău, vrednică mamă, mi l-ai insuflat mie. Dacă totdeauna am unit măreția științei cu măreția patriei, e pentru că tu mi-ai inspirat aceste sentimente. și tu, scumpul meu tată, a cărui viață a fost grea ca și meseria ta, tu mi-ai dovedit ce poate face răbdarea și munca. Ție îți datorez tenacitatea mea în munca mea zilnică. Nu numai că ai avut calitățile perseverente ce fac viața să fie folositoare, dar tu aveai un cult pentru oamenii mari. M-ai deprins a privi în sus, a cerceta mereu. Te văd încă azi, cum după o zi grea de muncă, mă luai lângă tine seara și îmi citeai la lampă cărțile istoriei contemporane, reamintindu-ți epoca glorioasă la care ai fost martor. Învățându-mă a citi, ai avut grijă să-mi arăți măreția Franței. Fiți binecuvântați, scumpii mei părinți, pentru ceea ce ați fost! Memoriei voastre aduc omagiul meu de azi." („CĂMINUL FAMILIAL")

✞

„După Dumnezeu, nu iubesc pe nimeni din lume atât de mult ca pe mama și pe tata." (FER. IERONIM)

✞

„Nu există ochi care să privească părintește, în afară de ochii tatălui și ai mamei." (J.J. ROUSSEAU)

✞

„O copilărie fericită este cel mai frumos cadou pe care îl pot oferi părinții." (R. CHALMONDELEY)

✞

„Părinții nu trebuie să părtinească pe vreunul din copii." (TALMUDUL)

„Părinții vor culege cei dintâi roadele creșterii copiilor lor, dacă vor fi necredincioși, obraznici, nerușinați, neascultători și lăudăroși." (Pr. Dumitru Irina)

✞

„Pe un părinte îl doare de copilul căzut, dar nu abdică de la menirea sa de părinte." (Siluan Sicilianul)

✞

„Poți să-ți părăsești tatăl chiar dacă e judecător; nu poți să-ți părăsești mama, chiar dacă e cerșetoare." (Grigore Vieru)

✞

„Soții au datoria să se nevoiască pentru a se înfrâna, ca să nu transmită patima trupească și copiilor lor. Un copil ai cărui părinți au multă cugetare trupească are de mic astfel de înclinații, pentru că ia cugetare trupească de la ei. La început ea este slabă, ca și toate celelalte patimi ce se moștenesc, – ca urzica pe care atunci când o plantezi o poți lua în mână, dar când crește înțeapă – dar se poate vindeca de către un duhovnic bun, care are discernământ. Iar dacă nu o taie la o vârstă fragedă, va trebui să se nevoiască mult să o taie atunci când ea va crește." (Cuviosul Paisie Aghioritul)

✞

„Tatăl și mama sunt în chip firesc primii noștri prieteni; ei sunt ființele cărora le datorăm cel mai mult." (Silvio Pellico)

✞

„Temelia tuturor virtuților este dragostea părintească." (CICERO)

✞

„Voi, tați, și voi, mame, luați-vă copiii de mână și mergeți împreună la Biserică!" (SF. IOAN GURĂ DE AUR)

Despre părinți și copii

„Bătrânii noștri nu erau așa de isteți și de titrați ca nepoții lor de azi, dar în schimb aveau mai multă înțelepciune de viață. Numele de *«casă»* era la bătrânii noștri un nume sfânt, pe care îl apărau cu ochi de vultur și mână de fier. În vremea bătrânilor noștri, „tata„ din casă era acela care diriguia toate, și fără voia și știrea sa nu se putea mișca nimeni." (PR. IOSIF TRIFA)

✞

„Bună este grija părinților. Bune sunt și mustrarea, și pedepsirea lor. Necesară-i câteodată și nuiaua. Dar când l-ai adus pe copilașul tău cu adevărat la Mântuitorul Hristos și când al tău copil L-a aflat cu adevărat pe Mântuitorul, atunci poți rupe varga, și de dojană te poți lipsi. Atunci poți dormi liniștit și poți muri liniștit, căci copilul tău are cea mai bună zestre și moștenire, care nu se va lua de la el, așezată fiind pe Temelia cea statornică și nebiruită." (PR. IOSIF TRIFA)

✞

„În casa ta, tu, tată, și tu, mamă, trebuie să fiți ceea ce este preotul în Biserică și învățătorul în școală! Fără voi și fără ajutorul vostru nici duhovnicul și nici învățătorul nu pot face nimic din copii voștri. În căsuța voastră este începutul îndreptării tineretului, și cea dintâi răspundere sufletească pentru această lucrare pe voi apasă. Numai o tinerime nouă va putea aduce o viață nouă, o țară nouă. Dar această înnoire se poate face numai prin Hristos și Evanghelia Sa." (Pr. Iosif Trifa)

✞

„O, cum s-a stricat tinerimea zilelor noastre! Vezi tinerei abia ieșiți de sub aripile părinților, pe toate drumurile cu țigara și înjurătura în gură. Eroii crâșmelor și discotecilor sunt azi copii care n-ar trebui să cunoască acest drum al pieirii. Vina acestui rău o poartă în primul rând părinții." (Pr. Iosif Trifa)

✞

„Părinților, ca un ogor ce așteaptă sămânța este sufletul fiilor voștri! Veți răspunde înaintea lui Dumnezeu despre ce fel de sămânță sădiți în ogorul sufletesc al copiilor voștri! O ceară caldă este sufletul odraslelor voastre. Voi sunteți răspunzători despre ce fel de slove și ce fel de tipar imprimați în această ceară!" (Pr. Iosif Trifa)

✞

„Prin creșterea copiilor după voia lui Dumnezeu, părinții își pregătesc și mântuirea lor, și a copiilor care îi vor urma. Aceasta este cea mai mare și cea mai sfântă îndatorire lăsată de Dumnezeu tuturor soților și părinților." (Traian Dorz)

✞

„Și părinții pot ajuta la învierea cea sufletească a copiilor lor... Pe tânărul din Nain, Domnul l-a înviat pentru

lacrimile mamei sale. La învierea celor trei morți din Evanghelie, Domnul a ținut seama de lacrimile celor ce se rugau pentru ei... Mama Fericitului Augustin, Sfânta Monica, a fost aceea care, prin rugăciunile ei, a ajutat ca fiul ei să se facă dintr-un păcătos un sfânt... Mare lucru și mare dar sunt lacrimile și rugăciunile părinților pentru copiii lor căzuți! Câți însă din părinții de azi se roagă cu lacrimi pentru copiii lor pierduți?" (PR. IOSIF TRIFA)

Îndatoririle părinților față de copii

„De folos de unii copii că asimilează toată știința lumii, cunosc numeroase limbi străine, obțin elogii multe pentru inteligența minții lor, dar cu toate acestea au o inimă stricată și vicleană și se rușinează de îndeplinirea îndatoririlor creștinești!" (ANONIM)

✞

„Cei ce doresc să aibă copii vrednici, să se dovedească mai întâi ei înșiși vrednici ca părinți!" (SF. FILARET AL MOSCOVEI)

✞

„Cum îi veți crește pe copiii voștri în rânduială, când voi înșivă duceți o viață fără rânduială? Dacă vrei să educi pe alții, educă-te mai întâi pe tine însuți în Duhul lui Dumnezeu!" (SF. VASILE CEL MARE)

✞

„Dacă ai tăi copii trăiesc rău, acest lucru trebuie să te îndurereze mai mult decât moartea lor!" (ANONIM)

✞

„Fericit este părintele care-și vede copiii săi pârguiți mai mult decât el în daruri și înfrumusețați în virtuți!" (ANONIM)

✞

„Fericiți sunt copiii ai căror părinți cercetează adesea Biserica lui Dumnezeu și propria lor locuință o fac casă de rugăciune, dându-le în felul acesta un exemplu de evlavie! (DANIIL 6, 10) Dar cine poate să plângă îndestul nenorocirea acelor copii ai căror părinți îi cresc după duhul lumii nelegiuite și prin aceasta parcă îi aduc jertfă lui Moloh cel însetat de sânge neprihănit? (IER. 32, 35) Cine îi lipsește pe copii de Biserică, acela îi lipsește de Dumnezeu și, ca atare, de orice fericire." (PR. TOLMACEV)

✞

„Lasă-i fiului tău nu bogăție, ci o bună amintire despre tine! Nu aurul, ci un nume cinstit! Nu argintul, ci știință duhovnicească! Nu o casă luxoasă, ci iscusința de a răbda! Nu prieteni vestiți, ci prieteni buni!" (PR. TOLMACEV)

✞

„Nu există nicio artă mai înaltă decât arta educației copiilor noștri. Pictorul sau sculptorul face numai o figură fără viață, pe când un educator înțelept modelează un chip viu, de care Se bucură Dumnezeu și oamenii, uitându-se la el." (SF. IOAN GURĂ DE AUR)

✞

„Părinții vor fi pedepsiți nu numai pentru păcatele lor, ci și pentru ale copiilor lor, dacă nu-i cresc în duhul evlaviei." (SF. IOAN GURĂ DE AUR)

„Rănile se spală cu vin și se tămăduiesc cu untdelemn. Așa e și în educație: pogorământul trebuie unit cu asprimea, adică în dosul nuielușei trebuie să se afle un măr." (Sf. Ambrozie al Milanului)

✞

„Vasul nu-și pierde mirosul său rău sau bun cu care el s-a îmbibat mai înainte. Așa e și cu educația copiilor; de aceea e necesar să-i deprindem cu binele din fragedă copilărie." (Sf. Dimitrie al Rostovului)

Îndatoririle copiilor față de părinți

„Adu-ți aminte cât au suferit părinții tăi înainte de a te aduce pe lume; cu câtă grijă te-a purtat mama sub inima sa, cu câte dureri te-a născut, cum te-a îngrijit, cum te-a hrănit la pieptul ei, cum te-a primenit, cum a petrecut nopți întregi lângă tine și cu câtă muncă neobosită s-a trudit tatăl tău ca să-ți câștige hrana cea de toate zilele! Bucură-te dacă poți să-ți răsplătești părinții pentru osteneala pe care au depus-o pentru tine!" (Sf. Filaret al Moscovei)

✞

„Ascultarea față de părinți nu este numai o datorie, ci și de mult și neprețuit folos pentru noi. Noi prin ei am primit viața și, supunându-ne lor, ne-o putem prelungi, căci ascultarea și cinstirea față de părinți este prima poruncă ce are o făgăduință. (Efes. 6, 2)" (Sf. Filaret al Moscovei)

„Copii, prețuiți binecuvântarea părinților de o mie de ori mai mult decât orice altă moștenire!“ (Sf. Filaret al Moscovei)

✞

„Cum te porți tu față de părinții tăi, tot așa se vor comporta și copiii tăi față de tine!“ (anonim)

Copiii în Sfânta Scriptură
Vechiul Testament

„Acesta îți va fi bucurie și hrănitor la bătrânețile tale, căci l-a născut nora ta, care este mai bună pentru tine decât șapte fii“. (Rut. 4, 15)

✞

„Căci Domnul ceartă pe cel pe care-l iubește și ca un părinte pedepsește pe feciorul care Îi este drag.“ (Pilde 3, 12)

✞

„Cine cruță toiagul său își urăște copilul, iar cel care îl iubește îl ceartă la vreme.“ (Pilde 13, 24)

✞

„Copiii lor zburdă ca oile și odraslele lor dănțuiesc împrejur.“ (Iov 21, 11)

✞

„Copilul se dă pe față din lucrările lui, dacă purtarea lui este fără prihană și dreaptă.“ (Pilde 20, 11)

„Cununa bătrânilor sunt nepoții, iar mărirea fiilor sunt părinții lor." (PILDE 17, 6)

✞

„Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă; chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea." (PILDE 22, 6)

✞

„Din gura pruncilor și a celor ce sug ai săvârșit laudă, pentru vrăjmașii Tăi, ca să amuțești pe vrăjmaș și pe răzbunător." (PS. 8, 2)

✞

„Doamne, desparte-mă de oamenii acestei lumi, ce-și iau partea în viață, căci s-a umplut pântecele lor de bunătățile Tale; săturatu-s-au fiii lor și au lăsat rămășițele pruncilor." (PS. 16, 14)

✞

„Domnul este îndelung-răbdător, mult-îndurat și adevărat, iertând fărădelegile, greșelile și păcatele și nelăsând nepedepsit, ci pedepsește nelegiuirile părinților în copii până la al treilea și al patrulea neam." (NUM. 14, 8)

✞

„Femeia ta ca o vie roditoare, în laturile casei tale; fiii tăi ca niște vlăstare tinere de măslin, împrejurul mesei tale." (PS. 127, 3)

✞

„Iar mila Domnului din veac în veac spre cei ce se tem de Dânsul, și dreptatea Lui spre fiii fiilor, spre cei ce păzesc legământul Lui." (PS. 102, 17-18)

✞

„Iată eu și pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu spre semne și minuni în Israel, din partea Domnului Savaot, Care locuiește în Muntele Sionului!“ (ISAIA 8, 18)

✞

„În ce chip miluiește tatăl pe fii, așa a miluit Domnul pe cei ce se tem de El.“ (PS. 102, 13)

✞

„Întoarceți-vă, copii răzvrătiți, și Eu voi vindeca neascultarea voastră! Ziceți: Iată venim la Tine, că Tu ești Domnul Dumnezeul nostru.“ (IEREMIA 3, 22)

✞

„Întoarceți-vă, voi copii căzuți de la credință, zice Domnul, că M-am unit cu voi și vă voi lua câte unul de cetate și câte doi de semințe și vă voi aduce în Sion!“ (IEREMIA 3, 14)

✞

„Mai de preț este un copil sărman și înțelept decât un rege bătrân și nebun, care nu mai este în stare să asculte de sfaturi.“ (ECCLES. 4, 13)

✞

„Nu, copiii mei, nu este bună vestea ce o aud eu despre voi; nu mai faceți așa, căci nu este bună vestea care o aud eu; voi răzvrătiți poporul Domnului.“ (I REGI 2, 24)

✞

„Nu cruța pe feciorul tău de pedeapsă; chiar dacă îl lovești cu varga, nu moare.“ (PILDE 23, 13)

✞

„Nu se vor trudi în zadar și nu vor naște feciori pentru moarte fără de vreme, că ei vor fi un neam binecuvântat de Domnul și împreună cu ei și odraslele lor.“ (ISAIA 65, 23)

„Până și copiii îmi arată dispreț; când mă scol, vorbesc pe seama mea." (Iov 19, 18)

✞

„Pentru că ei sunt un popor de răzvrătiți, feciori mincinoși, care nu voiesc să asculte de legea Domnului." (Isaia 30, 9)

✞

„Pentru ce spuneți voi în țara lui Israel pilda aceasta și ziceți: Părinții au mâncat aguridă și copiilor li s-au strepezit dinții?" (Iezechiel 18, 2)

✞

„Să învățați acestea și pe fiii voștri, grăind de ele când ședeți acasă și când mergeți pe cale, când vă culcați și când vă sculați." (Deut. 11, 19)

✞

„Să nu te închini lor, nici să le slujești, căci Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt Dumnezeu zelos, Care pedepsește vina părinților în copii până la al treilea și al patrulea neam pentru cei ce Mă urăsc." (Deut. 5, 9)

✞

„Varga și certarea aduc înțelepciune, iar tânărul care este lăsat (în voia apucăturilor lui) face rușine maicii sale." (Pilde 29, 15)

Copiii în Sfânta Scriptură
Noul Testament

„Atunci I s-au adus copii, ca să-și pună mâinile peste ei și să Se roage; dar ucenicii îi certau. Iar Iisus a zis: «Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția cerurilor!» și punându-și mâinile peste ei, S-a dus de acolo." (MATEI 19, 13-15)

✞

„Ca fii ascultători, nu vă potriviți poftelor de mai înainte, din vremea neștiinței voastre..." (I PETRU 1, 14)

✞

„Când eram copil, vorbeam ca un copil, simțeam ca un copil; judecam ca un copil; dar când m-am făcut bărbat, am lepădat cele ale copilului." (I COR. 13, 11)

✞

„Copii, ascultați pe părinții voștri în Domnul, că aceasta este cu dreptate!" (EFES. 6, 1)

✞

„Copiilor, ascultați pe părinții voștri întru toate, căci aceasta este bine-plăcut Domnului!" (COLOS. 3, 20)

✞

„Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăția cerurilor." (MATEI 18, 4)

✞

„Fraților, nu fiți copii la minte. Fiți copii când e vorba de răutate. La minte însă, fiți desăvârșiți." (I Cor 14, 20)

✞

„Iar Iisus a zis: Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor!" (Matei 19, 14)

✞

„Mai mare bucurie decât aceasta nu am, ca să aud că fiii mei umblă întru adevăr." (III IOAN 1, 4)

✞

„Părinților, nu atâțați la mânie pe copiii voștri, ca să nu se deznădăjduiască!" (COLOS. 3, 21)

✞

„Și voi, părinților, nu întărâtați la mânie pe copiii voștri, ci creșteți-i întru învățătura și certarea Domnului." (EFES. 6, 4)

Pruncii în Sfânta Scriptură

„Ca niște prunci de curând născuți, să doriți laptele cel duhovnicesc și neprefăcut, ca prin el să creșteți spre mântuire."(I PETRU 2, 2)

✞

„În acest ceas, El S-a bucurat în Duhul Sfânt și a zis: Te slăvesc pe Tine, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și de cei pricepuți și le-ai descoperit pruncilor. Așa, Părinte, căci așa a fost înaintea Ta, bunăvoința Ta." (LUCA 10, 21)

✞

„În ceasul acela s-au apropiat ucenicii de Iisus și I-au zis: *«Cine oare este mai mare în Împărăția cerurilor?»* și chemând la Sine un prunc, l-a pus în mijlocul lor și a zis: *«Adevărat zic vouă: De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în Împărăția cerurilor! Deci*

cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în Împărăția cerurilor. și cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește. Iar cine va sminti pe unul dintre aceștia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul mării...Vedeți să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, că zic vouă că îngerii lor, în ceruri, pururi văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri.»"

(MATEI 18, 1-6, 10)

✞

„Și I-au zis: *«Auzi ce zic aceștia?»*. Iar Iisus le-a zis: *«Da. Au niciodată n-ați citit că din gura copiilor și a celor ce sug Ți-ai pregătit laudă?»"* (MATEI 21, 16)

Despre copilărie

„Fiți cu suflet de copil!" (G. CĂLINESCU)

✞

„Miracolul oricărei copilării este că, oricât de apăsătoare ar fi împrejurările în care se petrece, sufletul copilului păstrează o inocență sub atingerea căreia totul împrumută ceva din farmecul unui basm. și chiar dacă, odată cu trecerea anilor, inocența se va pierde, ceea ce rămâne va fi memoria intactă a întâmplărilor trăite în acea vreme. Din acest motiv nicio copilărie nu poate fi urâtă, oricât de hidoase ar fi condițiile în care ți-e dat s-o trăiești." (ALEXANDRA NOICA-WILSON)

Despre Biblie

„Acest bătrân și venerabil hrisov cuprinde cea mai adâncă și mai sublimă înțelepciune și dă concluzii la care, la urma urmei, trebuie să ajungă orice filozofie." (FITCHE)

✞

„Am întotdeauna cu mine trei lucruri: ceasul, ca să știu mersul timpului; mersul trenurilor, ca să știu mersul drumurilor și Biblia, ca să știu mersul vieții!" (CARAGIALE)

✞

„Amin, amin grăiesc vouă, dacă păzește cineva cuvântul Meu, nu va vedea moartea în veac!" (IOAN 8, 51)

✞

„Biblia este ca cerul înstelat. Ochiul simplu vede multe stele lucitoare, ochiul vulturului vede mai multe, ochiul înarmat științific vede și numără cu milioanele; la spatele acestora stă însă nemărginirea." (CAROL HASE, TEOLOG GERMAN)

✞

„Biblia este cea mai bună carte și aș vrea ca ea să fie în mâna tuturor. Biblia trebuie pusă mai ales în mâna tineretului. Ea este cea mai bună carte de școală din lume. Mi-aduc aminte mult mai bine de ceea ce am citit în copilărie decât de ceea ce citesc acum. Doresc ca toți cetățenii țării mele să stea sub înrâurirea acestei sfinte cărți." (TAYLOR, PREȘEDINTE AL S.U.A.)

✞

„Biblia este codul adevărat al sfințeniei și, prin urmare, al adevărului." (SILVIO PELLICO)

✞

„Biblia nu este înțeleasă decât de cei smeriți." (ADOLPHE MONOD)

✞

„Cine se va rușina de Mine și de cuvintele Mele în neamul acesta preacurvar și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el când va veni întru slava Tatălui Său, cu sfinții îngeri!" (MARCU 8, 38)

✞

„Dacă ar fi să fiu dus la închisoare și mi s-ar îngădui să iau cu mine numai o singură carte, aș alege Biblia!" (GOETHE)

✞

„Eu personal iubesc și prețuiesc Biblia, căci aproape numai ei îi datorez toată cultura mea morală. Istorisirile, învățăturile, simbolurile, pildele ei, toate s-au întipărit adânc în mine și m-au influențat într-un fel sau altul. De aceea nu mi-au plăcut atacurile nedrepte, batjocoritoare și răutăcioase împotriva ei. Biblia este o carte de folos pentru totdeauna, pentru că atât cât va fi lumea, nu se va putea ridica cineva să zică: *«Am înțeles-o toată, am priceput-o în fiecare părticică!»*" (GOETHE)

✞

„Evanghelia are o virtute tainică, ceva care lucrează cu putere, o căldură care înrăurește asupra minții și pătrunde totodată și inima. Evanghelia nu e o carte, ci o ființă vie, cu o lucrare, cu o putere care învinge tot ce i se

împotrivește. Sufletul încântat de frumusețea Evangheliei nu-și mai aparține sieși. Dumnezeu Se face stăpânul lui absolut. El îi dirijează gândurile și faptele; sufletul este al Său. Ce dovadă de dumnezeirea lui Hristos! Stăpânirea Sa absolută are numai un scop: perfecționarea spirituală a oamenilor, curăția conștiinței, sfințenia sufletului. S-au admirat cuceririle lui Alexandru, dar iată un Cuceritor care atrage, unește și încorporează cu Sine nu o națiune, ci neamul omenesc! Ce minune! Sufletul omenesc, cu toate puterile lui, e o anexă a existenței lui Hristos." (NAPOLEON I)

✞

„Evanghelia este pentru minte ceea ce telescopul este pentru ochiul omenesc." (LACORDAIRE)

✞

„Față de Biblie, toate cărțile omenești, chiar cele mai bune, sunt numai ca plantele care primesc toată lumina și strălucirea lor numai de la soare." (BOYLE)

✞

„Fericiți sunt cei ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe el!" (LUCA 11, 28)

✞

„Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui Ce M-a trimis pe Mine!" (IOAN 7, 16)

✞

„Luminarea mea o datorez numai citirii unei singure cărți. Unei cărți? Da! și este o carte veche, simplă, modestă ca natura și naturală ca ea; practică și nepretențioasă la înfățișare, ca soarele care ne încălzește, ca

pâinea ce ne hrănește; o carte care ne privește cu atâta dragoste și bunătate, ca o bătrână. Această carte se numește pe scurt Cartea – Biblia. Pe drept se numește ea și Sfânta Scriptură. Cine a pierdut pe Dumnezeu, Îl poate găsi în această carte, și cine nu L-a cunoscut, simte aici adierea cuvântului dumnezeiesc." (H. HEINE)

✞

„Mărturisesc că măreția Bibliei mă umple de uimire. Sfințenia Evangheliei vorbește inimii mele. Uitați-vă la cărțile filosofilor, cu toată pompa lor, cât de mici sunt față de ea!" (J. J. ROUSSEAU)

✞

„Niciun popor mare nu va putea să-și biruie ispitele și nebuniile dacă nu-și învață copiii să cunoască Cuvântul lui Dumnezeu... Dreptatea popoarelor, ca și a inșilor, trebuie insuflată de Biblie. Eu deplâng pe oamenii care nu citesc Biblia în fiecare zi. Mă mir că ei se lipsesc de această putere și plăcere." (WILSON, PREȘEDINTE AL S.U.A.)

✞

„Numele lui Hristos să fie cea dintâi rostire a copilului. Din Evanghelia Sa să se cultive în cei dintâi ani ai copilăriei și numele lui Hristos să fie în așa chip înfățișat copiilor, încât să-L iubească. Să se cultive aceste studii atâta timp până ce, prin creștere, au ajuns bărbați desăvârșiți în Hristos." (ERASMUS DE ROTERDAM)

✞

Scriitorul englez Dickens scria odată fiului său: „Am pus în cufărul tău un *«Noul Testament»*. E cea mai bună carte pe care lumea a cunoscut-o vreodată; alta mai bună n-are să cunoască niciodată!"

„Sfânta Scriptură este degetul unui Dumnezeu Care Se coboară și Se pleacă să scrie pe pământ." (FILOSOFUL HAMAN, ZIS MAGUL NORDULUI)

Despre carte și lectură (citit)

„Cartea aleasă de noi să ne fie un tovarăș, un prieten, un adversar; să stăm de vorbă, să judecăm, să discutăm cu el: numai astfel ne poate folosi cititul!" (DIDEROT)

✞

„Cartea este mica mobilă a minții noastre, motorul spiritului, unealta care vine în ajutorul lenei de-a gândi, a insuficienței noastre, cum și-a bucuriilor sufletului." (EMILE FAGUET)

✞

„Ca să câștigăm din citirea cărților, trebuie să punem în rânduială ceea ce culegem: să facem cum fac albinele!" (SENECA)

✞

„Cărțile rele sunt o otravă morală, care răspândește răul. Autorii răi, chiar după ce-au fost așezați în mormânt, continuă să omoare inimile urmașilor, din generație în generație. Cartea bună este o comoară pentru viață, iar cea rea este un duh chinuitor." (S. SMILES)

✞

„Citește mult, nu multe!" (PLINIU CEL TÂNĂR)

„Citiți încet; recitiți și mai încet!" (FICHTE)

✞

„De-aș fi cel mai mare rege pe pământ, de-aș avea palate și grădini, mese și vinuri, mașini, haine scumpe și sute de servitori, dar cu condiția să nu am niciodată cărți de citit, n-aș vrea să fiu rege. Mai bine aș vrea să fiu sărac într-o cocioabă, cu o grămadă de cărți alături, decât rege căruia să nu-i placă să citească." (MACAULAY)

✞

„Destinul multor oameni a atârnat de faptul dacă în casa părinților lor a fost sau nu o bibliotecă." (EDMONDO DE AMICIS)

✞

„E mare lucru să ai o bibliotecă, dar și mai mare lucru e să știi să te folosești de ea." (JOHN LUBBOCK)

✞

„Nu-și poate nimeni închipui pustiirile ce poate pricinui în sufletele tinere o carte rea, o cuvântare pătimașă, o vorbă vicleană." (E. GRENIER)

✞

„O carte bună înlocuiește o prietenie, o prietenie nu poate înlocui o carte bună." (VASILE CONTA)

✞

„O casă ori o cameră fără cărți e ca un trup fără suflet." (CICERO)

✞

RICHARD DE BURY, episcop englez din secolul al XII-lea, vorbind despre cărți zicea: *„Iată profesorii care ne instruiesc fără verigi, nici cătușe, fără cuvinte aspre, nici mânioase, fără să ceară daruri, nici parale! Dacă te*

apropii de ei, nu dorm; dacă-i întrebi, nu-ți ascund nimic; dacă nu-i prețuiești, nu se plâng niciodată; dacă ești ignorant, nu pot să te ia în batjocură.“

✞

„Și printre cărți sunt prieteni falși; e bine să știi să-i deosebești, ca să te ferești de ei!“ (DAMIRON)

✞

Un bătrân, fiind întrebat cum petrece, a răspuns: *„De n-aș fi știut să citesc, muream de mult!“*

✞

„Voiești ca cititul să-ți lase impresii trainice? Mărginește-te la un mic număr de autori, însuflețiți de multă înțelepciune, și hrănește-te din ființa lor! Mulțimea cărților împrăștie puterile spiritului.“ (SENECA)

✞

„Ziceți că eu n-am prieteni? Am prieteni a căror societate e foarte plăcută, prieteni din toate țările și din toate timpurile. Ei totdeauna sunt împrejurul meu. Când îi chem, vin; când îi întreb, îmi răspund. Unii din ei îmi povestesc ce s-a întâmplat în timpurile trecute; alții, ce se întâmplă în timpul de față. Unii mă învață să trăiesc bine, alții să mor bine. Alții, prin veselia lor, îmi risipesc grijile și necazurile. Unii îmi oțelesc inima în suferințe, alții mă învață să disprețuiesc dorințele inimii. Unii mă poartă de mână pe drumul științelor, alții mă povățuiesc pe cărarea virtuților. Ca răsplată pentru atâtea binefaceri ei nu cer altceva decât o cameră modestă, unde să fie feriți de pulbere. Când ies pe afară, îi iau cu mine pe cărările pe unde umblu. Liniștea câmpurilor și umbra copacilor le place mult mai bine decât zgomotul orașelor. știți voi cine sunt acești prieteni? Sunt cărțile cele citesc!“ (PETRARCA)

Despre familie

„Familie fără copii – grădină fără flori;
Familie fără copii – clopot fără glas;
Familie fără copii – pasăre fără cântec;
Familie fără copii – pom fără rod;
Familie fără copii – cel mai mare păgânism."

(Pr. Iosif Trifa)

✞

„Totdeauna au existat crize în familie. Astăzi însă familia naturală, tradițională, se află în criză, în mutație spre un viitor confuz și incert, în toată Europa, astfel încât criza familiei este percepută ca simptom al crizei civilizației occidentale, o criză a societății contemporane însăși. *«Criza familiei devine mai devreme sau mai târziu și o criză a Statului»*, remarca în 1998 președinta Senatului Poloniei. Statisticile demografice arată că în Europa scade numărul căsătoriilor (în Uniunea Europeană: 5 căsătorii la 1000 de persoane) și crește numărul divorțurilor, mai ales în Europa Occidentală. Copii mai puțini iar bătrâni mai mulți; un continent care îmbătrânește și care nu prezintă semne majore de dinamism demografic – aceasta este imaginea actuală a Europei. Cauzele sunt multiple și complexe: mutații de ordin cultural, tehnic, ideologico-pragmatice accelerează fenomenul de secularizare ca pierdere a dimensiunii sacre a vieții și intensifică în mod alarmant mentalitatea individualistă exacerbată, mercantilă, narcisistă și nihilistă. Absența idealului pe termen lung și a valorilor creează adesea în om sentimentul vidului, al singurătății și al abandonului, determinând mulți oameni să se refugieze în practica dogului, violenței, în sectarism și

suicid. La criza aceasta de ordin spiritual din Europa Occidentală se mai adaugă în Europa Centrală și Orientală, în fostele țări cu regim comunist, și alți factori negativi care lovesc în familie. Sărăcia, șomajul, sectele prozelitiste, violența, nesiguranța zilei de mâine, emigrația spre țări mai bogate. În România, criza familiei se manifestă și în abandonul copiilor, și în abandonul părinților, în numărul mare de avorturi și chiar o creștere a numărului divorțurilor, în creșterea violenței în familie și în creșterea delincvenței juvenile. Cauzele economice și mutațiile specifice perioadei de tranziție spre capitalism explică doar în parte acest fenomen. Nu trebuie uitat că, în parte, criza spirituală a familiei în România se datorează și secularizării impuse de regimul comunist prin faptul că educația copiilor și tinerilor, adulții de azi, a fost un monopol al Statului, iar părinții n-au avut posibilitatea să educe suficient copiii și tinerii în credința creștină, ateismul fiind ideologia oficială în toate instituțiile de învățământ, iar dimensiunea creștină a familiei s-a menținut mai mult în virtutea tradiției liturgice și sacramentale decât în virtutea educației sistematice creștine sau a unei pastorale elaborate." (DANIEL, PATRIARHUL B.O.R.)

Despre conversație, vorbire și tăcere

„Ești să taci e o virtute mai mare decât a ști să vorbești.“ (Sf. Ambrozie)

✞

„A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.“ (Confucius)

✞

„Câteva vorbe pline de duh fac adesea mai mult decât cuvântările cele mai elevate.“ (Weber)

✞

„Cel care nu știe să tacă nu va ști nici să vorbească.“ (Pittacus)

✞

„Cine e înțelept învață să tacă și să asculte.“ (Schiller)

✞

„Cine își păzește gura și limba, își scutește sufletul de multe necazuri.“ (Prov. 21, 23)

✞

„Cine vorbește mult nu se poate să nu păcătuiască, dar cel ce-și ține buzele este un om chibzuit.“ (Prov. 10, 19)

✞

„Gândirea este un covor strâns frumos; convorbirea îl desfășoară și-l arată la lumină.“ (Themistocle)

„Limba este un rău fără astâmpăr; ea este plină de venin aducător de moarte. Cu ea binecuvântăm pe Domnul și Tatăl și cu ea blestemăm pe oameni, care sunt făcuți după asemănarea lui Dumnezeu." (IACOV 3, 8-9)

✞

„Limba ta se aseamănă cu leul: îi dai drumul, te sfâșie." (ZICĂTOARE AFRICANĂ)

✞

„Moartea și viața sunt în puterea limbii, iar cei ce-și stăpânesc limba vor mânca roadele ei." (PROV. 18, 21)

✞

„Oamenii inteligenți și înțelepți sunt totdeauna cea mai bună carte de conversație." (GOETHE)

✞

„Orice om să fie grabnic să asculte, zăbavnic să vorbească, zăbavnic la mânie." (IACOV 1, 19)

✞

„Pacea, gândirea în tăcere și virtutea în ascuns sunt elementele cu ajutorul cărora se plămădesc lucrurile mari; albinele nu lucrează decât la întuneric." (CARLYLE)

✞

„Păcat de omul care nu are destul spirit pentru a vorbi, nici destulă rațiune pentru a tăcea!" (LA BRUYERE)

✞

„Pe pomul tăcerii rodește liniștea." (ZICĂTOARE ARABĂ)

✞

„Rar ne căim vorbind puțin; foarte des, vorbind prea mult." (LA BRUYERE)

✞

„Sufletele mari suferă în tăcere." (SCHILLER)

✞

„Surdul vorbește mai tare decât cel care îl aude și prostul discută mai mult decât cel ce înțelege." (N. IORGA)

✞

„Tăcerea este adesea culmea înțelepciunii." (PINDAR)

✞

„Tăcerea își are vremea ei și vorbirea își are timpul ei." (ECCLESIASTUL 3, 7)

✞

„Trebuie sau să taci, sau să spui lucruri care prețuiesc mai mult decât tăcerea. Mai degrabă aruncați la întâmplare o piatră decât un cuvânt de prisos sau fără folos. și nu spuneți puțin în cuvinte multe, ci spuneți mult în puține cuvinte." (PITAGORA)

✞

„Un suflet mare vorbește cumpănit și sigur." (SENECA)

✞

„Uneori tăcerea spune mai mult decât toate discursurile." (MONTESQUIEU)

✞

„Vorba, ca și oamenii, nu valorează decât dacă sunt la locul lor." (RIVAROL)

✞

„Vorba dulce farmecă chiar mai mult decât frumusețea: aceasta din urmă împodobește trupul, iar cea dintâi e stăpâna sufletului." (HERDER)

✞

„Vorbește, ca să te cunosc!" (SOCRATE)

✞

„Vorbind puțin, vei asculta mai mult." (PROVERB RUS)

Despre caracter

„Bărbații și femeile de caracter alcătuiesc conștiința unei societăți. Ferice de poporul la care cea mai mare laudă stă în însușirea: «Este un om de caracter!»“ (V. REIN)

✞

„Caracterul este energia ascunsă și statornică a voinței; e ceva de nezguduit în scopurile sale și încă și mai mult în credincioșia către sine însuși, în convingerile sale, în prieteniile sale, în virtuțile sale; o putere intimă care țâșnește din om și inspiră tuturor acea atitudine pe care noi o numim sinceritate.“ (LACORDAIRE)

✞

„Caracterul face puterea morală a omului.“ (LACORDAIRE)

✞

„Credința e mai presus de știință, viața e mai presus de inteligență. Credința și voința constituie o sinteză numită caracter. Cât de puține sunt caracterele!“ (B.P. HASDEU)

✞

„Hotărârea, dreptatea, exemplul, sinceritatea alcătuiesc ceea ce numim caracter. El este temelia demnității personale.“ (LA ROCHEFOUCAULD)

✞

„În lume reușim mai ales prin caracter.“ (SF. MARCU GIRARDIN)

„Între caractere și inteligențe n-ar trebui să existe alegere. Inteligențele se găsesc foarte adesea, caracterele foarte rar." (MIHAI EMINESCU)

✞

„Mai bine caractere fără cultură decât cultură fără caracter." (ERZIEHER)

✞

„Podoaba vieții este talentul, cununa talentului e caracterul." (S. MEHEDINȚI)

✞

„Poți avea minte, știință și chiar geniu, dar cu toate acestea să nu ai caracter." (LACORDAIRE)

✞

„Un caracter este o voință educată perfect." (NOVALIS)

Despre rușine

„A nu fi cuprins de rușine atunci când ai greșit e cea mai mare depravare." (ARISTOTEL)

✞

„Cel care nu roșește de căință nu va fugi de fapte care dau mustrări de cuget." (SCHILLER)

✞

„Există o limită a rușinii pe care omul o resimte în fața nimicniciei și neputinței sale, dar o dată depășită această limită, el găsește o plăcere imensă în chiar sentimentul rușinii." (DOSTOEVSKI)

„Frică, cinste și rușine aveau îndeosebi oamenii altădată." (ANONIM)

✞

„Înainte de comunism se ocupa Biserica de educație. Nu se gândea să reorganizeze monahismul. Problemele erau pentru toți creștinii. Tineretul care vine la mănăstire vine cu neputințele societății de astăzi. și atunci e cu mult mai greu să faci din el un om duhovnicesc decât altădată, când familia era creștină, era bună, oamenii își învățau copiii, veneau cuviincioși, crescuți altfel. Acum... dac-o apucat de-o învățat lucruri rele, sunt foarte greu de scos. Mai ales la tineret. La cei care sunt cu sufletul mai curat, răul, murdăria se prinde mai repede ca la alții." (PĂRINTELE PETRONIU TĂNASE – ATHOS)

✞

„În anumite situații, învingătorului îi este rușine de cel pe care l-a învins, tocmai fiindcă și-a arătat superioritatea față de el." (DOSTOEVSKI)

✞

„Păzește-te chiar când ești singur să rostești sau să faci lucruri josnice! Învață-te să te rușinezi mai ales de tine decât de altul!" (DEMOCRIT)

Despre pedepsirea copilului

„Nu acela este înțelept care știe să pedepsească, ci acela care știe să prevină abaterile." (RICHARD WURMBRAND)

„Nu pedepsi copilul fără să te rogi la urmă împreună cu el! E un lucru de căpetenie!“ (F.C. 1942, NR. 3, PG. 4)

✞

„Nu pedepsi copilul pentru întâmplări nenorocite, dar nu trece niciodată cu vederea minciuna, lenea, răutatea și neascultarea!“ (F.C. 1942, NR. 3, PG. 4)

✞

„Obiceiul de a tot certa este vătămător. Lasă-te de el!“ (F.C. 1942, NR. 3, PG. 4)

✞

„Pedeapsa în educație, ca măsură de îndreptare, este necesară, numai că ea nu este unica măsură.“ (RICHARD WURMBRAND)

✞

„Pedeapsa să fie cât se poate de ușoară, dar însoțită de toate împrejurările care pot să deștepte în copil rușinea și remușcarea.“ (FENELON)

✞

„Să nu pedepsești niciodată în grabă, nici în supărare! Copilul simte îndată că l-ai pedepsit ca să-ți potolești mânia, nu ca să-l îndrepți spre bine.“ (FAMILIA CREȘTINĂ 1942, NR. 3, PG. 4)

Despre purtare

„A rămâne tânăr mult timp, a rămâne copil chiar prin spontaneitatea și dragostea inimii; a păstra – nu în manifestările tale exterioare, ci în adâncul ființei tale chiar – ceva ușor, vesel, înaripat, acesta e cel mai bun mijloc de-a stăpâni peste viața ta. Căci ce forță mai mare este decât tinerețea?“ (GUYAN)

✞

„Cunoaște-te pe tine însuți! – nimic mai greu. Căci amorul nostru propriu exagerează totdeauna meritul nostru înaintea ochilor noștri.“ (CHILON)

✞

„Dacă ai mult, dă din bunurile tale; dacă ai puțin, dă din inima ta!“ (MAXIMĂ ARABĂ)

✞

„Dacă se vorbește rău despre tine și-o fi adevărat, îndreptează-te; dacă sunt minciuni, zâmbește!“ (EPICTET)

✞

„Fiți pentru voi înșivă un critic sever!“ (BOILEAU)

✞

„Gluma e ca sarea: trebuie s-o întrebuințezi cu măsură.“ (PITAGORA)

✞

„Oamenii sunt făcuți unii pentru alții; caută deci să-i îndreptezi sau îndură-i așa cum sunt!" (MARCU AURELIU)

✞

„Pe-o persoană modestă și bine crescută se cade să n-o auzi niciodată râzând cu hohote." (M-ME DE MAINTENON)

✞

„Primiți tot adevărul, chiar dacă ar combate orgoliul vostru; faceți dreptate tuturor, oricare ar fi interesul vostru! Iubiți cu bucurie tot ce e frumos, bun și sfânt, oricare ar fi ființa la care am găsi aceste însușiri!" (CHANNING)

✞

„Purtați-vă cu cei mari ca și cu focul: nu stați nici prea aproape de ei, nici prea departe!" (DIOGENE)

✞

„Purtați-vă totdeauna ca și cum v-ar privi zece ochi!" (CONFUCIUS)

✞

„Retrage-te în tine însuți; practică deseori această reculegere sufletească: vei deveni un om nou!" (MARCU AURELIU)

✞

„Vă gândiți să luați o hotărâre mare? Luați în seamă rezultatul, iar nu greutățile!" (SF. IOAN HRISOSTOM)

✞

„Vorbiți puțin și numai despre cele ce știți; vorbiți la timpul cuvenit și cu rânduială!" (CARDINALUL RICHELIEU)

Despre prietenie

„Avea un prieten este a avea un alt eu. A trăi și-a iubi este același lucru.“ (CICERO)

✞

„Adevărata prietenie este o mulțumire sufletească ce n-o pot înțelege oamenii de rând.“ (LA BRUYERE)

✞

„Aurul îl cercăm în foc, iar pe prieteni în vremi de restriște.“ (ISOCRATE)

✞

„Bucuria omului e omul. Între ei se înfiripă prietenia, care umple cel mai întins deșert al sufletului nostru. A iubi și-a fi iubit, iată taina fericirii!“ (BOSSUET)

✞

„Bunăvoința ne face mai mulți prieteni decât bogăția și ne aduce mai multă încredere decât puterea.“ (FENELON)

✞

„Cât despre mine, îmi place mai mult un prieten adevărat decât toate onorurile lumii la un loc.“ (SOCRATE)

✞

„Ce nu vrei să știe dușmanul, nu spune prietenului!“ (PROVERB ARAB)

✞

„Cel care n-a simțit niciodată farmecul unei prietenii sincere și dezinteresate, nu cunoaște toată fericirea pe care un om o poate primi de la un om." (YOUNG)

✞

„Cine este erou? Acela care știe să facă din dușman prieten!" (J. J. ROUSSEAU)

✞

„Cine își face mulți prieteni, îi face spre nenorocirea lui; dar este un prieten care ține la tine mai mult decât un frate." (PROV. 18, 24)

✞

„Cine primește sincer pe prieten, respectuos pe rude, cu politețe pe femei, cu daruri pe săraci, cu smerenie pe cei mândri, cu sfaturi blânde pe cei rătăciți, iar pe cei înțelepți după felul lor de a fi, acela este un om cu adevărat prietenos." (HERDER)

✞

„Cred în binefacerile prieteniei când ajunge până la dăruirea de sine." (DUHAMEL)

✞

„Cum înveselește untdelemnul și tămâia inima, așa de dulci sunt sfaturile pline de dragoste ale unui prieten." (PROV. 27, 9)

✞

„De mi-ai numi o mie de comori, acestea toate nu prețuiesc cât un adevărat prieten." (SF. IOAN GURĂ DE AUR)

✞

„Du-te la prieteni mai curând când sunt nefericiți decât când sunt fericiți!" (CHILLON)

✞

„E bine să te înduioșezi de nenorocirea prietenilor tăi, dar e mai bine să le vii în ajutor." (VOLTAIRE)

✞

„E mare mângâiere la vreme de restriște să te afli lângă cineva pe care să-l doară inima pentru tine." (CERVANTES)

✞

„E o eroare generală de a se socoti drept prieteni două persoane care se tutuiesc." (RENARD)

✞

„Eu am pe prietenul meu în mine și eu sunt în el." (TOMA D'AQUINO)

✞

„Ferește-te deopotrivă de prietenia dușmanului și de dușmănia prietenului!" (N. IORGA)

✞

„Gândiți-vă mult când voiți să faceți din cineva un prieten; când v-ați hotărât însă, primiți-l cu inima deschisă și vorbiți-i cu aceeași încredere ca în voi înșivă!" (SENECA)

✞

„Îmi iubesc prietenul cel mai bun, dușmanul meu cel mai vajnic. Este omul care mă ține treaz." (G. B. Shaw)

✞

„Încrederea este cel dintâi element al prieteniei; s-ar putea spune chiar că ea nu e decât tinda, fiindcă jertfa de sine este altarul." (LACORDAIRE)

✞

„La nevoie se cunoaște adevăratul prieten!" (ENNIUS)

✞

„Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viața lui să și-o pună pentru prieteni." (IOAN 15, 13)

✞

„Nimic însă n-are să-ți mulțumească într-atâta sufletul ca o prietenie sinceră și credincioasă. Ce bine este când poți găsi o inimă sinceră, căreia să-i încredințezi în liniște toate tainele tale, care să fie mai îngăduitoare cu noi decât noi înșine, care să ne aline grijile prin vorba ei plăcută, al cărei sfat să te lămurească, a cărei veselie să-ți împrăștie mâhnirea și-a cărei privire numai să-ți poată însenina fața și să-ți reverse în suflet bucurie!" (SENECA)

✞

„Nimic nu contribuie mai mult la dulceața vieții decât prietenia; și nimic nu ne tulbură așa de mult pacea inimilor noastre decât prietenii, în caz că n-am știut să-i alegem bine." (SAINT-EVREMOND)

✞

„Nimic nu rănește un prieten ca lipsa de încredere; căci ce este prietenia decât unitatea a două suflete? și unde este unitate fără încredere?" (LACORDAIRE)

✞

„Nu da prietenilor sfaturi frumoase, ci sfaturi folositoare!“ (SOLON)

✞

„Nu necinsti numele sfânt de prieten, dându-l unui om lipsit de orice virtute!“ (S. PELLICO)

✞

„Nu se poate merge departe în prietenie dacă nu suntem gata a ne ierta unii altora inerentele noastre greșeli.“ (LA BRUYERE)

✞

„Nu trebuie să-ți bați joc de prieteni; e încă ceea ce ai mai bun.“ (RENARD)

✞

„Prieten ți-i cel care ghicește totdeauna când ai nevoie de el.“ (RENARD)

✞

„Prietenia adevărată îndoiește bucuriile și înjumătățește necazurile.“ (BACON)

✞

„Prietenia desăvârșită este aceea a oamenilor care sunt virtuoși și care se aseamănă prin virtutea lor.“ (ARISTOTEL)

✞

„Prietenia desăvârșită ne pune în necesitate (condiția) de-a fi virtuoși. Deoarece prietenia nu poate dăinui decât între persoane onorabile, ea vă silește să vă asemănați lor. Găsiți în

prietenie siguranța sfatului bun, împărtășirea durerilor voastre, ajutor în nevoile voastre." (M-ME DE LAMBERT)

✞

„Prietenia este ca un suflet în două trupuri." (ARISTOTEL)

✞

„Prietenia trainică e numai aceea care se întemeiază pe faptul de a voi și a nu voi aceleași lucruri." (SALLUSTIUS)

✞

„Prietenia unui om mare este o binefacere dumnezeiască." (VOLTAIRE)

✞

„Prietenul adevărat iubește oricând și în nenorocire ajunge ca un frate." (PROV. 17, 17)

✞

„Prietenul tuturora nu e prietenul nimănui." (BOURDALOUE)

✞

„Purtați-vă cu dușmanii ca și când ei vă vor fi prieteni într-o zi!" (M-ME DE STAEL)

✞

„Să nu faci pe nimeni prieten până nu vei cerceta felul cum s-a purtat cu foștii săi prieteni!" (ISOCRATE)

✞

„Să nu te grăbești a te împrieteni cu cineva, dar dacă te-ai împrietenit, caută să-i rămâi credincios!" (ISOCRATE)

✞

„Sunt o sută de chipuri cum să mărturisim prietenia noastră fără s-o spunem." (M-ME DE SEVIGNE)

✞

„Și unde este prea multă fericire, și unde este prea mult necaz, scade prietenia." (CARMEN SYLVA)

✞

„Unii oameni se simt atât de jigniți de-o vorbă, de-o contrazicere, de un gest, încât nu ni le iartă niciodată, schimbând prietenia în dușmănie. Asta n-o pot înțelege!" (SCHOPENHAUER)

✞

„Vom câștiga prietenia unui om cultivând în noi însușirile pe care le prețuim la el." (SOCRATE)

Despre credință și necredință

„Adevărata credință e ca un diamant, ca o picătură de lumină cerească. Cu cât e mai curată, cu atât e mai prețioasă." (FECHNER)

✞

„Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică." (IOAN 3, 16)

„Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi." (MARCU 16, 16)

✞

„Cercetați istoria - în orice timp și loc vă va plăcea s-o deschideți - și veți găsi pe om îngenuncheat înaintea lui Dumnezeu, cerându-I toate lucrurile, chiar imposibilul!" (LACORDAIRE)

✞

„Cine nu crede în nimic se îndoiește de sine însuși. Credința este ca pușculița în care se strâng economiile casnice. Credinciosul își încasează dobânda neștiut de nimeni. Toate epocile în care domnește credința, sub orice formă, sunt strălucite, înălțătoare și rodnice atât pentru contemporani, cât și pentru urmași. Am crezut și mai ales acum cred. Meargă-mi bine sau rău, eu rămân în tagma credincioșilor!" (SHOPENHAUER)

✞

„Corabia credinței este un fel de corabie a lui Columb: duce spre pământuri noi." (MENZEL)

✞

„Credința adevărată și care are de obiect adevărul este cea mai înaltă și mai desăvârșită treaptă la care poate ajunge omul în viața pământească. Ea stă la capătul dezvoltării ființei omenești." (GUIZOT)

✞

„Credința e cea mai mare binefacere pentru suflete. Fără ea, viața e fără vlagă, dacă nu tristă, și farmecul ei se pierde. Indiferența și plictiseala năpădesc conștiința noas-

tră. Încet, încet acestea pregătesc terenul favorabil, unde va crește nemulțumirea. Viața ajunge nesuferită. Ne simțim nefericiți, cum s-ar simți un om condamnat să trăiască în întuneric. și tocmai credința e aceea care ne face să triumfăm asupra nenorocirilor, deznădejdii și slăbiciunii noastre. Ea înfrumusețează viața, dându-i un ideal; ea o întărește, hotărându-i un scop. O conștiință fără credință e o locuință umedă și întunecoasă. Credința e izvor viu de fericire." (JEAN FINOT)

„Credința e mai presus de știință. Voința e mai presus de inteligență." (B. P. HAȘDEU)

✞

„Credința e mare, credința dă viață. Istoria unei națiuni ajunge rodnică, înălțătoare de suflete, mare, îndată ce națiunea începe să creadă." (TH. CARLYLE)

✞

„Credința e un frumos curcubeu care unește cerul cu pământul; o mângâiere pentru toți, dar care pare felurit fiecărui călător, după locul în care se află." (GEIBEL)

✞

„Credința este încrederea fiască a omenirii în dragostea părintească a lui Dumnezeu." (PESTALOZZI)

✞

„Credința este măduva vieții noastre." (SCHLEGEL)

✞

„Credința este mâna care atinge infinitul." (ELLEN WHITE)

„Credința este organul prin care respirăm parfumul veșniciei chiar aici, pe pământ, în viața trecătoare a trupului, și prin care ne împărtășim de gustarea bucuriei nesfârșite." (SCHUBERT)

✞

„Credința nu este numai o virtute, este poarta sfințită prin care trec toate virtuțile." (HELWALD)

✞

„Credința strămoșească și idealul moral trebuie să le capete sau recapete poporul nostru, spre a deveni mare popor." (N. IORGA)

✞

„Dacă puțina știință depărtează pe oameni de la credință, adevărata știință îi readuce totdeauna la ea." (BACON)

✞

„Din credință izvorăsc toate virtuțile sociale, căci – după părerea unanimă a înțelepților – stâlpul cel mai puternic al moralei și al vieții de Stat este credința într-un Dumnezeu Care răsplătește și pedepsește." (CHATEAUBRIAND)

✞

„Dragostea vine de la Dumnezeu, credința duce pe om la Dumnezeu." (STIRNN)

✞

„După cum respectarea cultului divin este prilej de mărire a Statelor, tot așa disprețuirea acestuia pricinuiește

decăderea lor. Necredința este ceva întâmplător, numai credința religioasă constituie starea normală a omenirii." (TOCQUEVILLE)

✞

„Eu mă rog mereu cât lucrez în laborator. Am învățat mult și cred tot așa ca un simplu țăran breton." (PASTEUR)

✞

„Iar credința este încredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute." (EVREI 11, 1)

✞

„Istoria, științele naturii, medicina și chiar legăturile dintre părinți și copii nu pot exista fără credință." (H. GROTIUS)

✞

„Lipsa de credință religioasă s-a dovedit totdeauna a fi o rădăcină putredă în viața popoarelor, căci ea nu satisface nevoile sufletești ale oamenilor, și, de regulă, biruința este a acelora care știu să-și păstreze sentimentele religioase." (HELWALD)

✞

„Minunea e copilul cel mai drag al credinței." (GOETHE)

✞

„N-a existat niciodată un popor de atei!" (BETTEX)

✞

„Nicio nenorocire nu înseamnă ceva și nimic nu e pierdut atâta timp cât credința rămâne în picioare, cât timp capul se ridică din nou, cât timp sufletul nu abdică." (MAETERLINK)

„Noi ne-am păstrat toate sentimentele naționale curate și întregi numai prin credință." (BURKE, scriitor englez)

✞

„Nu poți cârmui o lume fără Dumnezeu. Poți numai s-o astâmperi cu tunul." (NAPOLEON I)

✞

„Omul are trebuință de credință pentru a-și hrăni viața sa spirituală, după cum stomacul are nevoie de hrană pentru a susține viața biologică." (GUSTAVE LE BON)

✞

„Omul, cu cât se mărește, cu atât trebuie să creadă mai mult." (V. HUGO)

✞

„Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri." (MATEI 10, 32-33)

✞

„Pentru cine vrea să creadă, am o mie de motive; pentru cel ce nu vrea (să creadă), n-am niciunul." (FER. AUGUSTIN)

✞

„Rațiunea face pe om, credința pe creștin. Rațiunea ne duce până la marginea infinitului, credința ne dă pe Dumnezeu întreg." (LACORDAIRE)

✞

„Sfârșitul filosofiei este să știi că trebuie să crezi." (GEIBEL)

✞

„Și Iisus i-a zis: Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi!" (IOAN 11, 25)

✞

„Și răspunzând, Iisus le-a zis: Aveți credință în Dumnezeu. Adevărat zic vouă că oricine va zice acestui munte: *«Ridică-te și te aruncă în mare!»* și nu se va îndoi în inima lui, ci va crede că ceea ce spune se va face, fi-va lui orice va zice!" (Marcu 11, 22-23)

✞

„Știința nu-i decât o jumătate; credința este cealaltă jumătate." (NOVALIS)

✞

„Toate se clatină unde lipsește credința." (SCHILLER)

✞

„Un grăunte de adevărată credință valorează mai mult decât un cântar de știință istorică; și-o picătură de iubire mai mult decât o mare întreagă de știință a tuturor tainelor naturii." (A. FRANCKE)

✞

„Un om cu credință este o putere socială, egală cu nouăzeci și nouă de oameni care n-au decât interese." (STUART MILL)

✞

„Viața este o taină tristă, a cărei cheie o are credința." (LAMENNAIS)

Despre Dumnezeu și despre Mântuitorul Iisus Hristos

„Acela care a căutat odată pe Dumnezeu sfârșește prin a-L găsi pretutindeni.“ (NOVALIS)

✞

„Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt Se va chema și Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său. și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit.“ (LUCA 1, 32-33)

✞

„A trece prin lume, a vedea cerul deasupra capului, creațiunea împrejur și a nu căuta adevărul ziua și noaptea, a nu căuta pe Dumnezeu în tainele în care El Se ascunde și care ne înconjoară din toate părțile, e o mare greșeală, e rușinos și degradant.“ (OCTAVE FEUILLET)

✞

„Adevărul nu este sub soare. El este dincolo, este în Dumnezeu, fără de Care omul nu cunoaște nimic: nici pământul, nici cerul, nici prezentul, nici viitorul, nici chiar inima sa. și cu cât el învață fără Dumnezeu și în afară de El, cu atât își mărește o dată cu cercul cercetărilor și pe acela al îndoielilor și al nemulțumirilor.“ (LACORDAIRE)

✞

„Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea." (IOAN 3, 17)

✞

„Către Tine, Doamne, am ridicat sufletul meu, Dumnezeul meu!" (PS. 24, 1)

✞

„Cea mai bună închinare către Dumnezeu e să păstrăm în sufletele noastre ceva din Dumnezeirea Lui." (N. IORGA)

✞

„Cea mai înaltă satisfacție a spiritului nostru constă întru a recunoaște pe Dumnezeu." (SPINOZA)

✞

„Ceea ce găsesc eu cu deosebire fermecător în caracterul lui Iisus este nu numai blândețea și simplitatea moravurilor Sale, ci mai ales umanitatea Sa, prietenia Sa, chiar gustul Său. El n-a ocolit petrecerile și solemnitățile familiare, a mers la nuntă, a stat de vorbă cu femeile, S-a jucat cu copiii, a mâncat cu vameșii. El era îngăduitor și drept în același timp, blând cu cei slabi și temut cu cei răi. Dacă n-ar fi cel mai înțelept dintre muritori, ar fi totuși cel mai vrednic de iubit." (J. J. ROUSSEAU)

✞

„Ceea ce se poate da ca absolut sigur este, că Dumnezeu este infinit, iar mintea omenească e foarte mărginită." (VOLTAIRE)

„Cel care posedă într-adevăr cuvântul lui Iisus își poate înțelege chiar și tăcerea." (SF. IGNATIE TEOFORUL)

✞

„Cele dintâi datorii le avem față de Dumnezeu." (CICERO)

✞

Celebrul naturalist I. H. FABRE, fiind întrebat de-un poet dacă crede că este Dumnezeu, răspunse: *„Dumnezeu? Îl văd chiar!"*

✞

„Cetățeanul care nu cunoaște pe Dumnezeu este ciuma cetății." (PLATON)

✞

„Cine cunoaște pe Iisus Hristos, cunoaște rostul tuturor lucrurilor." (B. PASCAL)

✞

„Cred în Dumnezeu și-L ador fără să încerc ca să-L înțeleg.. Îl văd pretutindeni de față și activ, nu numai în cârmuirea veșnică a vieții și în viața lăuntrică a sufletului omenesc, ci și în istoria popoarelor și a omenirii." (GUIZOT)

✞

„Dacă Dumnezeu a luat cândva făptură omenească sau dacă vreun om a devenit Dumnezeu - atunci e limpede că Hristos este Dumnezeu și Om în același timp." (BYRON)

✞

„Dacă Dumnezeu nu există și tu ai crezut în El, nu ai pierdut nimic. Dar dacă Dumnezeu există și tu nu ai crezut în El, ai pierdut totul!" (PASCAL)

✞

„Dacă e o greutate să crezi în Dumnezeu, e o absurditate să nu crezi." (VOLTAIRE)

✞

„Dacă n-ar exista Dumnezeu, ar trebui inventat. Glasul întregii naturi ne strigă că este un Dumnezeu." (VOLTAIRE)

✞

„Descoperă Domnului calea ta și nădăjduiește în El și El va împlini. și va scoate ca lumina dreptatea ta și judecata ca lumina de amiază. Supune-te Domnului și roagă-L pe El; nu râvni după cel ce sporește în calea sa, după omul care face nelegiuirea. Părăsește mânia și lasă iuțimea; nu căuta să vicleneşti. Că cei ce viclenesc de tot vor pieri; iar cei ce așteaptă pe Domnul vor moșteni pământul." (Ps. 36, 5-9)

✞

„Duh este Dumnezeu, și cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în adevăr." (IOAN 4, 24)

✞

„Dumnezeu, Care nu poate fi văzut de muritori, Se vădește din lucrurile Sale." (ARISTOTEL)

✞

„Dumnezeu este aici, pe pământ, cea mai populară dintre toate ființele. În mijlocul câmpului, rezemat pe unealta de muncă, muncitorul își ridică ochii spre cer și, printr-o mișcare simplă ca și inima sa, arată copiilor pe Dumnezeu. Săracul Îl cheamă, muribundul Îl strigă, cel rău se teme de El, binefăcătorul Îl slăvește, regii Îi oferă coroanele lor, armatele Îl pun în fruntea lor. Victoria Lui Îi aduce laudă; înfrângerea în El caută ajutor. Nu este timp, nu este loc sau împrejurare unde Dumnezeu să nu Se arate și să nu fie chemat." (LACORDAIRE)

✞

„Dumnezeu este oaspetele firesc al sufletului omenesc." (E. NAVILLE)

✞

„Dumnezeu? Toată lumina de soare și toată lumina de suflet care a fost, care este și care poate să fie!" (N. IORGA)

✞

„Este un Domn, o credință, un botez, Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, Care este peste toate și prin toate și întru toți." (EFESENI 4, 6)

✞

„El i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău!" (MATEI 22, 37)

✞

„Eu simt că există un Dumnezeu și nu pot înțelege deloc că s-ar putea să nu existe. Sunt însă spirite care se depărtează de credință. Aceasta dovedește că în lume sunt și monștri." (LA BRUYERE)

„Eu sunt Păstorul Cel bun! Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale." (IOAN 10, 11)

✞

„Existența lui Dumnezeu este mai sigură decât cea mai sigură dintre toate teoremele geometriei." (DESCARTES)

✞

„Existența lui Iisus Hristos este – o recunosc – de la un capăt până la altul o țesătură misterioasă; dar acest mister corespunde greutăților care sunt în orice viață omenească. Dacă acest mister nu e admis, lumea e o enigmă; dacă îl admitem, avem o minunată lămurire a istoriei omenești." (NAPOLEON I)

✞

„Fericit cel ce nu caută să priceapă tainele dumnezeirii, ci cântă înaintea ta, Doamne, ca o harfă! Fericit cel ce a înțeles cât este de greu să știi ceva și cât e de dulce să Te iubească pe Tine!" (D. MEREJKOWSKY)

✞

„Hristos! Ah! Da! Orice-ar face și orice-ar zice omenirii, El rămâne pururi Unicul și Neînțelesul! De îndată ce crucea Sa se arată, de îndată ce numele Său se rostește, totul se liniștește și se schimbă: dorul de răzbunare piere și se întrezărește iertarea, care curăță inimile. El este Evocatorul aspirațiilor negrăit de frumoase și Dătătorul revederilor veșnice. El e Stăpânul mângâierilor neașteptate și Prințul iertărilor nesfârșite. și, în această clipă, oricât de nimicitor ar părea venind de la

mine, aș vrea să cutez a spune fraților necunoscuți, care m-au urmat la Sfântul Mormânt: *«Căutați-L și voi, încercați... fiindcă în afară de El nu e nimic!»*" (PIERRE LOTI)

✞

„Iar Eu și Tatăl Meu una suntem!" (IOAN 10, 30)

✞

„Iisus Hristos dacă n-ar fi trăit niciodată, n-am fi fost în stare să-L inventăm!" (WINK)

✞

„Iisus i-a zis: Eu sunt Calea, Adevărul și Viața! Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine!" (IOAN 14, 6)

✞

„Iisus este unic în felul Său, în orice privință. Nimic nu poate fi comparat cu El. Desfășoară-se viitorul oricum, Iisus nu va fi întrecut. Nobil întemeietor al unei noi perioade în viața omenirii, odihnește-Te în slava Ta! Lucrul Tău este împlinit, dumnezeirea ta întemeiată...!" (RENAN)

✞

„Împreună cu Hristos, chiar în închisoare suntem liberi; fără El, chiar liberi suntem prizonieri!" (UN DEȚINUT POLITIC)

✞

„În desfășurarea vieții pământești în mijlocul naturii strălucitoare, în lumina soarelui, pe țărmul mărilor vijelioase sau în marginea apelor limpezi, în frumoasele priveliști de toamnă sau grădini de primăvară – pretutindeni am căutat pe Dumnezeu. Firea toată, la lumina științei, mi

L-a arătat în mod deosebit. L-am recunoscut în chip evident ca pe însăși puterea lăuntrică a oricărui lucru, a tot ce există." (C. FLAMMARION)

✞

„Înseși sferele se mișcă după măsura unui ritm dumnezeiesc și astrele cântă că Dumnezeu nu e numai marele arhitect, marele matematician, marele poet al lumilor, ci e și marele muzician. Creațiunea este un cântec a cărui cadență e măsurată și-a cărui melodie o ascultă și El." (LAMARTINE)

✞

„Neamul omenesc n-are un fiu care numai pe departe să se poată compara cu Hristos!" (RANKE)

✞

„Nu sunt decât trei soiuri de oameni: unii care slujesc lui Dumnezeu pentru că L-au găsit; alții care veșnic se străduiesc a-L căuta, pentru că nu L-au găsit; și alții care trăiesc fără a-L căuta și fără a-L fi găsit. Cei dintâi sunt și înțelepți, și fericiți; cei de-ai doilea sunt înțelepți, dar nefericiți; iar cei din urmă sunt și nebuni, și nefericiți." (GOETHE)

✞

„O, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cât sunt de necercetate judecățile Lui și cât sunt de nepătrunse căile Lui! Căci cine a cunoscut gândul Domnului sau cine a fost sfetnicul Lui?... Pentru că de la El și prin El și întru El sunt toate. A Lui să fie mărirea în veci. Amin!" (ROMANI 11, 33-34, 36)

„O conștiință fără Dumnezeu este un tribunal fără judecător. Lumina conștiinței nu e altceva decât scânteierea ideii de Dumnezeu în sufletul neamului omenesc. Stingeți pe Dumnezeu, și se va face noapte în om!" (LAMARTINE)

✞

„Omenirea, în desăvârșirea vieții sale lăuntrice, este legată de Iisus Hristos mai mult decât de oricine altul." (DAVID STRAUSS)

✞

„Omul Acesta e mai mult decât un om, căci a izbutit să facă din fiecare suflet omenesc o anexă a Sa." (NAPOLEON I)

✞

„Pe cât este de sigur că există Dumnezeu, cu aceeași siguranță trebuie să afirmăm că Hristos este Dumnezeu. Pe cât de încredințat sunt eu despre mine că nu sunt decât un om, tot așa de sigur sunt că Hristos a fost mai mult decât un simplu om. Cred că mă pricep să cântăresc oamenii; ei bine, vă mărturisesc că Iisus Hristos n-a fost numai un om!" (NAPOLEON I)

✞

„Pentru că M-am coborât din cer nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui Ce M-a trimis pe Mine. și aceasta este voia Celui Ce M-a trimis, ca din toți pe care Mi i-a dat Mie să nu pierd niciunul, ci să-i înviez pe ei în ziua cea de apoi. Că aceasta este voia Tatălui Meu, ca oricine vede pe Fiul și crede în El să aibă viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi." (IOAN 38-40)

„Poate fi om Persoana a Cărei viață o expun Evangheliile? Ce dulceață, ce curăție în moravurile Sale! Ce adâncă înțelepciune în convorbirile Sale! Câtă prezență de spirit, câtă abilitate și curaj în răspunsurile Sale! Dacă viața și moartea lui Socrate sunt ale unui filosof, viața și moartea lui Iisus Hristos sunt ale unui Dumnezeu!" (J.J. ROUSSEAU)

✞

„Poți vedea orașe fără ziduri, fără legi, fără monede, fără scriere, dar un popor fără Dumnezeu, fără rugăciune, fără practici religioase și sacrificii n-a văzut încă nimeni." (PLUTARH)

✞

„Prin înțelepciune, Domnul a întemeiat pământul, iar prin înțelegere a întărit cerurile. Prin știința Sa a deschis adâncurile și norii picură rouă." (PROVERBE 3, 19-20)

✞

„Și Iisus i-a zis: Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi!" (IOAN 11, 25)

✞

„Și toate le-a supus sub picioarele Lui și, mai presus de toate, L-a dat pe El cap Bisericii..." (EFESENI 1, 22)

✞

„Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor, la Care nu este schimbare sau umbră de mutare." (IACOV 1, 17)

✞

„Toate popoarele bateți din palme, strigați lui Dumnezeu cu glas de bucurie. Că Domnul este Preaînalt, Înfricoșător, Împărat mare peste tot pământul." (Ps. 46, 1-2)

✞

„Tot ce scriu, tot ce gândesc, tot ce nădăjduiesc își are temeiul în credința despre dumnezeirea Domnului nostru Iisus Hristos, singura nădejde a bietei omeniri păcătoase." (GLADSTONE)

✞

„Un astfel de Arhiereu se cuvenea să avem: sfânt, fără de răutate, fără de pată, osebit de cei păcătoși și fiind mai presus decât cerurile. El nu are nevoie să aducă zilnic jertfe, ca arhiereii: întâi pentru păcatele lor, apoi pentru ale poporului, căci El a făcut aceasta o dată pentru totdeauna, aducându-Se jertfă pe Sine Însuși." (EVREI 7, 26-27)

✞

„Un credincios e o forță socială și spirituală mai mare decât nouăzeci și nouă care n-au decât interese." (S. MEHEDINȚI)

✞

„Viața lui Iisus Hristos a fost așa de sfântă, încât chiar dacă ar fi fost numai un om, ar fi meritat să fie Dumnezeu." (SPURGEON)

Despre rugăciune

„A te ruga este a-ți pune sufletul în unison cu infinitul; a te ruga este a te înălța până la Izvorul conștiinței și-al Luminii. A te ruga e a-ți ilumina spiritul la razele strălucirii veșnice; a te ruga e a face o baie spirituală în oceanul perfecțiunilor divine: adevăr, dragoste, sfințenie, dreptate și a lua din acea baie puteri pentru lupta vieții. A te ruga înseamnă a te reculege, a fi surd la zgomotul deșert al lumii, a intra în altarul ce fiecare îl poartă în el și astfel să asculți glasul lăuntric și tainic, răsunetul Înțelepciunii, Bunătății și Frumuseții Supreme. În sfârșit, a te ruga este a avea o convorbire cu Dumnezeu." (PAUL VALLOTOTN)

✞

„Binecuvântați pe cei ce vă blestemă, rugați-vă pentru cei ce vă fac necazuri!" (LUCA 6, 28)

✞

„Cred că toți cei ce se roagă aduc mai multă slujbă lumii decât cei ce se luptă. Cred că dacă ar fi o singură zi, o singură oră, când de pe pământ nu s-ar îndrepta nicio rugăciune către cer, acea zi, acea oră ar fi cea din urmă zi, cel din urmă ceas al Universului." (DONASO)

✞

„Credeți-mă, rugăciunea este un strigăt de speranță!" (ALFRED DE MUSSET)

✞

„Dacă aș fi silit ca, pentru un copil, să aleg între a ști să se roage și a ști să citească, eu aș spune: Să știe să se roage, căci a se ruga este a citi în cea mai frumoasă carte; adică a te ruga este a citi chiar în fruntea Aceluia de unde izvorăște toată lumina, toată dreptatea și toată bunătatea." (LEGOUVE)

✞

„Iar când stați de vă rugați, iertați orice aveți împotriva cuiva, ca și Tatăl vostru Cel din ceruri să vă ierte vouă greșealele voastre." (MARCU 11, 25)

✞

„Iar când vă rugați, nu fiți ca fățarnicii cărora le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor! Tu însă, când te rogi, intră în cămara ta și, închizând ușa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care este în ascuns, îți va răsplăti ție. Când vă rugați, nu spuneți multe ca neamurile, că ele cred că în multa lor vorbărie vor fi ascultate. Deci nu vă asemănați lor, că știe Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință mai înainte ca să cereți voi de la El." (MATEI 6, 5-8)

✞

„În anii durerii am învățat să mă rog!" (REGINA MARIA)

✞

„Înainte de-a ridica mâinile către cer, trebuie să-ți înalți sufletul; înainte de-a ridica ochii, trebuie să ridici gândul către Dumnezeu!" (ORIGEN)

✞

„Lucrează ca și când ai avea să trăiești in veci, roagă-te ca și când ar fi să mori mâine!" (ZICĂTOARE TOSCANĂ)

✞

„Mărturisiți-vă deci unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului." (Iacov 5, 16)

✞

„Nicio rugăciune nu străbate așa de sigur cerurile ca rugăciunea copiilor. Învățați dar copiii să se roage din cea mai fragedă vârstă!" (SCHELLING)

✞

„Precum tămâia împrospătează viața unui cărbune, tot astfel rugăciunea împrospătează nădejdile inimii." (GOETHE)

✞

„Rugăciunea, această comunicare taică cu Atotputernicul invizibil, nu este, în adevăr, cea mai mare din forțele supranaturale sau naturale ale omului? Nu putem ajunge cerul, rugăciunea îl face să se pogoare până la noi. Rugăciunea să fie universala tămâie a naturii!" (LAMARTINE)

✞

„Rugăciunea care nu pornește din inimă se împrăștie înainte de-a ajunge la cer. Ea nu slăvește, ci insultă pe Acela Căruia se adresează." (LACORDAIRE)

✞

„Rugăciunea este liman pentru cei învăluiți de vifor, ancoră pentru cei asupriți de valuri, toiag pentru cei osteniți, comoară pentru cei săraci, adăpost pentru cei

bogați, ajutor contra bolilor pentru cei slabi și apărare a sănătății pentru cei tari." (FER. AUGUSTIN)

✞

„Rugăciunea este o clipă petrecută în ceruri." (SAMUEL VINCENT)

✞

„Rugăciunea este respirația sufletului. Ia rugăciunea din lume, și ai rupt legătura dintre om și Dumnezeu, ai osândit la tăcere limba copilului față de tatăl său." (FECHNER)

✞

„Rugăciunea este unitatea de măsură a dragostei." (FER. AUGUSTIN)

✞

„Rugăciunea, fiică a vieții religioase, hrănește pe mama sa." (SAMUEL VINCENT)

✞

„Rugăciunea se ridică numai pe scara de aur a faptelor bune." (N. IORGA)

✞

„Sufletul care se înalță face trupul să îngenunche." (LICHTENBERG)

✞

„Și toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi." (MATEI 21, 22)

✞

„Tot ceea ce facem sau zicem cu scopul de-a mântui lumea e o rugăciune. A face totdeauna binele e a te ruga mereu." (CATHERINE DE SIENNE)

Despre creștinism

„Admirabil lucru este religia creștină care, deși pare să aibă ca obiect fericirea în viața viitoare, ne aduce fericirea și aici, pe pământ! Religia creștină ne îndeamnă să nu ne punem nădejdea noastră în viața pământească, care e trecătoare și frământată de multe necazuri și nenorociri, ci în viața viitoare, *«unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit»*" (MONTESQUIEU)

✞

„Biserica crede în Dumnezeu mai mult ca oricine. Ea e cea mai curată, cea mai completă, cea mai strălucită manifestare a puterii divine și numai ea singură știe să adore pe Dumnezeu." (PROUDHON)

✞

„Creștinismul a creat popoarele moderne și tot el le va susține în veac." (BALZAC)

✞

„Creștinismul nu e un sistem în afară de noi, ci este o viață înlăuntrul nostru." (AL. VINET)

✞

„Împotriva tuturor acelora care o combat sau o prigonesc, Biserica păstrează de-a lungul veacurilor o biruință și o răzbunare sigură: răzbunarea sa e de-a se ruga pentru ei, iar biruința e de-a le supraviețui totdeauna." (MONTALAMBERT)

„Numai creștinismul a adus în lume sfiala, blândețea, cinstea, buna credință și dreptatea. Nici filosofia, nici cultura artistică și literară, niciun cod de legi, nicio administrație, niciun guvern nu e în stare să înlocuiască creștinismul." (H. TAINE)

✞

„Oriunde este viu creștinismul, moravurile sunt curate; acolo însă unde lâncezește, ele decad." (P. BOURGET)

✞

„Poate propăși societatea în toate direcțiile, dar peste înălțimea morală a creștinismului nu se va putea trece niciodată." (GOETHE)

Despre religie

„Acei care combat religia, înainte de a o combate să învețe cel puțin ce fel este ea." (PASCAL)

✞

„Adevărata știință e esențial religioasă." (H. SPENCER)

✞

„Căutați-mi un popor lipsit cu totul de simțul religios. Dacă-l veți găsi, să fiți siguri că acest popor stă numai cu câteva trepte deasupra animalității." (HUME)

„Dacă unii părinți își trimit copiii la o școală deasupra căreia e scris: *«Aici nu se învață religia!»*, atunci acești părinți sunt buni de pus sub acuzare." (V. HUGO)

✞

„Fiul meu, sunt bune pornirile inimii, dar cel mai bun liman unde se poate odihni sufletul omului e religia!" (DIDEROT)

✞

„Lucru vrednic de admirație: religia creștină, care pare să aibă ca obiect fericirea în viața viitoare, ne aduce totuși fericire și în viața aceasta." (MONTESQUIEU)

✞

„Niciun învățământ fără educație, fără morală și fără religie! Ideologii au propovăduit în pustiu de când s-a hotărât – fără pricepere – că în școală nu e nevoie să se vorbească despre religie." (POURTALES)

✞

„Precum respectul cultului divin este o cauză de mărire a statelor, tot astfel disprețuirea lui este cauza ruinării lor." (MACCHIAVELLI)

✞

„Religia e singura putere înaintea căreia te poți pleca fără a te înjosi." (GH. ASACHI)

✞

„Religia e tot cea mai bună garanție pentru păstrarea bunelor moravuri." (MONTESQUIEU)

✞

„Religia este baza existenței omenești." (SCHLEGEL)

✞

„Religia este cea mai profundă poezie a sufletului." (FR. V. HELLWALD)

✞

„Religia este firmamentul Statului." (PLATON)

✞

„Sporirea învățăturii n-aduce sporirea moralității. Nu învățătura moralizează, ci învățătura și educația religioasă." (V. COUSIN)

✞

„Știința fără religie e incompletă, iar religia fără știință e oarbă." (A. EINSTEIN)

✞

„Un popor fără educație religioasă s-ar putea conduce numai cu tunurile." (WASHINGTON)

Despre învățătură

„Adevărata știință exclude și necredința, și superstiția." (VERSTED)

✞

„Ai toată viața un școlar pe care niciodată nu trebuie să-l pierzi din ochi: tu însuți." (N. IORGA)

✞

„Calea învățăturii e lungă, a exemplelor e scurtă și sigură." (SENECA)

✞

„Caută a trezi pe oameni cum trezește Dumnezeu toate în fiecare dimineață, prin lumină!" (N. IORGA)

✞

„Cel care iubește învățătura nu se satură de ea niciodată." (BACON)

✞

„Cel ce deschide o școală închide o temniță." (V. HUGO)

✞

„Cine face curte nu face carte!" (PĂRINTELE ARSENIE BOCA)

✞

„Ignoranța costă pe Stat mai mult decât l-ar costa cultura pe care ar da-o poporului." (LUBBOCK)

✞

„Ignoranța este cel mai mare dușman al sufletului. Ce crezi când nu știi nimic? Ce iubești când n-ai văzut nimic?" (LACORDAIRE)

✞

„Ignoranța este noaptea spiritului, noapte fără lună și fără stele." (CICERO)

„Învățătura e onorată, și nu bogăția care este trecătoare. Ea este frumusețea cea mai aleasă a omului, ea dă glorie și bucurie. Învățătura e o perlă, o avere mare pe care rudele nu o pot împărți între ele, nici hoții fura și care nu se împuținează prin dăruire." (DEMOSTENE ANDRONESCU)

✞

„Învățătura dă omului demnitate." (DIDEROT)

✞

„Luminează-te, și vei fi!" (C. A. ROSETTI)

✞

„Neștiința e mama răului." (MONTAIGNE)

✞

„Niciodată învățătura cuiva nu va avea autoritatea de a se impune, dacă el n-o va sprijini prin pilda faptelor sale!" (STAREȚUL CHEREMON)

✞

„Nu este suficientă citirea fără participarea inimii; nu ajunge speculația fără evlavie, știința fără dragoste, inteligența fără umilință, munca fără har." (BONAVENTURA)

✞

„Nu învățăm pentru școală, ci pentru viață." (SENECA)

✞

„Nu poți să disprețuiești învățătura fără să disprețuiești rațiunea; nu poți disprețui rațiunea fără să nu disprețuiești pe om." (A. FRANCE)

„Sunt trei feluri de ignoranță: a nu ști ceea ce ar trebui să știi; a ști rău ceea ce știi; a ști ceea ce n-ar trebui să știi." (LA ROCHEFOUCAULD)

✞

„Tinerii trebuie să fie ajutați să facă deosebirea între cunoașterea folositoare și cunoașterea păgubitoare, păstrând limpede în cuget țelul creștinilor și, întocmai atleților sau muzicienilor, să-și îndrepte întreaga energie spre o singură îndatorire: cucerirea cununii cerești." (SF. VASILE CEL MARE)

✞

„Știința fără conștiință este ruina sufletului." (A. DANDET)

Despre iubirea de patrie și neam

„Acela care, în clipa când țara sa e în primejdie, mai poate avea alt gând decât salvarea ei, nu e vrednic să trăiască într-un stat liber." (KLINGER)

✞

„Apărați tezaurul cel mai scump ce-ați moștenit de la strămoși, limba, adică simbolul sacru al naționalității noastre!" (V. ALECSANDRI)

„Bunului patriot și fumul țării sale i se pare dulce mirositor." (COSTACHE STAMATE)

✞

„Ca cineva să-și iubească patria, trebuie s-o cunoască bine." (JULLES FERRY)

✞

„Cât de dragă le este patria tuturor sufletelor nobile!" (VOLTAIRE)

✞

„Dacă știința n-are patrie, omul de știință trebuie să se gândească mereu la tot ce poate face gloria patriei sale. În orice savant mare veți găsi un mare patriot." (PASTEUR)

✞

„Dacă un popor n-are o tinerime entuziastă, cultă și cu dor de țară, este pierdut pentru totdeauna. Aceste vlăstare ale tinereții țin pe umerii lor viitorul, precum odinioară Atlas ținea pământul." (V. CONTA)

✞

„De îndată ce nu mai are patrie, omul încetează de a mai fi." (J.J. ROUSSEAU)

✞

„Față de patrie nu ți-e îngăduit să ai convingeri, ci numai devotament." (N. IORGA)

✞

„Inimile mari și generoase, sufletele pline de un patriotism cald și înălțător se pot asemăna cu un templu, unde

pentru veșnicie trebuie să ardem candela recunoștinței. De entuziasmul acesta atârnă de multe ori fericirea și gloria unui popor." (TRAIAN DEMETRESCU)

✞

„Iubirea pentru patria voastră să fie mai puternică decât ura împotriva dușmanilor voștri!" (DEAK FRANCISC)

✞

„În școală, patria să fie real simțită!" (MICHELET)

✞

„Niciun popor nu e atât de decăzut încât să nu merite să te jertfești pentru el, dacă îi aparții." (L. BLAGA)

✞

„Nu e om a cărui inimă să nu bată pentru cerul dulce și senin al țării lui, pentru locul unde mai întâi a iubit și-a fost iubit." (N. BĂLCESCU)

✞

„Omul înainte de neam și-a iubit familia, înainte de lume și-a iubit neamul și patria sa de pământ, fie mare, fie mică, în care părinții săi au trăit și i-a îngropat, în care el s-a născut, în care a petrecut dulcii ani ai copilăriei, ce nu se mai întorc, în care a simțit cea dintâi bucurie și cea dintâi durere de bărbat. Nu cunosc însă nicio semințe, cât de barbară, care să nu aibă acest simțământ." (M. KOGĂLNICEANU)

✞

„Patria este biserica noastră vremelnică, după cum Biserica este patria noastră eternă." (LACORDAIRE)

„Patria este pământul plămădit cu sângele și întărit cu oasele înaintașilor noștri. Pentru ca să fie o patrie, trebuie să fie mai întâi religia strămoșilor, sfânta cuminecătură a sufletelor, calda adorație a acelora care au fost și nu mai sunt decât oseminte și țărână." (DELAVRANCEA)

✞

„Patria ne poate cere orice jertfă." (T. KORNER)

✞

„Pământul are prețul morților ce s-au coborât în el." (N. IORGA)

✞

„Popoarele sunt ca și pădurile: ele se refac de jos, ci nu de sus." (ABBE LEMIRE)

✞

„Să sădim în inimile tinerimii noastre sentimentul datoriei către țară și mai întâi de toate iubirea de patrie!" (CAROL I AL ROMÂNIEI)

✞

„Sunteți legați de-acest pământ al patriei prin tot ce-a fost înaintea voastră, prin tot ce va veni după voi; prin aceia care v-au născut și prin aceia pe care îi veți naște; prin trecut și prin viitor; sunteți legați prin mormintele strămoșilor și prin leagănele nepoților." (JAURES)

✞

„Tatăl și mama noastră, copiii noștri, rudele noastre, prietenii noștri ne sunt scumpi; toată dragostea către ei se contopește și se cuprinde în dragostea de patrie." (CICERO)

„Totul aparține patriei, când ea este în primejdie." (DANTON)

✞

„Țara este mamă dulce, copiii mei! Ferice de cel care moare luptând pe sânul ei!" (V. ALECSANDRI)

✞

„Un lucru ce trebuie foarte adânc întipărit în mințile copiilor este respectul și iubirea pentru patria lor." (BOSSUET)

„Vai de țara în care cultura e pornografie, etica e mită, integritatea minciună și manipulare!" (OLIVER STONE)

✞

„Vai de țara în care înjurătura e mai tare decât rugăciunea!" (CORNELIU VADIM TUDOR)

Mic florilegiu educațional din învățăturile Cuviosului Paisie Aghioritul

„Acum, așa cum a dispărut încrederea copiilor în părinți, tot astfel a dispărut și încrederea părinților în Dumnezeu. și auzi adeseori pe mulți părinți spunând: *«De ce tocmai copilul nostru să apuce pe un drum rău? Doar noi mergem regulat la Biserică!»* și aceasta se întâmplă pentru că părinții nu-I dau lui Hristos șurubelnița, ca să le strângă puțin copiilor lor vreun șurub slăbit, ci vor să le facă ei singuri pe toate.

și cu toate că există Dumnezeu, Care ocrotește copiii, și îngerul lor păzitor este mereu lângă ei, ocrotindu-i și el la rândul său, părinții se neliniștesc până se îmbolnăvesc. și deși sunt oameni credincioși, se comportă ca și când nu ar exista Dumnezeu și înger păzitor, împiedicând astfel intervenția dumnezeiască. În timp ce ar trebui să se smerească și să ceară ajutor de la Dumnezeu, și atunci Bunul Dumnezeu le va ocroti copiii lor."

✞

„Adeseori copilul primește multe înrâuriri de la cei din afara familiei. Dar atunci când va crește, dacă are intenție bună, Dumnezeu îl va lumina mai mult pentru a înțelege înrâuririle negative pe care le-a primit și pentru a se nevoi să le lepede."

✞

„Astăzi cei mai mulți copii îi văd pe părinții lor numai seara, pentru puțin timp, și astfel nu se satură de dragoste. De multe ori părinții care sunt dascăli sau medici și se ocupă la serviciul lor cu copiii, atunci când se întorc acasă nu mai au afecțiune și pentru copiii lor. Sunt obosiți, căci li s-a terminat bateria. Sau vezi unele cadre militare care, fiind obișnuite să dea pedepse severe soldaților atunci când nu se supun, vor să impună și în familie disciplina militară, și astfel se poartă aspru cu copiii lor sau chiar le dau și câte o palmă pentru lucruri neînsemnate. La fel și unii judecători, nu arată dragoste și afecțiune față de copiii lor, ci atunci când aceștia fac vreo poznă deschid și acasă proces. De aceea acești copii vor avea mai târziu probleme psihologice."

✞

„Astăzi copiii nu se satură de dragostea mamei și nici nu învață limba maternă, pentru că mama lipsește, fiind toată ziua la serviciu, și-și lasă copiii cu femei străine. De o mie de ori o duc mai bine copiii de la creșă, unde se află și vreo educatoare cu dăruire, care să le arate puțină afecțiune, decât copiii pe care îi părăsesc părinții și sunt îngrijiți de o femeie plătită. și după aceea ce se întâmplă? Cel care nu are o mamă, are o grămadă de doici."

✞

„Astăzi există în lume multă răutate. Vor să-i distrugă pe copii de mici. În loc să-i frâneze de la rău până vor ajunge mari, îi împiedică de a face binele. Apoi, sărmanii, după ce cad în păcat și se chinuiesc, vor să se ridice, dar nu știu cum. Pentru că, de vor apuca pe povârnișul cel dulce, cu greu se mai pot opri."

✞

„Astăzi greșesc și multe familii creștine. *«Eu sunt în regulă, am copii bine educați și realizați. Nu sunt ca ceilalți, și de aceea dorm liniștit.»* Nu a greșit făcând aceasta, chiar dacă a făcut-o fără discernământ, ci pentru ce a făcut-o. Dacă a făcut-o din frică de Dumnezeu și din frică pentru păcat, spre a-i scăpa din iad, atunci ajută Dumnezeu și copilul nu va păți nimic. Dar dacă a făcut-o din egoism sau pentru că așa este mentalitatea trufașă a multor părinți care spun: *«Copilul meu nu ar face așa ceva!»*, atunci nu ajută Dumnezeu, ci se întâmplă cele contrare, ca să se îndrepte părinții."

✞

„Astăzi, și cei mici și cei mari trăiesc în lume ca într-un spital de nebuni, de aceea este trebuință de multă răbdare și rugăciune. O mulțime de copii suferă comoții cerebrale. și aceasta deoarece părinții întorc puțin mai mult decât trebuie ceasul, care este deja puțin stricat, și astfel arcul se rupe. Este trebuință de discernământ, deoarece un copil are trebuință de mai multă răsucire, altul de mai puțină. Sărmanii copii sunt expuși la toate curentele. Când aud în diferite întruniri: *«Nu-i respectați pe părinți!»*, *«Nu respectați nimic!»*, iar mamele încearcă să-i constrângă, atunci reacționează urât."

✞

„Atunci când copiii sunt ajutați de mici și se umplu de Hristos, vor fi lângă El totdeauna. și chiar dacă ar devia puțin atunci când vor crește, datorită vârstei sau a unei rele prietenii, pe urmă iarăși se vor întoarce la El. Pentru că frica de Dumnezeu și evlavia care au adăpat inimile lor încă din vârsta copilăriei nu este cu putință să fie uitate vreodată."

✞

„Atunci când, de pildă, o mamă își vede copilașul că încearcă să meargă, dar nu poate, pentru aceasta îl poartă mereu în brațe spunând: *«Sărmanul copil, nu poate umbla!»*, în loc să-l țină puțin de mânuță. În felul acesta cum va putea învăța copilul să meargă? Desigur, mama este mânată de dragoste pentru copil, dar îi face rău pentru multa ei purtare de grijă. Am cunoscut un tată al cărui fiu terminase armata și pe care îl mai ținea de mână pentru a-l duce la frizer: *«L-am adus pe fiul meu să-l tunzi! Cât face și când vin să-l iau?»*. Îl nenorocise pe copil."

„Atunci când în familie sunt doar unul sau doi copii, părinții trebuie să fie foarte atenți cum îi vor crește. De obicei părinții acestor copii le satisfac toate moșturile, iar ei, având de toate, se netrebnicesc cu desăvârșire."

✞

„Atunci când mama este în casă, îi poate supraveghea pe copii, rânduiește cum trebuie lucrurile și astfel se evită multe necazuri."

✞

„Atunci când soții au dragoste între ei și copiii au respect față de părinții lor, viața în familie este pașnică, merge ceas."

✞

„Bătaia, pe cât se poate, părinții să o evite. Să încerce cu bunătate și cu răbdare să-l facă pe copil să înțeleagă că ceea ce face nu este corect. Numai când copilul este mic și nu înțelege că ceea ce vrea să facă este primejdios, numai atunci îl ajută, căci primind o palmă va ține minte să nu mai facă altădată. Frica de a nu mai primi cumva vreo palmă i se face copilului ca o frână care îl protejează."

✞

„Cei mari, când nu postesc, sunt mustrați de conștiință atunci când îi văd pe copii postind. Când eram mic, lucram pentru mai multă vreme cu meșterul meu la câte o casă și mâncam acolo, dar miercurea și vinerea plecam acasă să mănânc, deoarece aceia nu posteau. Odată, într-o miercuri, mi-au adus o baclava. *«Mulțumesc, le-am spus, dar postesc!». «Ia te uită, copil mic și postește, iar noi, oameni mari, mâncăm de toate!»*"

„Chiar și cea mai gravă cădere a copiilor nu trebuie să-i ducă la deznădejde pe părinți, pentru că în vremurile noastre păcatul a devenit modă. Să aibă întotdeauna în vedere și următorul lucru: copiii din ziua de azi vor avea și unele circumstanțe atenuante pentru neorânduielile pe care le fac. Nota șapte la purtare din vremea de astăzi are valoarea lui zece, lui *«foarte bine»* din vremea noastră. Firește, părinții vor încerca să-i ajute pe copiii lor, însă fără a se neliniști peste măsură, deoarece mai târziu le va veni mintea la cap. Acum se poate ca ei să nu-și dea seama de ce este bine, pentru că mintea lor nu s-a maturizat încă, ci le este tulbure. Nu au limpezimea minții pentru a distinge primejdia prin care trec și vătămarea ireparabilă pe care o pot suferi."

✞

„Copiii îi copiază pe părinți încă din leagăn. Imită ceea ce fac cei mari și le înregistrează pe toate în *«caseta»* lor goală. De aceea părinții trebuie să se ostenească să-și taie patimile lor. Indiferent dacă unele le-au moștenit de la proprii lor părinți, ei vor da socoteală lui Dumnezeu nu numai pentru că nu s-au nevoit să le taie, ci și pentru că le transmit copiilor lor."

✞

„Copiii mici au comuniune cu Dumnezeu și cu îngerul lor păzitor, care este mereu lângă ei. În somnul lor uneori râd, alteori plâng, pentru că văd diferite lucruri. Deseori îl văd pe îngerul lor păzitor, care îi mângâie, îi prinde de mânuțe, iar aceștia râd; alteori văd pe diavolul sub diferite chipuri urâte și plâng. Apropierea diavolului îi ajută să caute protecția mamei. Căci de nu ar

exista această frică, pruncii nu ar simți nevoia să alerge în brațele mamei lor. Pe toate le îngăduie Dumnezeu pentru binele nostru. Însă cele pe care copiii le văd atunci când sunt mici nu le mai țin minte când cresc mari. Dacă ar ține minte copilul de câte ori l-a văzut pe îngerul său păzitor, ar cădea în mândrie. De aceea le uită odată cu creșterea lui. Dumnezeu în toate lucrează cu înțelepciune."

✞

„Copiii mici se vatămă mai mult decât copiii mai mari și decât oamenii maturi care nu au discernământ. și aceasta pentru că au mai multă curiozitate. Merg să asculte ce spun cei mari și, auzind lucruri urâte de la ei, se vatămă. De aceea este bine să facă cineva prietenie cu cei de o vârstă sau cu cei mai mici decât el, spre a nu se influența negativ. Este mai bine cu cei mici, pentru a-i și folosi."

✞

„Copiii suferă mai mult atunci când sunt lipsiți de mamă decât atunci când le lipsește tatăl. Rar se întâmplă ca, după moartea mamei, tatăl copiilor să le fie ca o mamă. Însă acești copii se vor mângâia în Rai. Acolo vor primi multe bucurii pentru mâhnirea suferită aici."

✞

„Copiii trebuie să discute cu părinții lor și să le spună gândurile. Așa cum monahul în mănăstire are pe starețul său, căruia îi mărturisește gândurile sale și astfel se ușurează, la fel și copilul trebuie să aibă o apropiere sufletească de părinții lui. În mod normal copilul trebuie să se confeseze mai întâi mamei și apoi duhovnicului. Deoarece, precum atunci când copilul se lovește la picior

părinții merg împreună cu el la medic și îl întreabă ce trebuie să facă pentru a se vindeca piciorul, tot astfel ei trebuie să știe și ce fel de probleme îl frământă pe copil, pentru a-l ajuta. Dacă acesta își mărturisește problemele sale duhovnicești numai la duhovnic, atunci cum vor putea părinții să-l ajute, neștiind ce anume îl preocupă?"

✞

„Copiii trebuie să înțeleagă că până la terminarea studiilor lor și până când se vor maturiza și vor ajunge oameni în toată firea, au trebuință de o oarecare îngrădire. Pentru că, de se vor schilodi chiar și numai o singură dată, se vor distruge. Trebuie să simtă îngrădirea ca pe o nevoie, ca pe o binecuvântare a lui Dumnezeu, și astfel să fie recunoscători părinților lor pentru aceasta. Să înțeleagă că ceea ce fac părinții o fac din dragoste. Niciun tată sau vreo mamă nu și-au îngrădit vreodată copilul din răutate, chiar dacă s-a purtat cu ei cu barbarie. și deși uneori părinții îi constrâng puțin mai mult pe copii, totuși în aceasta se ascunde multa lor dragoste. și o fac cu intenție bună, ca ei să fie atenți și să nu fie expuși la primejdii."

✞

„Copilul are nevoie de multă dragoste și afecțiune, precum și de multă povățuire. Vrea să stai lângă el, să-ți spună doleanțele și ofurile lui, să-l mângâi, să-l săruți. Atunci când copilul cel mic este câteodată neliniștit și face zburdălnicii, dacă mama lui îl ia în brațe, îl mângâie și-l sărută, se liniștește. Dacă de mic copil se satură de dragoste și afecțiune, mai târziu va avea putere să înfrunte toate problemele vieții."

✞

„Copilul, atunci când este mic, nu face nimic, ci numai părinții lui din dragoste se îngrijesc de hrana, de îmbrăcămintea și de celelalte ale lui. și chiar dacă uneori mai face câte o trebușoară, asta nu înseamnă că prin ea răsplătește osteneala sau cheltuielile pe care le fac părinții lui pentru el. Dar atunci când copilul crește și nu înțelege cât de mult i-au oferit părinții lui, aceasta este foarte grav."

✞

„Copilul trebuie să înțeleagă că, dacă uneori părinții lui îi mai dau câte o palmă, nu o fac din răutate, ci din dragoste, pentru a se îndrepta, a deveni mai bun și a se bucura mai târziu. Noi, atunci când eram mici, fie că părinții noștri ne mângâiau, fie că ne băteau, fie că ne sărutau, pe toate le primeam cu bucurie. Ne dădeam seama că pe toate le făceau pentru binele nostru. Aveam mare încredere în dânșii. Uneori unul dintre noi era vinovat, iar mama îl certa pe altul, pentru că nu apuca să facă *«judecată»*. Însă vinovatul, văzând că a fost certat altul în locul său, spunea: *«Eu am greșit!»*, deoarece îl mustra conștiința și astfel celălalt era îndreptățit."

✞

„Cu toții trebuie să-i ajutăm pe copii să devină oameni cinstiți și astfel să rămână puțin aluat pentru generațiile viitoare. Pentru că acum, așa cum merg lucrurile, este pe cale să dispară și aluatul. și dacă va dispărea aluatul, ce se va întâmpla după aceea?"

✞

„Dacă nu ascultă copilul și se comportă urât, înseamnă că există o pricină. Se poate ca el să fi văzut scene urâte sau să fi auzit cuvinte murdare în casă sau în afara ei. Oricum, pe copii îi ajutăm în problemele duhovnicești mai ales prin exemplul nostru, și nu prin constrângere. Iar cel mai mult îi ajută mama prin purtarea, prin ascultarea și respectul ei față de soț. Dacă în vreo problemă are o părere diferită față de cea a soțului, niciodată să nu și-o exprime în fața copiilor, pentru ca să nu o folosească cel viclean. Niciodată să nu strice încrederea copiilor în tatăl lor, ci chiar și atunci când el este vinovat, ea să-l îndreptățească. Dacă, de pildă, acesta se poartă urât, să le spună copiilor: *«Tatăl vostru este obosit, pentru că a lucrat toată noaptea ca să termine o treabă urgentă. Iar aceasta pentru voi o face».*"

✞

„Dumnezeu iubește și poartă de grijă mai mult de perechile care au mulți copii. Există sentimentul de dăruire și trăiesc într-o atmosferă de jertfire de sine și dragoste. Într-o familie mare se pricinuiesc copiilor mai multe prilejuri ca ei să se dezvolte normal, atâta timp cât părinții le dau o educație bună."

✞

„După ce se va naște copilul, mama trebuie să-l alăpteze cât poate mai mult. Laptele mamei dă sănătate copiilor ei. Prin alăptare, copiii nu sug numai lapte, ci și dragoste, afecțiune, mângâiere, siguranță, dobândind astfel un caracter puternic. Dar și pe mamă o ajută alăptarea. Atunci când mamele nu-și alăptează copiii, se creează anomalii în organismul lor, care pot duce chiar până la extirparea sânilor."

„Educația copilului începe încă din perioada sarcinii. Dacă mama care poartă în pântece se supără și se mâhnește, atunci și fătul se tulbură în ea. Iar dacă mama se roagă și trăiește duhovnicește, copilașul din pântecele ei se sfințește. De aceea femeia, atunci când este însărcinată, trebuie să rostească rugăciunea lui Iisus, să citească puțin din Evanghelie, să psalmodieze, să nu-și pricinuiască neliniști, dar și ceilalți să caute să nu o mâhnească. Făcând astfel, copilul care se va naște va fi sfințit, iar părinții nu vor avea probleme cu el nici când este mic, nici când va crește mare."

✞

„Este bine ca părinții să arate copilului lor că se mâhnesc pentru neregulile pe care le face și să se roage pentru el, iar nu să-l zorească. Rugăciunea care se face cu durere aduce rezultate minunate. Dacă și după aceasta copilul va face vreo greșeală gravă, atunci părinții să intervină, dar cu grijă. Însă de nu este serioasă, să o treacă puțin cu vederea, pentru a nu-l irita pe copil și astfel să-i înrăutățească situația sa, îndepărtându-l cu totul de ei. Să se roage lui Hristos și Maicii Domnului să-l ocrotească."

✞

„Este mai bine ca mama să se ocupe de educația copiilor decât să se preocupe în mod exagerat de menajul casei, de lucrurile neînsufletite. Să le vorbească despre Hristos, să le citească Viețile Sfinților și odată cu aceasta să se ocupe și de curățirea sufletului ei, pentru a străluci duhovnicește. Viața duhovnicească a mamei va ajuta fără zgomot și sufletele copiilor ei. Astfel și copiii ei vor trăi bucuroși, și ea va fi fericită, deoarece Îl are pe Hristos înlăuntrul ei. Dacă mama nu are timp să rostească nici măcar un *«Sfinte Dumnezeule...»*, atunci cum se vor sfinți copiii?"

„Eu recomand tinerilor să-și ia soții dintre fetele familiilor numeroase, deoarece copiii care cresc cu lipsuri materiale se obișnuiesc cu jertfirea de sine, și astfel se gândesc cum să-i ajute pe părinții lor. Iar lucrul acesta rar îl întâlnești la copiii deprinși cu traiul bun."

✞

„Evlavia mamei are mare însemnătate. Dacă mama are smerenie, frică de Dumnezeu, toate lucrurile din casă merg bine. Cunosc mame tinere ale căror fețe strălucesc, deși nu au fost ajutate de nicăieri. După copii îmi dau seama în ce stare duhovnicească se află mamele lor."

✞

„Există mireni care, deși au copii și nepoți, trăiesc o viață foarte duhovnicească, ca asceții, cu posturi, cu pravilă, cu rugăciunea lui Iisus și cu metanii. Duminica merg la Biserică și se împărtășesc, apoi se întorc iarăși la *«chilia»* lor, liniștindu-se în căminele lor. Slavă lui Dumnezeu că există multe astfel de suflete în lume!"

✞

„Greșelile părinților le plătesc copiii. Unii părinți își distrug copiii, însă Dumnezeu nu este nedrept, ci are o deosebită dragoste față de copiii nedreptățiți din lumea aceasta fie de către părinți, fie de către alți oameni. Atunci când din pricina părinților copilul o ia pe un drum strâmb, Dumnezeu nu-l va lăsa, pentru că i se justifică ajutorul dumnezeiesc. El va rândui astfel lucrurile încât să-l ajute. Iată, vedem pe unii tineri, dar și pe unii bătrâni, cum la un moment dat fac dintr-o dată o întoarcere spre bine."

„Invidia este o patimă. Însă atunci când copilașul este de trei ani, iar mama lui îl alăptează pe frățiorul lui nounăscut, este oarecum îndreptățit să-l invidieze, deoarece cu puțin timp mai înainte el era alăptat. Îl vede pe frățiorul lui în brațele mamei sale și glăsuiește astfel: *«Până mai ieri mama m-a avut pe mine în brațe, iar acum m-a dat deoparte.»* Dar dacă are bunică, are cine să-l mângâie. Când însă copilul ajunge la vârsta de patru ani, trebuie să invidieze mai puțin. Iar când ajunge de șase ani, mămica lui trebuie să îi zică: *«Acum ești ditamai băiețelul. Care mamă mai poartă în brațe un copil atât de mare?»* Dacă îl va ajuta pe copil să înfrunte astfel situațiile, atunci el își va aduce aminte de mama lui numai atunci când există un motiv. Dar a o ține pe mama lui mereu de fustă este un lucru bolnăvicios."

✞

„Îmbrățișarea tatălui este seacă atunci când nu are harul lui Dumnezeu. În timp ce sânul mamei, chiar și atunci când nu are Dumnezeu, are lapte. Copilul îl iubește pe tatăl său și îl respectă, dar prin afecțiunea și duioșia mamei i se sporește și mai mult dragostea față de tatăl său."

✞

„În casă este absolut necesar să existe o atmosferă de dragoste și pace. De fiecare dată când copilul va primi în familie puțină dragoste, dar la un moment dat va aluneca puțin, se va întoarce, deoarece va vedea că nu poate afla dragoste în altă parte, ci numai fățărnicie. Dar atunci când își va aduce aminte de scenele urâte din familie, certuri și neînțelegeri, cum îl va trage inima să se mai întoarcă?"

„În perioada adolescenței, care este vârsta cea mai grea, grija părinților pentru copiii lor este mai mare, până vor termina învățătura și îi vor căsători. Atunci părinții să facă tot ceea ce pot pentru a-i ajuta, iar ceea ce nu pot face, pentru că întrece puterile lor, să o încredințeze Atotputernicului Dumnezeu. Când părinții își încredințează copiii lor lui Dumnezeu, atunci El este obligat să-i ajute în acțiunile care nu se pot face omenește. Dacă, de pildă, copiii nu ascultă, să-i încredințeze lui Dumnezeu, iar nu să caute diferite moduri de a-i constrânge. Mama să-I spună lui Dumnezeu: *«Dumnezeul meu, copiii mei nu mă ascultă. Eu nu pot face nimic. Ai grijă Tu de ei!»*"

✞

„Mâi demult copiii, prin poezioare frumoase, erau învățați să-și iubească patria. În felul acesta se umplea sufletul copilului. Astăzi nu le dau așa ceva, ci îi lasă goi pe copii. Acasă, părinții își caută fiecare de treburile lui, iar copilul unde să mai găsească dragoste? Astfel copiii rămân goi sufletește și suferă."

✞

„Mai demult nu existau cărți duhovnicești, pentru a se folosi mamele din cititul lor. Astăzi însă există o grămadă de cărți patristice, o mulțime de traduceri, dar din păcate cele mai multe mame se ocupă sau cu lucruri de nimic, sau lucrează pentru a face față cheltuielilor."

✞

„Mai demult părinții îl băteau pe copil, iar acela primea bătaia fără gânduri de împotrivire. De multe ori el nici nu-și dădea seama pentru ce lua bătaie. Astăzi însă,

orice le-ai spune copiilor, ei îți răspund la toate cu *«De ce?»* și îți răspund împotrivă. Nu au deloc simplitate și bună-cuviință, ci pe toate le trec prin sita minții lor necoapte. Dar harul dumnezeiesc nu vine astfel. Atunci când copilul nu-l simte pe tatăl său ca tată și nu primește certarea lui, este un copil fals. Unii copii, atunci când părinții lor le fac o mică observație, îndată îi avertizează: *«O să-mi tai venele!»*. În situația aceasta ce să mai facă bieții părinți cu ei? Cedează la toate mofturile lor și în cele din urmă copiii se autodistrug."

✞

„Mama ajunge să aibă mai multă dragoste și jertfire de sine decât tatăl, deoarece tatălui nu i se dau multe ocazii ca să se jertfească. Mama se chinuiește, se ostenește mai mult cu copiii, dar în același timp *«se încarcă»* de har prin grija față de ei. Se dăruiește continuu, de aceea și primește mereu. Tatăl nici nu se trudește atât de mult cu copiii, dar nici nu se *«încarcă»*, de aceea și dragostea lui nu este ca aceea a mamei."

✞

„Mama, atunci când este nevoie, trebuie să se poarte și cu severitate față de copil. Căci nu-l ajută atunci când cu prea multă ușurință îi ține partea, chipurile, ca să nu se mâhnească. Când o mamă, să presupunem, din dragostea exagerată își sărută copilul și spune: *«În toată lumea nu mai există un copil ca al meu!»*, atunci îi cultivă mândria și bolnăvicioasa încredere în sine. După aceea copilul nu mai ascultă de părinți, deoarece își închipuie că le știe pe toate."

„Mamele să nu impună copiilor un canon de rugăciune, ci fiecare mamă să caute singură să vadă cât poate rezista copilul ei. Mamele, fără să-i silească pe copii, trebuie să-i învețe de mici să se roage. Rugăciunile copiilor mici pot face și minuni. Orice lucru pe care îl cer de la Dumnezeu, El le dăruiește, pentru că au multă nevinovăție și de aceea Dumnezeu le ascultă rugăciunea lor cea curată. Mi-aduc aminte că odată părinții noștri plecaseră la câmp și m-au lăsat acasă cu cei doi frați mai mici. Dintr-o dată cerul s-a întunecat și a început o ploaie torențială. «Ce vor face acum părinții noștri? – am spus. *«um vor putea veni acasă?»* Cei doi frățiori au început să plângă. *«Veniți să-L rugăm pe Hristos să oprească ploaia!»* – le-am zis. Am îngenuncheat toți trei în fața icoanelor și ne-am rugat, iar după câteva minute ploaia s-a oprit."

✞

„Misiunea părinților se termină odată cu aranjarea fiilor lor. Dar și după aceasta copiii lor le datorează mult respect și numai acea dragoste care li se cuvine părinților. Nu vreau să spun prin aceasta că nu trebuie să-și iubească părinții, ci mai întâi între ei să aibă multă dragoste, și apoi să-și iubească și părinții. Să se iubească între ei atât de mult, încât din belșugul dragostei lor să dăruiască și părinților lor, împreună cu tot respectul și recunoștința cuvenite lor. Iar dragostea lor să fie nobilă, încât fiecare soț să poarte grijă cât poate de mult de părinții celuilalt."

✞

„Mulți părinți se ceartă în fața copiilor și astfel le dau exemple urâte, iar sărmanii copii se întristează."

✞

„Nu sunt vinovați numai copiii pentru obrăzniciile lor, deoarece ei, pentru a crește normal, au nevoie de curte ca să se poată juca. Acum, sărmanii, sunt închiși în blocuri și astfel strâmtorați, neputând alerga liberi pentru a se juca și a se bucura. Părinții nu trebuie să se mâhnească atunci când copilul lor este vioi, căci un astfel de copil are multă energie înlăuntrul său și poate spori mult în viață dacă o pune în valoare."

✞

„Omul crește și se maturizează prin dragoste. Nu ajunge să iubească cineva pe altul ca pe sine însuși, ci trebuie să-l iubească mai mult decât pe sine. Mama își iubește copiii mai mult decât pe ea însăși. Rămâne flămândă pentru a-și hrăni copiii, dar simte o bucurie mai mare decât aceia. Copilașii se hrănesc trupește, iar mama duhovnicește. Aceia rămân cu gustul mâncării, în timp ce mama cu veselia duhovnicească."

✞

„O tânără care a studiat și a început să lucreze înainte de a se căsători, cu greu își va lăsa serviciul atunci când va deveni mamă, pentru a se dărui copiilor ei. În timp ce alta care nu a studiat și are serviciu simplu, mult mai ușor îl poate lăsa."

✞

„Părintele este responsabil cât timp copilul ascultă."

✞

„Părinții care au posibilități materiale au și datoria să se îngrijească de viitorul copiilor lor. Firește, cel mai bine

este să le dea o educație bună, apoi să-i poarte la studii sau să-i trimită să învețe un oarecare meșteșug, pentru a putea trăi, asigurându-și propria lor gospodărie."

✞

„Părinții, de multe ori, dintr-o grijă exagerată, vor să-l lege pe copil cu sârmă, în timp ce ar trebui să-l lege ușor, ca să nu-l rănească. Ar trebui să încerce să-i ajute pe copii printr-o purtare nobilă, purtare care cultivă mărinimia în sufletele lor, astfel încât să simtă binele ca pe o necesitate. Să le explice ceea ce este bine, pe cât se poate cu bunătate, cu dragoste și cu durere în suflet. Mi-aduc aminte de o mamă căreia, atunci când îi vedea pe copilașii ei făcând vreo poznă, ochii i se umpleau de lacrimi din pricina durerii și spunea: *«Nu așa, copilașul meu cel scump!»*. și astfel, prin pilda vieții ei, i-a învățat pe copii să se nevoiască cu bucurie pentru a scăpa de ispitele vieții și a nu se tulbura ușor în fața unei greutăți, ci a o înfrunta cu rugăciune și nădejde în Dumnezeu."

✞

„Părinții nu trebuie să se grăbească a le da copiilor lor cele pe care le au, toate de-o dată, pentru că sunt fără experiență și se pot deda la risipe necugetate, căci viața actuală îmbie la nenumărate tentații. După aceea le va fi milă de ei, dar nu vor mai avea cu ce să-i ajute. De asemenea părinții trebuie să ia aminte ca pe copilul care este mai slab să-l ajute materialicește mai mult, dar și mai mult sufletește, pentru ca acesta să nu intre în panică din cauza nereușitei lui în viață. Dar să caute să-i rostuiască

cu discernământ și dragoste pe toți copiii lor, pentru a nu se răci dragostea dintre ei."

✞

„Părinții trebuie mai întâi să se îngrijească să-i împlinească sufletește pe copii, și apoi să-i trimită la studii."

✞

„Părinții trebuie să cultive dragostea dintre frați; și atunci când vor să-l ajute pe cel mai slab, să pregătească terenul, luând consimțământul fratelui mai puternic. Adică să-l ajute să înțeleagă că, într-adevăr, fratele lui are nevoie de sprijin. Dreptatea este a lui Dumnezeu și trebuie să se împartă în mod egal atât celui mai mare, cât și celui mai mic. Celui mai mare cu respect, iar celui mai mic cu dragoste, fără a vătăma pe vreunul. Dacă, de pildă, este vinovat cel mare, vom îndreptăți pe cel mic, însă fără să-l mustrăm pe cel mai mare în fața celui mai mic, ci să discutăm cu el separat, astfel încât să-l facem să-și înțeleagă greșeala."

✞

„Părinții trebuie să ia aminte să nu-i certe pe copiii lor seara, pentru că în timpul nopții ei nu au cum să-și risipească mâhnirea lor, iar întunecimea nopții o înnegrește și mai mult. Încep să se gândească cum să se împotrivească, caută diferite strategii, intră la mijloc și diavolul și astfel pot ajunge și la deznădejde. În timpul zilei, chiar de ar spune copiii: *«O să fac asta și asta!»* atunci când sunt certați, însă ieșind afară din casă vor uita cele plănuite de ei și astfel le dispare mâhniciunea."

✞

„Părinții trebuie să-i ajute cu discernământ pe copii încă de când sunt mici să se apropie de Hristos și să trăiască înaltele bucurii duhovnicești, iar când încep să meargă la școală, trebuie să-i învețe să citească încet-încet și vreo carte duhovnicească și să-i ajute să trăiască duhovnicește. Făcând astfel, vor deveni ca niște îngerași, iar rugăciunea lor va avea multă îndrăzneală la Dumnezeu. Astfel de copii sunt comori duhovnicești pentru familiile lor. Mai ales Viețile Sfinților ajută foarte mult în viața duhovnicească pe copiii mici. Când eram mic, luam niște broșuri cu vieți de Sfinți existente în acea vreme și mergeam în pădure, unde citeam și mă rugam. Aproape că zburam de bucurie. Bucuriile copiilor sunt curate și se întipăresc în ei, mișcându-i foarte mult duhovnicește atunci când cresc mari. Dacă copiii trăiesc duhovnicește, vor trăi veseli și în această viață, iar în cealaltă se vor bucura veșnic lângă Hristos."

✞

„Părinții trebuie să-i ajute pe copiii lor instruindu-i încă de la o vârstă timpurie, spre a-și asuma răspunderea pentru ei înșiși. Să facă în sânul familiei anumite treburi ușoare și să nu le aștepte pe toate de-a gata. Căci altfel vor întâmpina multe greutăți atunci când vor crește mari."

✞

„Pe mamă o doare pentru copiii ei, se ostenește, dar nu simte oboseala. Se silește pe ea însăși, dar fiindcă își iubește copiii și casa, pe toate le face cu bucurie. Mai mult se istovește unul care stă întins toată ziua decât ea. Mama mea spunea: *«Aceasta este datoria mea. Sunt obligată să le fac pe toate fără murmur.»* Iar aceasta o

spunea din toată inima, deoarece își iubea casa și pe copiii ei și nu se descuraja din pricina treburilor, ci pe toate le făcea cu bucurie."

✞

„Pentru ca fiii să meargă pe calea lui Dumnezeu trebuie ca și părinții lor să trăiască corect duhovnicește. Unii părinți credincioși încearcă să-și ajute copiii să devină buni nu pentru că-i preocupă mântuirea sufletului lor, ci numai pentru că vor să aibă copii buni. Adică mai mult se mâhnesc pentru cele pe care le spun oamenii despre copiii lor decât pentru faptul că ar putea merge în iad. și atunci cum să mai ajute Dumnezeu? Scopul nu este să-i ducă pe copii cu sila la Biserică, ci să-i facă să o iubească. Să nu facă binele din silă, ci să-l simtă ca pe o necesitate. Viața sfântă a părinților aduce în sufletul copiilor lor o încredințare lăuntrică, care îi face să se supună în mod firesc. și astfel cresc într-o atmosferă de evlavie, având o îndoită sănătate, fără traume psihice. Dacă părinții îl îndeamnă pe copil din frică de Dumnezeu, atunci și Dumnezeu ajută, și copilul se folosește. Iar dacă fac aceasta din egoism, atunci nu ajută Dumnezeu. De multe ori copiii suferă din pricina mândriei părinților."

✞

„Prin constrângere părinții nu-i ajută pe copii, ci îi sufocă. Mereu le spun: *«Să nu faci aceasta!»*, *«Să nu faci aceea!»*, *«Lucrul acesta să-l faci așa!»* etc. Însă trebuie să tragă frâiele astfel încât să nu se rupă. Să-i mustre cu bunătate pe copii ca să-i aducă pe calea cea bună, iar nu să creeze prăpastie între ei."

✞

„Rar mai găsești familii unite, care trăiesc duhovnicește, și frați care nu se ceartă pentru pământ, avere, și nu aleargă la tribunal. Am cunoscut o familie cu șapte membri. Părinții aveau niște podoabe de aur. După moartea lor, copiii au hotărât să le ia fratele care i-a îngrijit. Dar acela însă, văzând că sora lor are familie mare și mai multă nevoie, i le-a dat aceleia. Aceea însă le-a dat unui alt frate de-al lor, iar acela la altul, și, în cele din urmă, au ajuns iarăși la primul. Adică s-a întâmplat exact cum au făcut acei părinți despre care citim în Pateric. La urmă, nici acela n-a vrut să le țină și le-a dăruit unei Biserici."

✞

„Rugăciunea părinților, dar mai ales a mamei, deoarece se face din inimă și cu durere, este repede auzită."

✞

„Rugăciunile de seară trebuie făcute de către toți membrii familiei împreună, dar cei mari să se poarte cu noblețe. Ei să rostească toate rugăciunile de seară, iar copiilor lor să le spună: *«Dacă vreți, puteți rămâne și voi puțin!»* Atunci când copiii sunt mai mărișori, familia poate avea un program de rugăciune. De pildă cei mari să se roage 15 minute, iar copiii 2 sau 5 minute, și, dacă vor, se pot ruga și mai mult. Dacă părinții îi vor ține pe copii la toate rugăciunile de seară sau de dimineață, aceștia se vor plictisi și revolta. Nu trebuie siliți, pentru că ei nu au înțeles încă puterea și valoarea rugăciunii. Părinții pot mânca și fasole, și orice altă mâncare consistentă. Dar dacă copilul încă mai bea lapte, îi vor spune oare să mănânce carne, deoarece este mai întăritoare? Se poate

ca ea să fie mai întăritoare, dar sărmanul copil nu o poate mistui. De aceea la început îi dau puțină cărniță cu supă, ca să vrea să mai mănânce și a doua oară. Atunci când sunt foarte obosiți sau bolnavi, să spună numai jumătate din rugăciuni sau chiar numai un «*Tatăl nostru*». Să nu neglijeze cu totul rugăciunea. Precum în război, dacă te afli noaptea singur pe o înălțime înconjurat de inamici, tragi câteva focuri de armă ca să se înfricoșeze aceia și să nu te asalteze, așa și aceștia să tragă câteva focuri, ca să se îngrozească Aghiuță și să fugă."

✞

„Uneori părinții fac rău copiilor lor din prea multa dragoste ce le-o poartă. Vezi, dacă dragostea va «*deraia*», atunci ea face rău copilului. Îl va «*îneca*» cu multa dragoste, care este un lucru bolnăvicios. Vezi, și dragostea are nevoie de o frână, de măsură."

Reflecții despre educație

„Blestemate, nenorocite și de nimic toate guvernele ce nu susțin și nu protejează familia, mama și copilul! Neapărând drepturile umane și creștine ale acestora, se dovedesc a fi cei mai mari și periculoși dușmani ai neamului."

✞

„Consider că orice tânără care nu aspiră și nu se străduiește întru atingerea acestor trei țeluri creștine: mora-

litate *(inclusiv decență)*, iubire *(o căsătorie temeinică)* și maternitate *(o bună educație copiilor)* nu poate fi împlinită în viață."

✞

„Cum se face oare că am tot trâmbițat și ne-am împăunat într-o vreme cu cei mai frumoși și inteligenți copii din lume, când auzim acum că deținem apocaliptice recorduri la capitolul avorturi, infestări cu HIV, prostituție, pornografie, pedofilie, noneducație, învățământ ineficient, -delincvență juvenilă, consum de droguri, rată foarte mare în sinucideri, afaceri oneroase în adopții, abandonuri, analfabetism, violență domestică și școlară etc.?"

✞

„De dorit și minunat ar fi ca orice copil să cunoască numai aceste trei căi sau școli: 1) a căminului, pentru a deprinde virtutea ascultării; 2) a școlii, spre luminarea minții prin învățătura cărții și 3) a Bisericii, întru dobândirea evlaviei, întărirea credinței și sporirea în har spre mântuire și desăvârșire.

✞

„Mă îndoiesc că menirea de mamă adevărată poate fi întrecută de vreo profesie, carieră sau meserie din lumea aceasta în noblețe, importanță și valoare."

✞

„Mă întreb și eu, văzând astăzi puzderia de puști golani și derbedei pe toate străzile, trăncănind într-una în fast-food-uri, butonând mobiluri, în totală nerușinare de limbaj, vestimentară și comportamentală, fără nicio preocupare serioasă privind formarea spirituală, culturală și

profesională, ce fel de părinți și educatori au aceștia, generația de mâine a țării?"

✞

„Știu că altarul de jertfă și slujire al femeii creștine este căminul. De aceea nu cred să existe vreo mamă a cărei zilnică și prelungită ieșire – de voie sau de nevoie – din casă și să nu aibă, irecuperabil, de suferit îndeosebi educația copiilor."

„Tot răul programat de forțele ostile împotriva sistemului nostru educativ și de învățământ aproape s-a săvârșit. Cine poate evalua și asuma întregul dezastru făcut copiilor noștri? Pentru numele lui Dumnezeu și pentru viitorul nostru, încetați distrugerea fiilor și fiicelor neamului românesc!"

(IGNATIE MONAHUL)

Da, copile!

„Fii cu dreaptă credință, nădejde și dragoste către Dumnezeu, cu iubire nefățarnică față de aproapele, modest și smerit, cu luare aminte, cumpătat, drept, cu temere sfântă, cu mărime de suflet, înțelept, blând, milostiv, cu inimă curată, pașnic, răbdător, ascultător, înfrânat, silitor, stăruitor, sârguincios, treaz, evlavios, sfios, rușinos, ostenitor, postitor, nedesfrânat, nearghirofil, nelumesc, liniștit, senin, curajos, cu râvnă dumnezeiască, cu inimă bună, necurios, neis-

coditor, îngăduitor, neosânditor, iertător, rugător, mulțumitor, recunoscător, nelăudăros, tăcut, statornic, virtuos, nepătimitor, cu inimă primitoare, cu simplitate, sincer, nemincinos, neobraznic, chibzuit, necârtitor, neiubitor de slavă deșartă, nebetiv, nefumător, neconsumator de droguri, neclevetitor, nerisipitor, neduplicitar, îngrijit, nerăzbunător, nelenes, nelingușitor, nemândru, nemânios, neursuz, ordonat, disciplinat, politicos, nezgârcit, stăpân pe sine, patriot, nematerialist, neviclean, nelaș, negurmand, nepervers, neîmprăștiat, cinstit, solidar, nearțăgos, netupeist, neironic, neegoist, nevicios, neignorant, nevanitos, neorgolios, nesuperstițios, neinvidios, bun și nu rău, cu măsură la bucurie și tristețe, civilizat, corect, punctual, principial, discret, fidel, neipocrit, resemnat, român de omenie și un creștin bun!"

Al tău rugător
către Domnul
și de tot binele doritor,

PĂRINTELE IGNATIE

Chipuri de mame creștine în educația religioasă

„Elogiul mamelor creștine s-a făcut de mult, cu fapta și cu cuvântul. Educația familială a creștinilor a fost ilustrată cu numeroase figuri de sfinți și de mari slujitori ai Bisericii și ai societății. Unele mame celebre, cunoscute ca educatoare ideale,

sunt numai câteva din multele care au făcut din copiii lor oameni: oameni de valoare creștină și socială.

Ele s-au impus admirației și respectului lumii creștine și necreștine. În vremea de încordată luptă religios-morală și culturală, între Creștinismul biruitor și păgânismul elen, în secolul al IV-lea, când Iulian Apostatul căuta să discrediteze credința *«galileenilor»*, s-o facă ridicolă și s-o înăbușe, cel mai vestit retor al timpului, unul din marile chipuri de păgâni prinși cu toată ființa lor de tradițiile și de gloria elinismului, profesorul Libarius, a rostit aceste cuvinte de admirație care au rămas înscrise ca un imn în cartea de aur a Creștinismului: *«Ce femei admirabile sunt la creștini!»* Spunând aceste cuvinte, Libarius se referea la Anthusa, mama Sfântului Ioan Gură de Aur, pe care – fără a o cunoaște – o prețuia foarte mult.

Putem să afirmăm că la temelia creșterii și a pregătirii pentru viață a fiecărui mare creștin a stat și devotamentul unei mame bune; că fiecare sfânt creștin și om însemnat a fost făptura sufletească, opera pedagogică a unor asemenea mame. Femei ca cele două Macrine, bunica și sora Sfântului Vasile cel Mare, Emmilia, mama lui, Nonna, mama Sfântului Grigorie Teologul, Monica, mama Fericitului Augustin, realizează și caracterizează chipuri desăvârșite de educatoare creștine. Bunele mame creștine au fost de regulă bune educatoare.

Pedagogia lor venea din credința și din învățătura lor creștină. Ea nu se baza atât pe manuale și pe lecții de școală, cât pe învățătura Sfintei Scripturi, această carte a vieții care cuprinde, în principii dumnezeiești și în sfaturi și experiențe de profeți și de apostoli, cea mai înaltă știință a creșterii oamenilor, aceea care îi face mai buni,

mai drepți, curați, sinceri, corecți, oameni de caracter, virtuoși întru totul. *«Creșteți pe copii în învățătura și în povața Domnului!»"* (EFESENI 6, 4)

Această învățătură și povață au transmis-o și au pilduit-o cu dragoste și grijă mamele creștine, a căror credință și viață morală făceau din ele cei mai buni pedagogi care pot fi – părinții.

Pedagogia lor era lege morală a creștinismului, izvorul acesteia era voia lui Dumnezeu, principiu educativ indiscutabil, neschimbabil, veșnic și fericit, ca Dumnezeu Însuși. Puterea și autoritatea lor erau cea a exemplului personal, a faptei. Sfinții creștini sunt de regulă copiii și ucenicii unor mame sfinte, femei pioase și virtuoase, modele de înțelepciune, de castitate, de caritate, de bunătate creștină. De când e lumea, nu se cunosc principii pedagogice valabile în chip teoretic, fără exemplul cel bun al educatorului. Se știe, dimpotrivă, că pilda rea compromite și zădărnicește cele mai bune intenții și că principiile sigure nu pot să formeze oameni, fie ele cât de frumoase.

Pedagogia nu se face în abstract, ca un calcul ipotetic sau ca o speculație metafizică. Ea se face de om pe oameni, se face de la suflet la suflet, cu date și scopuri psihice-morale. Ea se face pentru îndreptarea, îmbunătățirea, înnobilarea omului, și omul nu se îndreaptă, îmbunătățește și înnobilează prin reguli și deziderate, nici prin singură știința teoretică a lumii.

Cu o credință vie, caldă și puternică, cu sentimente nobile, cu simț moral superior, femei uneori simple au putut să-și educe copiii mai bine decât pedagogi cu pregătire științifică.

Monica, mama Fericitului Augustin – pe atunci și altele ca ea – au fost crescute de către sclave credincioase.

Monica nu era o copilă fără cusur, dar vigilența umilei educatoare a îndreptat-o cu prestigiul și cu succesul unui pedagog conștiincios și consecvent. Când mama creștină educatoare a avut și cultură, și tradiții familiale, și mijloace, copiii ei s-au putut bucura de privilegiul unei bune creșteri complete, în care știința lumii se armoniza cu principiile morale ale Creștinismului, și la podoabele spirituale ale Evangheliei se adăugau, adaptându-se, cele ale înțelepciunii omenești, selecționate după criteriul virtuții. Influența precumpănitoare a mamei au mărturisit-o ei înșiși.

Femeia creștină s-a distins ca educatoare în toate straturile și epocile, ridicându-se la înălțimea idealului creștin al vremii, care a putut să fie mai mult misionar, martiric, ierarhic sau ascetic.

În istoria apostolatului, femeia a jucat un rol important ca agentă a evanghelizării. Prețioasele colaboratoare ale Sfântului Apostol Pavel sau ale altor misionari au fost dintru început active și vrednice purtătoare ale ideilor creștine. De multe ori, femeia s-a convertit înainte de soțul ei, l-a convertit și pe el și pe copiii lor. Cercul misionar obișnuit al femeii era familia, rudenia, societatea ei restrânsă. Sentimentul ei matern, atât de firesc și de puternic, face din femeie o ființă devotată mai întâi și mai mult copiilor ei. și în epoca apostolică, și mai târziu, în multe familii copiii s-au creștinat prin mama lor.

Chiar în cazul când soțul a rămas păgân, soția creștină a făcut din creștinarea și buna-creștere a copiilor – grija ei de căpetenie.

În vremea persecuțiilor, curajul femeilor creștine a fost admirabil, atât de mare, încât ar putea să pară uneori neverosimil.

Ceea ce nu se poate vedea decât în cazuri cu totul rare, ca mama să-și îndemne copilul să moară pentru o

idee mare sau pentru un interes superior, general, s-a văzut adesea la creștini: mame care și-au încurajat copiii să sufere totul și să moară pentru credința lor creștină. Sunt cazuri în care îndemnul acesta a luat forma unei implorări. Pe cât de mare era durerea și rușinea părinților păgâni când copiii lor creștini mureau martiri, pe atât de mare dorința și bucuria celor creștini ca fiii lor să aibă parte de coroana de martiri cu care intrau în numărul sfinților. Sfințenia a fost cel mai înalt ideal pedagogic. Frumusețea și dinamismul acestui ideal care face pe om să-și depășească puterile explică de la sine eroismul fără seamăn al mamelor creștine.

Când o făptură slabă, nevârstnică și umilă ca Blandina, mărturisitoare și martiră la Lugdunum în persecuția împăratului filosof Marcu Aureliu (177), întărește pe creștini cu exemplul tăriei ei sufletești să îndure chinurile până la sfârșit, care era sfârșitul vieții lor, ea făcea aceasta, ziceau creștinii, încurajându-i *„ca o mamă nobilă pe copiii săi"* (EUSEBIU, ISTORIA BIS. V, 53). Blandina nu era nici mamă, nici nobilă, era o copilă de cea mai modestă categorie socială - o sclavă -, dar era, în frumusețea atitudinii ei creștine eroice, mare la suflet și vrednică de laudă, ca o *„mamă nobilă"*. Iată buna mamă creștină, socotită cel mai înalt termen de comparație spre lauda martiriului însuși, care este sfințenia prin excelență.

Mamele adevărate au fost cu atât mai mari și mai bune educatoare, cu cât au biruit în lupta lor cel mai puternic sentiment și instinct, cel al maternității lor, și au avut tăria să dorească și să vadă moartea creștină a copiilor lor, socotindu-se de două ori fericite dacă puteau să moară cu ei sau să lase orfani copii mici, uneori îngerași de sân.

Tânăra și nobila Perpetua, nobilă în toate privințele, alăpta unicu-i prunc când a fost arestată, judecată și con-

damnată la moarte împreună cu alți creștini, între care sclava Felicitas, în Africa, sub Septimiu Sever (anul 203) Sclava purta încă în pântece o copilă, care a văzut lumina zilei – câtă lumină putea vedea – în închisoarea subterană în care erau păziți creștinii. Ca și ea, Eutychia, gravidă, înfruntă cu curaj martiric judecata și osânda păgânilor la Tesalonic, sub Dioclețian (304).

Aceste femei nu erau nesimțitoare la durerile și la bucuriile omenești de mamă, ca să moară cu inima ușoară, lăsând în urmă copiii dragostei și sânului lor. Dimpotrivă, Perpetua mărturisește că a suferit mult de lipsa copilului, până ce i-a fost adus la închisoare și a putut să-l alăpteze, iar după aceea, când i s-a adus, bucuria de a-l vedea cu ea o făcea atât de fericită, încât zicea că închisoarea i se pare un palat și că se simțea acolo mai bine decât oriunde. Ce putea să lumineze și să edifice acolo mai mult, la vârsta înțelegerii, pe asemenea orfani de martiri, decât frumusețea și eroismul morții mamei lor?

Agathoniki, la Pergam, în persecuția lui Deciu (250), însuflețită de curajul episcopului Carpus și al diaconului Papylus, se declară și ea creștină, gata să moară cu ei. *„Ai milă de copiii tăi!"* – strigă mulțimea și proconsulul judecător. *„Copiii mei? Să aibă Dumnezeu grijă de ei!"* – răspunde mama creștină, care moare martiră spre cinstea și pilduirea lor. Crispina, patriciană, soție și mamă, moare de asemenea cu mare curaj, întru edificarea copiilor ei, sub Dioclețian (în Numidia, 304)

Amenințată cu torturi ca să apostazieze, ea răspunde: *„Orice s-ar întâmpla, prefer să sufăr mai de grabă pentru credința pe care o țin!"* și Crispina a stăruit în credința ei până la sfârșit, binecuvântând pe Dumnezeu și mulțumindu-I pentru moartea ei martirică.

Alte creștine urmează în martiriu pe soții sau pe copiii lor.

Quartillosa, deși putea să rămână liberă după moartea soțului și a fiului ei, preferă închisoarea și moartea, împreună cu alți creștini, la Cartagina, sub Valerian (259) *„Incomparabila mamă"* a diaconului martir Flavianus, *„o femeie care avea credința patriarhilor"*, a avut tăria sufletească de a-și însoți în tot timpul judecării, torturării și morții pe fiul condamnat, cu dorința de a-l vedea murind martir pentru Hristos. Prietenii lui și mulțimea cereau grațierea lui. Vrednica *„fiică a lui Avraam"*, care era mama lui, dorea dimpotrivă, să-l vadă martir.

„O, mamă credincioasă și devotată lui Dumnezeu! O, mamă vrednică de a fi socotită printre modelele trecutului! O, mamă admirabilă, ca mama Macabeilor! Ce importanță are numărul copiilor? N-a jertfit și ea toată iubirea ei Domnului, oferindu-l pe fiul său unic?" Cu asemenea cuvinte laudă autorul actului martiric pe această mamă creștină cu suflet de erou. Câtă deosebire între tatăl păgân al Perpetuei, care se repede asupra fiicei arestate ca să-i scoată ochii și care încearcă prin alte mijloace încă s-o abată de pe drumul martiriului, socotindu-l rușinos pentru casa lui, și *„incomparabila mamă"* cu nume necunoscut a diaconului Flavianus, *„a cărei dorință era de a vedea pe fiul ei murind"* și pe care *„întârzierea morții o cufunda într-o durere glorioasă"* (MARTIRIUL LUI MONTANUS ȘI LUCIUS)

✞

Maria, mama martirului Marianus, e fericită de moartea fiului ei, fericită și ea, ca mama Macabeilor, de fericirea fiului ei mântuit prin martiriu și mândră de a fi avut un asemenea fiu. Îmbrățișând trupul lui, ea îmbrățișa *„gloria"* propriului său trup și, în dragostea-i plină de credință, ea sărută rănile capului lui. *„O, tu, pe*

drept numită Maria, fericită și ea având un asemenea fiu, și ea având un asemenea nume! Nu merita ea oare cinstea unui nume ca acesta, o mamă acoperită de glorie de către copilul trupului ei?" – așa grăiește lauda ei în actul martiric al lui Marianus și Iacob de la Lambesis (NUMIDIA, 259)

Pe mărturisitori îi îndemnau adesea rudele, prietenii, mulțimea sau chiar magistratul judecător să săvârșească de formă actul de cult păgân cerut, ca să-și scape viața. Copiii celui condamnat au rugat uneori pe tatăl lor să facă aceasta pentru ei, dar mama lor nu. Pe episcopul Irineu de la Sirmium (304) îl imploră copiii lui, rude, prieteni, femei, să apostazieze, dar soția lui nu face aceasta. Pe episcopul Fileas de Tmuis (306) îl roagă de asemenea toți să cedeze și încearcă să-l miște cu durerea soției și a copiilor lui, dar vrednica-i tovarășă creștină nu-i cere aceasta. Mama lui Origen, pe care moartea lui Leonida o lăsă văduvă cu șapte copii minori (Alexandria, 202), suportă eroic povara văduviei ei grele, vrednică de soțul ei martir. Fiul ei mai mare, Origen, voia să moară și el cu tatăl, la șaptesprezece ani. Fericiți copiii cu asemenea părinți martiri și sfinți, educatori prin viața și prin moartea lor de creștini!

La marea școală a martiriului s-au format mamele și educatoarele primelor secole creștine. Familiile păstrau sfintele amintiri ale muceniciei, și martirul nu era doar un chip de erou, el era împodobit cu toate virtuțile și harurile, model de pietate, de dragoste, de bunătate, de omenie, de curăție, de răbdare, de spirit de sacrificiu: tipul creștinului desăvârșit. Citirea actelor martirice la cult făceau din pilda lui o mare lecție de credință creștină pentru toți. Această pedagogie pe exemple de sfinți mar-

tiri, pe virtuți evanghelice, pe jertfe de sânge, a fost cea mai reușită care se poate închipui.

Este ușor de înțeles de ce secolul biruinței creștine, al patrulea, a dat Bisericii atât de mulți oameni mari. În urma lor aveau generații de mărturisitori, aveau unii strămoși înscriși în calendar. Familia căpăta un titlu de noblețe creștină, care era cel mai mare bun al ei. Cu sfințenie se păstra amintirea stimulantă și tradiția eroică a martirilor, și femeile erau cele mai sensibile la cinstea aceasta, ele, Vestalele casei creștine.

Nu este o întâmplare că în familia Sfântului Vasile cel Mare, care a dat Bisericii mai mulți sfinți, femeile țin un loc de seamă. Bunica Macrina suferise împreună cu ai săi șapte ani de pribegie prin păduri, în vremea persecuțiilor lui Dioclețian, Galeriu și Maximian Daia. Bătrâna cunoscuse și ascultase pe Sfântul Grigorie Taumaturgul, ale cărui învățături o impresionaseră mult și i se tipăriseră în minte. Sfântul Vasile mărturisește că amintirile și povestirile ei au lăsat asupra lui o impresie neștearsă. Ea a fost astfel primul lui pedagog creștin. Emmilia, mama Sfântului Vasile, era fiica unui martir. Macrina, sora lui, o ființă virtuoasă și înțeleaptă, a avut un rol foarte însemnat în viața și cariera lui. După terminarea strălucitelor studii, tânărul Vasile era ispitit de succesul și de gloria retoricii. Orașele se întreceau să-l atragă ca profesor. Încrezător în știința și în talentul său, care-i creau faimă, Vasile disprețuia toate demnitățile. Nu era încă din smerenie, era mai degrabă din mândrie. Sora Macrina observase aceasta și voia să-l sustragă lumii pentru a-l câștiga Bisericii. Cu sfaturile și cu stăruința ei, ea reuși să-l convingă de vanitatea gloriei lumești. Biserica și

fratele avură norocul s-o asculte. Cu aceasta, preocupările învățatului și talentatului profesor de retorică se îndreptară toate spre Biserică și spre monahism. Influența acestor femei sfinte – bunică, mamă și soră – a fost fără îndoială hotărâtoare pentru formarea și orientarea vieții sufletești a lui Vasile cel Mare, unul din cei mai străluciți ierarhi ai Bisericii.

Familia întreagă era un focar de credință și un cămin al virtuții. Copiii – zece la număr – se întreceau în fapte bune. Pe unul din frați, Petru, Macrina l-a adoptat și l-a instruit cu ajutorul Sfintei Scripturi și al cunoștințelor ei religioase. Având durerea să-și piardă logodnicul, ea s-a devotat creșterii copiilor, – era cea mai mare între cele cinci fete – ajutând pe mama sa, rămasă văduvă după moartea timpurie a soțului. După ce copiii s-au mărit, ea s-a retras împreună cu mama și cu un număr de servitoare pe una din proprietățile familiei, unde înființară o mănăstire, la care au venit apoi și alte femei din familiile bune din Pont și din Capadocia.

Prezența acestor femei în familia și în educația Sfântului Vasile a fost o mare binecuvântare pentru Biserică și pentru societate. Ele au fost excelente educatoare ale copiilor și fraților, dintre care trei au ajuns episcopi: Vasile al Cezareei Capadociei, Grigore al Nisei și Petru al Sebastiei. Altul, Naucrat, după unele succese în retorică, se retrase tânăr din lume ca să înființeze și să întrețină un azil de bătrâni. Filantropia era una din marile virtuți ale acestei familii bogate și distinse. Au exercitat-o bunicii, părinții și copiii, dintre care Sfântul Vasile a fost, ca episcop, creatorul acelei mari instituții a carității care s-a numit Vasiliada. În asemenea familii și cu asemenea

femei, fiecare este o mare educatoare creștină și fiecare copil o podoabă a casei și a societății.

Nu mult departe și în același timp, virtuțile familiale înfloresc și rodesc credință și fapte în casa episcopului Grigore de Nazianz tatăl, unde strălucesc de asemenea calitățile unei femei sfinte. Nona, soția lui, fiică și nepoată de creștin, a convertit la creștinism și a influențat mult pe soțul ei, care ajunge apoi episcop. Copiii lor târzii sunt: Grigore Teologul, Chesarie și Gorgonia, educați creștinește în casă. Casa părintească era cea mai bună școală și mama cel mai bun educator. școlile timpului erau de altfel institute de cultură formală: ele dădeau cultura elementară generală și pregăteau pentru câteva cariere, mai ales pentru cea retorică, firește, pe băieți. Fetele se instruiau în casă. Bogăția și adâncimea acestei instruiri familiale se poate măsura pe femei ca aceste provinciale. Între cuvântările lui Grigorie Teologul este una care imortalizează figura surorii sale Gorgonia, virtuoasă soție și mamă creștină.

Alături de aceste capadociene, stau chipul și pilda luminoasă a acelei mari mame din Antiohia, numai dragoste și grijă pentru copilul ei, Ioan Gură de Aur, Anthusa, în persoana căreia Libarius a lăudat toate femeile creștine. Văduvă la douăzeci de ani, s-a devotat întreagă creșterii copilului, din care a făcut un mare model de virtute creștină pentru toate timpurile. Pe calitățile lui sufletești a întemeiat celebrul lui profesor păgân elogiul femeilor creștine. Rolul Anthusei în formarea marelui om și sfânt ierarh este primordial și mult mai mare decât al oricărui profesor.

Dacă geniul oratoric al lui Ioan Gură de Aur se formase și se alimenta din știința ilustrului Libarius, fondul sufletesc al vorbirii, care-l face pe marele predicator atât de bogat, de cald și de bun, curat, iubit și admirat, venea din ființa Anthusei și din pedagogia ei creștină, din învățătura și din povața Domnului. Când o mamă își iubește și își crește copilul ca o creștină, cu simțul răspunderii pentru viața și pentru mântuirea lui, urmărind să facă din el nu doar un om de carieră lumească obișnuită, ci un om întreg, mare la suflet, înzestrat cu calități morale, bineplăcut lui Dumnezeu, ea găsește puterea și mijlocul de a revărsa inima sa în inima lui, de a trece gândurile, sentimentele, dorințele sale în ale copilului, de a-l îndruma pe calea binelui și a virtuților.

Un copil este, firește, un mister, o enigmă psihologică. El poate să contrazică și să dezamăgească cele mai bune nădejdi, poate să reziste celor mai stăruitoare îndemnuri părintești. Sunt totuși rare cazurile în care afecțiunea părintească bine intenționată și manifestată, inima mare, caldă a unei mame conștiente de sfânta ei misiune și răspundere de educatoare, care are să dea socoteală lui Dumnezeu de mlădița trupului și sufletului ei, să nu reușească a face din copil un om, dacă urmărește aceasta ca pe cea mai mare dorință a vieții ei, ca pe o problemă a justiției ei de mamă înaintea societății, a Bisericii și a lui Dumnezeu, ca pe problema propriei mântuiri.

Părinții sunt colaboratori cu Dumnezeu la opera creației neamului omenesc, sunt auxiliarii Lui. Ei trebuie să-și facă din copii oameni după voia lui Dumnezeu, oameni ai lui Dumnezeu. În misiunea de procreatori și de educatori, părinții se pot mântui sau pierde prin copiii lor,

pentru copiii lor, după grija și râvna cu care se ostenesc pentru mântuirea lor, călăuzindu-i și pregătindu-i nu numai pentru bunăstare și cinste în lume, ci și pentru Împărăția lui Dumnezeu. Se întâmplă uneori ca părinții să nu poată abate pe copii de pe o cale greșită, dar cei care și-au făcut totuși datoria lor de părinte, întreagă, au cel puțin ușurarea de a fi împlinit-o.

Iată, în galeria marilor mame educatoare, chipul mult zbuciumatei Monica. Soție de păgân convertit târziu, dorea împreună cu el să pregătească pe fiul lor mai mare pentru o carieră strălucită. Băiatul avea în adevăr calități intelectuale excepționale, și dorința fericiților lui părinți de a-l vedea mare retor devenea cu atât mai mult o ambiție. Trimis la studii în mai multe orașe, foarte tânărul Augustin alunecă ușor spre plăcerile simțurilor. La optsprezece ani era tată nelegitim, și legăturile lui cu o femeie, apoi cu alta, au durat mulți ani. Pentru religia mamei lui, creștină zeloasă, el avea încă dispreț. Rătăcirile se împerechează. De la păcat ajunge la erezie, devine maniheu, dușman al Bisericii în care trebuia să se mântuiască. Stăruie în ambele căderi, trupească și sufletească, spre marea durere și neliniște a mamei, consumată zi și noapte de grija pierderii lui.

Șaisprezece ani a durat această tortură a Monicăi (371-387) Viața ei era numai lacrimi, rugăciuni și rugăminți pentru Augustin, la Dumnezeu, pe lângă Augustin însuși și pe lângă oricine credea că poate s-o ajute ca să-l îndrepte și redobândească. Fiul cel rătăcit a mărturisit mai târziu că Monica plângea pentru căderea lui în erezie mai mult decât plâng mamele pentru moartea copiilor lor. *„Este imposibil să se piardă fiul atâ-*

tor lacrimi!" – a mângâiat-o, în neputința de a face mai mult, Sfântul Ambrozie, episcopul Milanului, rugat să o ajute ca să-l mântuiască. și l-a mântuit.

În rugăciuni și lacrimi, sfânta mamă și-a căutat și urmărit cu pașii și cu inima pe fiul rătăcit, la Cartagina, la Roma, la Mediolanum, unde îl purtau studiile, cariera și plăcerile lui. Inima ei duioasă de mamă a biruit și a cucerit în cele din urmă inima lui învârtoșată de tânăr emancipat. Creștinătatea câștiga prin aceasta pe unul din cei mai mari, pe cel mai mare teolog în Apus și părinte bisericesc, pe episcopul de Hippo Regius (+430), o minte și un suflet de om mare, cum prea puține au fost până acum.

O mamă care a trebuit să colinde lumea în căutarea fiului risipitor – ar fi făcut oare un tată aceasta? – nu putea să moară acasă, unde dorise și rânduise loc de veci alături de soțul ei. Ea a adormit pe drumul de întoarcere, la Osia, însoțindu-și spre Africa pe fiul renăscut, cu singura rugăminte de a o pomeni la altar, înaintea Domnului, împreună cu celălalt fiu al ei.

Mântuind pe Augustin, Monica mântui pe toți cei care au fost apoi mântuiți de el. El se năștea a doua oară din lacrimile și rugăciunile mamei, se năștea din inima ei pentru veșnicie, cum zice el, după ce se născuse mai întâi din trupul său pentru viața aceasta. La cei cincizeci și șase de ani ai mamei, Augustin avea treizeci și trei. Câte mame n-ar fi pierdut până la această vârstă nădejdea de a întoarce la calea cea bună un fiu de două ori rătăcit? Pedagogia creștină a Monicăi, pedagogia credinței, a dragostei, a nădejdii și a răbdării a biruit natura tare, dură, a biruit lumea din afară prin inima ei de mamă creștină. Durerea și bucuria ei pentru Augustin este o mare expe-

rienţă pedagogică, cum nu se cunoaşte niciuna dincolo de domeniul Bisericii.

S-ar putea crede că asemenea mame creştine, cunoscute ca mari educatoare, au produs numai secole de eroism şi de aur ale Bisericii, dacă la şirul lor nu s-ar putea adăuga multe altele, din toate timpurile. Ne mulţumim să evocăm doar chipul unei creştine bizantine medievale, vrednică de a sta alături de marile mame creştine.

Teodota, mama lui Mihail Psellos (sec. X), nu a putut să facă din fiul ei un sfânt, ca celelalte. Mediul şi vremea erau mai puţin proprii pentru a ridica la cinstea sacră pe un înalt demnitar imperial, prins în vârtejul evenimentelor politice. Dar Teodota a avut totuşi mari dorinţe şi calităţi de mamă. Soţia unui om de neam bun, bine crescută, era inteligentă, grijulie, energică, cu tact şi cu mult bun simţ. Era pioasă şi bună cu toţi săracii, îi primea, le spăla picioarele, îi servea la masă ca pe nişte domni mari. Trăia rugându-se şi dorind să-şi termine viaţa la mănăstire.

Cel mai mare dintre meritele ei a fost acela de a se fi ocupat de creşterea copiilor ca de o datorie sfântă. Model al tuturor virtuţilor pentru copiii ei, o lege vie a casei, era respectată şi admirată de ai săi în chip neobişnuit. Era în adevăr o mamă incomparabilă pentru cele două fiice şi pentru fiul ei. Dorinţa ei de a-l face om însemnat, grija ei pentru instruirea lui, mult-puţinul ajutor ce-i putea da la pregătirea lecţiilor şi mai ales rugăciunile şi lacrimile ei de ceasuri întregi pentru fiul ei adorat au făcut din el cel mai mare învăţat al secolului. Sora lui mai mare aminteşte virtuţile tinerei Macrina; ea ajută pe mama

devotată la creșterea copilului minunat, pe care-l dorea bun și înțelept.

Marele învățat care a ajuns Mihail Psellos, comparat de istorici pentru știința sa cu patriarhul Fotie, cu Albert cel Mare, cu Roger Bacon și cu Voltaire, a fost în această privință mai mult rezultatul năzuințelor mamei sale, al afecțiunii, grijii și ambiției ei nobile de a-l vedea progresând în știință. Teodota nu dorea numai să crească un om însemnat, ea voia totodată ca el să meargă pe calea Domnului. Viața ei a fost dominată până la sfârșit de două sentimente: iubirea de copii și iubirea de Dumnezeu. Teodota a ilustrat, în ultimii ei ani, viața unei mănăstiri, aproape de mormântul fiicei ei mai mari. Acolo s-a sfârșit în sfințenie, consumată de grijile de soție și mamă, cu mulțumirea de a fi îndrumat spre mănăstire și pe soț, și pe fiu. Năzuind pentru Mihail Psellos la știință multă și la ranguri înalte, Teodota ar fi dovedit ambiție maternă obișnuită. Nobila mamă a dorit pentru el ceva mai mult: viața îmbunătățită a mănăstirii, ca pe o culme înflorită a virtuților creștine. Fiului căzut în genunchi în fața ei în Biserică, în ziua tunderii ei în monahism, mama îi dorea cu glasu-i dulce: *„Fie ca să ai și tu parte într-o zi, fiul meu, de toate aceste bunuri!"* Era ultima ei dorință. Mama muri apoi curând, și fiul nu a avut mai mare durere decât pe aceea de a fi venit prea târziu pentru a primi sărutul ei cel din urmă. Dacă Psellos nu are înfățișarea sfântă a unui Ioan Gură de Aur sau Augustin, dragostea, respectul lui pentru o mamă atât de bună îl cinstesc ca o virtute.

Asemenea chipuri de mame dovedesc îndeajuns valoarea educativă a Creștinismului. Ele au făcut cu mult mai mult decât să-și fi crescut copiii bine, după ideile și

practica timpului, mai mult decât a-i fi iubit, trimis la învățătură, ridicat în posturi înalte: ele au format mai ales sufletul copiilor lor, partea cea dinăuntru a omului, pe cea care face valoarea lui de om.

Oricare ar fi concepția noastră despre lume, valorile cele mai înalte, cele care fac prețul omului, sunt cele sufletești, morale. Pe acestea le alege, le formează și le cultivă educatorul creștin. Metodele lui nu sunt elaborate de bibliotecă, ele sunt scoase din principiile religios-morale ale Creștinismului. Educatorul creștin vede în om chipul și asemănarea lui Dumnezeu. El nu dresează un animal, ci modelează o ființă spirituală; el vrea să readucă pe omul căzut, slab, ispitit, la ceea ce trebuie să fie: la chipul și la asemănarea lui Dumnezeu. Ce ideal pedagogic poate fi mai înalt și mai eficient decât acesta, de a îndrepta și a ajuta firea omenească să năzuiască spre desăvârșirea pilduită de Tatăl nostru Cel din ceruri?

Așa și-au educat sfintele mame – amintite mai sus – copiii. Drep orice principiu și metodă pedagogică pentru misiunea lor de educatoare, în necunoștință noi de știința lor pedagogică, ne mulțumim a identifica în Sfânta Scriptură, în viețile Sfinților și în pilda lor înșiși, tratatele artei lor de educatoare de sfinți. *„Ce femei admirabile sunt la creștini!"*»

PROF. TEODOR M. POPESCU

Familia creștină – speranța României

(fragment)

PREA FERICITUL DANIEL,
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

„În interiorul Bisericii noastre, pentru ca speranța să devină un dar cultivat și roditor, sunt necesare la nivel de parohie și eparhie programe de catehză și asistență pastorală a copiilor și familiilor în criză, cicluri de cateheze pentru pregătirea tinerilor pentru căsătorie, cateheze pastorale pentru tinerii căsătoriți și pentru părinții lor, astfel încât pregătirea pentru căsătorie să nu se reducă doar la frumosul ceremonial al cununiei. Este necesar un program de cateheze pastorale pentru nași, spre a-i implica în susținerea continuă a familiilor pe care le cunună. Prin toate aceste programe trebuie afirmată și cultivată sfințenia căsătoriei, organizată solidaritatea în familie și între familii, afirmată demnitatea maternității, a paternității, a filiației și a fraternității, ca daruri ale iubirii lui Dumnezeu ce trebuie cultivate. Trebuie înțeleasă și mai profund și cultivată și mai mult legătura sfântă care există între taina familiei și taina Bisericii, între taina copilului și taina persoanei, de vreme ce, pentru a fi Om adevărat, Dumnezeu Fiul S-a născut din femeie și a intrat în istorie ca și copil. Toți termenii de bază în Biserică sunt împrumutați din familie: părinte spiritual, mamă sau maică spirituală, frate și soră spiritu-

ală, fiu și fiică spirituală, chiar și în domeniul vieții monahale. De aceea, fără taina familiei nu poate fi înțeleasă nici taina Bisericii, și fără taina Bisericii nu poate fi înțeleasă nici taina familiei. Cununia este binecuvântată de Biserică în calitatea ei de icoană a iubirii dintre Hristos și Biserică, dintre Dumnezeu și umanitate. De aceea taina familiei poartă în ea taina mântuirii și a vieții veșnice (*„Extra familiam nulla humanitas"*) Niciodată familia nu poate fi redusă la aspectul ei biologic, juridic, psihologic, sociologic sau cultural; ea este mai mult decât toate acestea laolaltă și le transcende, pentru că are vocația de a fi în lume icoana iubirii divine veșnice."

(Extras din vol. *„Dăruire și dăinuire"*,
Ed. Trinitas, Iași 2005)

Rugăciunea părinților pentru copii lor

„Doamne Dumnezeul nostru, Cela Ce cu înțelepciunea Ta ai zidit pe om din țărână și ai suflat în fața lui suflare de viață și binecuvântându-l ai zis: *«Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul!»*, iar la Cana Galileii, prin Unul Născut Fiul Tău, ai binecuvântat nunta și nașterea de fii; cu multă umilință rog marea Ta bunătate, ca neîncetat să reverși harul Tău și să Te milostivești asupra copiilor mei pe care Tu ai binevoit a mi-i dărui. Binevoiește a le fi Părinte! Eu sunt un neputincios muritor, și fără ajutorul Tău nu pot

nimic. Tu, Cel Ce dai hrană păsărilor cerului, Cela Ce păzești floarea ce răsare în mijlocul stâncilor, Părinte a toată lumea, binevoiește a îngriji și aceste ființe nevinovate ce mi le-ai dăruit, ca să poată fi fericiți în viața aceasta și în cea viitoare. Ajută-mi a crește în ei bunătatea și a-i face folositori prin o bună creștere.

Îndreptează, Doamne, pașii lor spre binele sufletesc și trupesc. Dă-le, Doamne, înțelepciune deplină, ca să învețe căile Tale și să poată deosebi binele de rău. Dă-le statornicie în toate lucrurile folositoare și Ție bineplăcute. Zidește în inima lor dragostea pentru munca neobosită. Ferește-i, Doamne, de societatea rea, de sfatul și de gândurile rătăcite, de patimile rele, de năravurile urâte și de toată patima sufletească și trupească. Trimite asupra lor Duhul Tău Cel Sfânt, ca să-i povățuiască la cele bune, și-mi ajută a semăna în inima lor comorile cerești ale virtuților. Fă, Doamne, ca ajungând la vârsta bărbăției, să se facă folositori familiei și aproapelui lor, Bisericii, poporului și patriei noastre celei scumpe și să Te binecuvânteze în toate zilele vieții lor! Amin!"

Rugăciunea fiilor pentru părinții lor

„Dumnezeule Cel milostiv și de oameni iubitor, mă rog cu umilință bunătății Tale pentru sănătatea și mântuirea părinților mei. Primește smerita mea mulțumire pentru viața ce prin ei mi-ai dat. Trimite asupra lor binecuvântările Tale și le iartă lor greșelile pe care, ca oameni, le vor fi făcut. Învață-mă ca să-i cinstesc după voia Ta. Ajută-mi să urmez porun-

cile Tale cele sfinte și să le fiu supus și ascultător. Răsplătește-le, Preabunule, cu facerile Tale de bine, pentru dragostea și îngrijirea neadormită pe care o au pentru mine. Apără-i și păzește-i de orice întristare și de necazuri. Dă-le viață îndelungată și pașnică și înmulțește roadele ostenelilor lor. Ajută-le să sporească în virtute și în fapte bineplăcute Ție. Revarsă peste ei binefacerile Tale, ca să Te binecuvântăm în toate zilele vieții noastre. Amin!"

Rugăciune pentru frați și surori

„Doamne, Ție mă rog, ține pe frații mei (surorile mele) în deplină sănătate, viață îndelungată, dându-le harul Tău cel sfânt ca să umble în cărările Tale și să facă cele ce sunt după voia Ta cea sfântă. Dăruiește-le ajutor și bună reușită în ostenelile lor pentru binele propriu și al semenilor. Dăne, Doamne, ca de acum până la sfârșitul vieții să ne iubim și să ne cinstim unii pe alții. Căci ce este mai bun și mai frumos decât a vieții frații în unire? Așa, Doamne, ascultă rugăciunea mea și fii milostiv nouă totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!"

Addenda

„Există un om în orice parohie – un om a cărui familie e lumea întreagă; un om pe care îl chemi ca martor, ca sfătuitor sau ca să te slujească în toate faptele solemne ale vieții; un om

fără care nu se naște, nici moare cineva; care ia pe om din sânul maicii și nu-l lasă decât în mormânt; care binecuvintează sau sfințește leagănul, patul conjugal, patul morții și sicriul. Copiii se obișnuiesc să-l iubească și să-l respecte; chiar necunoscuții îl numesc părinte al lor. La picioarele lui creștinii își fac mărturisirile cele mai ascunse și varsă lacrimile cele mai tainice. El este mângâietorul tuturor neajunsurilor sufletului și trupului, mijlocitorul îndatoritor între bogăție și sărăcie; care vede, rând pe rând, și pe bogat și pe sărac bătând la poarta sa: bogatul pentru ca să depună milostenia sa în taină, săracul pentru ca s-o primească fără a roși de rușine. El nu ține de un rang social, ci deopotrivă de toate clasele: de cele de jos prin viața lui săracă și adesea prin nașterea sa modestă, de cele de sus prin educația, știința și noblețea sentimentelor, pe care o religie filantropică le insuflă și le impune. Un om, în sfârșit, care știe tot, care are dreptul de-a spune totul și-al cărui cuvânt cade de sus asupra inimilor cu autoritatea unei misiuni dumnezeiești și cu porunca unei credințe desăvârșite." (CHATEAUBRIAND)

Formule de adresare și salut către înaltele fețe bisericești, cinul monahal și clerul parohial

1. PATRIARHUL ECUMENIC:
Sanctitatea Sa *(pentru adresare în scris)*;
Sanctitatea Voastră *(pentru adresare orală)*;
Sanctității Sale Patriarhului Ecumenic (N)
Formula de salut: *Sărutăm dreapta!*

2. PATRIARHUL B. O. R.: PREA FERICIREA SA;
Prea Fericirea Voastră;
Prea Fericitul Părinte Patriarh (N);
Prea Fericite Părinte Patriarh.

Formula de salut: *Sărutăm dreapta!*

3. MITROPOLIT: ÎNALT PREA SFINȚIA SA;
Înalt Prea Sfinția Voastră;
Înalt Prea Sfințite Mitropolit (N)

Formula de salut: *Sărutăm dreapta!*

4. EPISCOP: PREA SFINȚIA SA;
Prea Sfinția Voastră;
Prea Sfințite Părinte Episcop (N)

Formula de salut: *Sărutăm dreapta!*

5. ARHIMANDRIT: PREA CUVIOȘIA SA;
Prea Cuvioșia Voastră;
Prea Cuvioase Părinte Arhimandrit (N)

Formula de salut: *Binecuvântați!*

6. Stareț: Prea Cuvioșia Sa;
Prea Cuvioșia Voastră;
Prea Cuvioase Părinte Stareț (N);

Formula de salut: *Binecuvântați!*

7. IEROMONAH: PREA CUVIOȘIA SA;
Prea Cuvioase Părinte (N)

Formula de salut: *Blagosloviți!*

8. Monah: Cuvioșia Sa;
Cuvioase Părinte (N)

Formula de salut: *Blagosloviți!*

9. Monahie: Cuvioșia Sa;
Cuvioasă Maică (N)

Formula de salut: *Blagosloviți!*

10. Frate: Frăția Sa;
Frăția Voastră;
Frate (N)

Formula de salut: *Blagoslovește!*

11. SORĂ: Frăția Sa;
Frăția Voastră;
Soră (N)

Formula de salut: *Blagoslovește!*

12. PROTOPOP: Prea Cucernicia Sa;
Prea Cucernicia Voastră;
Prea Cucernice Părinte Protopop (N)

Formula de salut: *Sărut mâna!*

13. PREOT PROFESOR: Prea Cucernicia Sa;
Prea Cucernicia Voastră;
Prea Cucernice Părinte Profesor (N)

Formula de salut: *Sărut mâna!*

14. PREOT: Prea Cucernicia Sa;
Prea Cucernicia Voastră;
Prea Cucernice Părinte (N)

Formula de salut: *Sărut mâna!*

15. DIACON: Cucernicia Sa;
Cucernicia Voastră;
Cucernice Părinte (N)
Formula de salut: *Sărut mâna!*

Bibliografie

ALEXANDRA NOICA-WILSON, *Treziți-vă, suntem liberi! (Amintiri)*, Ed. Humanitas, București, 2007;

ANDRE COMTE-SPONVILLE, *Mic tratat despre marile virtuți*, ed. Univers, București, 2006;

PĂRINTELE ARSENIE MUSCALU, *Fărâmituri duhovnicești (conferințe și predici)*, Așezământul Vasiliada, București, 2007;

Biserica în misiune, E.I.B.M.B.O.R., București, 2005;

DR. CONSTANTIN COLONAȘ, *Cartea bunei cuviințe*, Editura Cartea Românească, București, 1943;

DANIEL, MITROPOLITUL MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI, *Dăruire și dăinuire (Raze și chipuri de lumină din istoria și spiritualitatea românilor)*, Editura Trinitas, Iași, 2005;

DR. DMITRI ALEKSANDROVICI AVDEEV, *Nervozitatea (cauze, manifestări, remedii duhovnicești)*, Ed. Sophia, București, 2003;

DONALD MCCULLOUGH, *Politețea de zi cu zi*, Ed. Curtea Veche, București, 2002;

PR. CONSTANTIN NECULA, *Provocările străzii*, Editura Agnos, Sibiu, 2006;

EDUARD DĂNCILĂ ȘI IOAN DĂNCILĂ, *Noi și copilul nostru ne pregătim pentru școală (carte de învățătură pentru părinți)*, Ed. Didactică, București, 2003;

ELIZABETH WHITE, *Tărâmul minunilor. Cum sădim virtuțile creștine ortodoxe în sufletele copiilor noștri*, Ed. Sophia, București, 2007;

Filocalia, vol. V, Ed. Humanitas;

PROF. DR. GEORGIOS I. MANTZARIDIS, *Morala creștină* (vol. II), Ed. Bizantină, București, 2006;

PR. PROF. GLEB KALEDA, *Biserica din casă*, Editura Sofia, București, 2006;

G. SPILIOTIS, PĂRINȚII DUHOVNICI ȘI COPIII, Editura Egumenița, Galați, 2006;

Grădina de flori duhovnicești (cugetări povățuitoare și sfaturi bune, culese din operele bărbaților înțelepți și sfinți), Asociația „Pro Vita", 1994;

HRISTODOULOS, ARHIEPISCOP AL ATENEI ȘI PRIMAT AL GRECIEI, *Misiunea socială a Bisericii*, Editura Trinitas, Iași, 2000;

PREOT IOAN C. TEȘU, *Tristețea - rană grea a sufletului contemporan*, Editura Credința Strămoșească, Iași, 2005;

PREOT PROF. IOAN G. COMAN, *Frumusețile iubirii de oameni în spiritualitatea patristică*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1988;

IOAN MARINI, *Boabe de grâu duhovnicesc*, Ed. Stephanus, București, 2004;

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, *Părinți, copii și creșterea lor*, Editura Panaghia;

ARHID. PROF. DR. IOAN ZĂGREAN, *Morala creștină (Manual pentru Seminariile Teologice)*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2006;

PREOT IOSIF TRIFA, *Cuvinte de aur (cugetări și îndemnuri duhovnicești)*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2001;

GRIGORE VIERU, *Văd și mărturisesc*, Ed. Minerva, București, 1996;

IRINEU, EPISCOP DE EKATERINBURG ȘI IRBIT, *Educația religioasă, învățături pentru copii și tineri*, Editura Sofia, București, 2002;

IRINEU, EPISCOP DE EKATERINBURG ȘI IRBIT, *Mamă, ai grijă!*, Editura Bunavestire, Bacău, 2001;

PR. IRINEU MIHĂLCESCU ȘI EMILIAN VASILESCU, *Educația morală prin lecturi* (vol. I), Editura Librăriei „Pavel Suru", București, 1934;

Lumea monahilor, nr. 4, octombrie 2007;

MAICA MAGDALENA, *Cum să comunicăm copiilor credința ortodoxă*, Editura Deisis, Sibiu, 2002;

MAICA MAGDALENA, *Sfaturi pentru o educație ortodoxă a copiilor de azi*, Editura Deisis, Sibiu, 2006;

MARIE-DOMINIQUE PHILLIPE, *În inima iubirii (convorbiri despre iubire, căsătorie și familie)*, Editura Paideia, București, 2003;

NICHIFOR CRAINIC, *Ortodoxie și etnocrație*, Ed. Albatros, București, 1997;

IEROM. NICODIM SACHELARIE, *Îndrumarea vieții*, reeditată de Seminarul Monahal Cernica, Ilfov, 1999;

NICOLAE, MITROPOLITUL BANATULUI, *Farmecul scrierilor*

patristice, Editura Anastasia, București, 2002;

ARHIM. NIFON CRIVEANU, *Cugetări și maxime pentru viață*, Ed. Sfintei Episcopii a Râmnicului Noului Severin, Tipografia Cozia, 1929;

CUVIOSUL PAISIE AGHIORITUL, *Viața de familie*, Editura Evanghelismos, București, 2003;

PHILON DIN ALEXANDRIA, *Comentariu alegoric al Legilor Sfinte după Lucrarea de șase Zile*, Ed. Paideia, București, 2002;

PETRU DEMETRU POPESCU, *Școala eternă*, Editura Lucman, București, 2006;

ARHIM. SIMEON KRAIOPOULOS, *Părinți și copii*, Editura Bizantină, București, 2005;

Teologia Morală Ortodoxă (Manual pentru Facultățile de Teologie), vol. II, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003;

PROF. TEODOR M. POPESCU, *Meditații teologice*, Editura Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, 1997;

PR. TIMOTEI KILIFIS, *Tinerețe curată, tinerețe frumoasă*, Editura Egumenița, 2007;

Reflecții și maxime (ediție îngrijită de C-TIN BĂDESCU), Ed. științifică, București, 1969;

RICHARD WURMBRAND, *Perle duhovnicești* (culese și ordonate de NICOLAE MOLDOVEANU), Ed. Samuel, Mediaș, 2007.

Alte titluri ale aceluiași

1. *Înnoirea în Hristos* (reflecții și îndemnuri morale pe probleme actuale), cu o prefață de Pr. Acad. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Ed. Ramida, București, 1993.

2. *Cuvinte spre zidire (300 de capete duhovnicești din înțelepciunea filocalică a Părintelui Stăniloae)*, editată de Sfânta Mânăstire Frăsinei, 1995.

3. *Darurile Filocaliei*, cu un Cuvânt înainte de arhim. Teofil Părăianu, Ed. Bunavestire, Bacău, 1996.

4. *Rugați-vă pentru pacea Ierusalimului!*, cu un Cuvânt înainte de Pr. Prof. Vasile Mihoc, Editura Axios, București, 1998.

5. *Sensul desăvârșirii în monahism* (Florilegiu duhovnicesc, cu trei cuvinte însoțitoare ale Protos. Petroniu Tănase, Arhim. Sofian Boghiu și Pr. Prof. Ioan G. Coman), în col. „Comorile Pustiei", Ed. Anastasia, nr. 30, 1999.

6. *Românii și Țara Sfântă – la două milenii de creștinism*, culegere de studii și articole, în colaborare cu prof. Gheorghe Vasilescu, cu binecuvântarea P. F. Părinte Patriarh Teoctist al Bisericii Ortodoxe Române, editată de Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștilor, 1999.

7. *Viața în duh filocalic (antologie filocalică)*, cu un Cuvânt înainte de arhim. Sofian Boghiu, editată de Sfânta Mânăstire Pissiota, 1999.

8. *Lexicon filocalic* (texte și glosar), cu o Precuvântare de I.P.S. Nicolae, Mitropolitul Banatului, Ed. Cavallioti, București, Anul Jubiliar 2000.

9. *Muntele Athos – Darul monahismului ortodox*, Ed. Paideia, București, 2000.

10. *Filocalia în întrebări și răspunsuri*, Ed. Paideia, București, 2002.

11. *Viața monahală în texte alese*, Ed. Lucman, București.

12. *Filocalia în texte alese*, Ed. Lucman, București, 2006.

13. *Românii și Muntele Athos*, culegere de studii și articole, în colaborare cu prof. Gheorghe Vasilescu și cu o prefață de Mitropolitul Serafim al Germaniei, Ed. Lucman, București, 2007.

14. *Lexicon al bunei cuviințe creștine pentru tineri*, Editura Axia, București, 2006.

Cuprins

Prefață (Buna cuviință versus bunele maniere) / 7
Buna cuviință în Sfânta Scriptură / 15
În familie / 27
La Biserică / 33
La joacă / 35
La masă / 35
La școală / 36
Dragostea de frați și surori /45
În vacanță / 46
La bunici / 47
Pe stradă și în transportul în comun / 48
La spectacole / 49
Folosirea TV-ului, calculatorului, jocuri, muzică / 49
Relația cu duhovnicul / 51
Atitudinea față de cadouri / 52
Atitudinea față de animale / 53
Atitudinea față de bani / 53
Substanțe nocive: țigări, băutură, droguri / 54
Vulgaritatea limbajului / 55
Vestimentația și ținuta / 57
Atitudinea față de suferință, plictiseală, suicid / 58
Depresia la copii / 59
Atitudinea față de adevăr și minciună / 59
Politețea / 61
Alte teme / 70
Texte alese despre educație / 74
Despre creșterea copiilor / 108
Copiii în spiritualitatea ortodoxă / 112
Cugetări despre tata / 115
Cugetări despre mama / 116
Părinții / 128
Despre părinți și copii / 131
Îndatoririle părinților față de copii / 133
Îndatoririle copiilor față de părinți / 135
Copiii în Sfânta Scriptură / 136
Pruncii în Sfânta Scriptură / 142
Despre copilărie / 143
Despre Biblie / 144
Despre carte și lectură / 148
Despre familie / 151
Despre conversație, vorbire și tăcere / 153
Despre caracter / 156
Despre rușine / 157
Despre pedepsirea copilului / 158
Despre purtare / 160
Despre prietenie / 162
Despre credință și necredință / 168
Despre Dumnezeu și despre Mântuitorul Iisus Hristos /176
Despre rugăciune / 187
Despre creștinism / 191
Despre religie / 192
Despre învățătură / 194
Despre iubirea de patrie și neam / 197

Mic florilegiu educațional din învățăturile Cuviosului Părinte Paisie Aghioritul /201
Reflexii despre educație / 223
Da, copile! / 225
Chipuri de mame creștine în educația religioasă / 226
Familia creștină – speranța României / 243
Rugăciunea părinților pentru copiii lor / 244
Rugăciunea fiilor pentru părinții lor / 245
Rugăciune pentru frați și surori / 246
Addenda / 246
Formule de adresare și salut către înaltele fețe bisericești, cinul monahal și clerul parohial / 247
Bibliografie / 250
Alte titluri ale aceluiași / 253

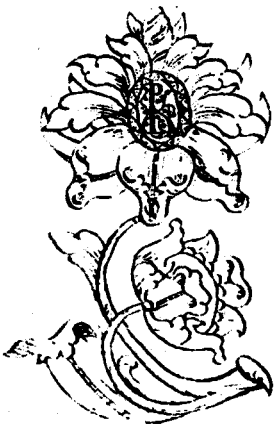

Mărire Ție, Doamne sfinte,
Că mi-ai dat viață – o comoară;
Mi-ai dat lumină, mi-ai dat minte
Și toate câte mă-nconjoară...

Să fiu mereu iubit de Tine,
Eu voi munci din răsputere,
Mereu voi face numai bine
Și fi-voi numai mângâiere...

Voi înflori, prin fapte bune,
Așa cum înflorește mărul
Și-n toată vorba mea voi spune
De-a pururi numai adevărul!

Cu toți copiii voi fi frate
Și nu voi ști ce este ura;
Spre clevetiri și necuviințe
Eu, Doamne, n-oi deschide gura.

Flămândului s-astâmpăr chinul,
Voi face pâinea mea în două;
Voi fi curat precum e crinul
Scăldat în boabele de rouă!

Cu milă inima-mi va bate
Și voi iubi cu milă sfântă
Pe orșicare vietate
Ce-n lumea noastră nu cuvântă.

Așa mă leg, cu dor fierbinte,
Să-mi fie fapta și cuvântul,
Și-așa ajută-mi, Doamne sfinte,
Cum eu mi-oi ține legământul.

Vasile Militaru

ANDREAS

ISBN 978-973-8958-41-8
9 789738 958418 >
www.editura-andreas.ro
Tipărit în România